

HASAN
ÂLİ
YÜCEL
KLASİKLER
DİZİSİ

CCCXLIII

WALT WHITMAN

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: FAHRİ ÖZ

WALT WHITMAN

ÇİMEN
YAPRAKLARI

ÇİMEN YAPRAKLARI

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

II.
BAŞIM

Genel Yayın: 4407

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

**WALT WHITMAN
ÇİMEN YAPRAKLARI**

**ÖZGÜN ADI
LEAVES OF GRASS**

**İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
FAHRİ ÖZ**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
Sertifika No: 40077**

**EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM**

**DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ**

**GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI**

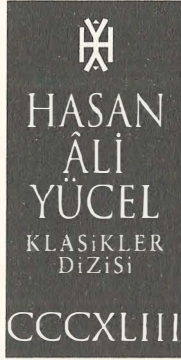
**I. BASIM, ŞUBAT 2019 İSTANBUL
II. BASIM, MAYIS 2019 İSTANBUL**

ISBN 978-605-295-725-7 (KARTON KAPAKLI)

**BASKI
UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
KERESTECİLER SİTESİ FATİH CADDESİ YÜKSEK SOKAK NO: 11/1 MERTER
GÜNGÖREN İSTANBUL
Tel: (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03
Sertifika No: 22826**

**Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.**

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr**

WALT WHITMAN

ÇİMEN YAPRAKLARI

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
FAHRİ ÖZ

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Sunuş

Walt Whitman, Emily Dickinson ile birlikte Amerikan şiirini taşıyan ana sütunlardan biridir. Whitman'dan geriye dönüp bakıldığında kimler öne çıkar? Evlenmesinin ardından New England'a göç eden ve Yeni Dünya'nın ilk usta şairi olarak görülen İngiliz asıllı Anne Bradstreet. Whitman Amerikan şiirini köklü şekilde değiştiren, onu yeni izleklere ve duyarlıklara açan, Avrupa'nın yerleşik şiir geleneğine ve kurallarına isyan eden, genç Amerikan ulusuna özgü bir ses arayan ve sonraki kuşaklara yol gösteren yenilikçi bir şairdir.

Hayatı

Whitman 31 Mayıs 1819'da inşaat ustası ve marangoz Walter Whitman'la yarı Hollanda-İskoçya kökenli Louisa Van Velsor'un ikinci çocuğu olarak Long Island'da doğdu. Babası Walter iri yarı, içkiye düşkün bir çiftçiydi, sonraları Brooklyn'de inşaatçı olarak çalıştı. Baba özgür düşünceli ve radikal yazarlara düşküncü ve deizm yanlısıydı, bu özellik adını verdiği oğlu Whitman'ı etkilemiş olsa gerektir. Whitmanlar'ın sekiz çocuğu oldu, altı erkek, iki kız. Whitman'ın erkek kardeşleri Amerikan başkanlarından esinlenerek adlandırılmıştı: Jesse Whitman (1818), Andrew (Andy) Jackson Whitman (1827), George Washington Whitman (1829), Thomas Jefferson (Jeff) Whitman (1833) ve Edward (Eddie) Whitman (1835). Kız kardeşleri ise Mary Elizabeth Whit-

man (1821) ve Hannah Louisa Whitman'dı (1823). 1825'te bir kardeşleri daha doğdu ancak daha adı bile konulmadan altı aylıkken öldü. Whitman'ın üç erkek kardeşi yaşam boyu sağlık sorunlarından mustarıpti. Jesse ve Eddie akıl hastasıydı, Andrew akıl hastası olmasa da sorunlu biriydi.

Aile 1823'te ekonomik canlılığın yaşandığı Brooklyn'e taşındı. Batıda Manhattan, doğuda Long Island arasında kalan Brooklyn o dönemlerde 7.000 nüfuslu bir köy görünümündeydi ancak hızla büyüyordu. Ne var ki ev inşa edip satma planları yapan Walter Whitman burada umduğunu bulamadı. Bunun üzerine 1833'te ailecek Long Island'a döndüler. Bir doğa âşığı olan şair Long Island'da mutlu günler geçirir. Specimen Days (Numune Günler) adlı günlüğünde kış günleri arkadaşlarıyla buz tutmuş koylarda yılan balığı tutuşunu, yazları pantolonlarının paçalarını kıvrıp çıplak ayakla midye ve martı yumurtası toplayışını anlatır (696).

Walt Whitman zor bir çocukluk geçirdi; ancak beş yıl okula gidebildi. 11 yaşına geldiğinde ailesine destek olmak için çalışmaya başladı. Değişik işlerde çalıştı; bir avukat ve doktorun ayak işlerine baktı. James B. Clark & Son adlı hukuk bürosunda çalışırken Clark'ın oğlu Edward okula gidemediği için eğitimi eksik kalan Whitman'ı ödünç kitap veren bir kütüphaneye abone yaptı. Genç Whitman bu sayede aralarında *Binbir Gece Masalları*, Walter Scott'un romanları ve bütün şiirleri bulunan kitapları okuma şansına kavuştu.

12 yaşında Brooklyn'de *The Patriot* adlı bir gazetenin matbaasında çırak olarak işe girip dizgiciliği öğrendi. Bu onun hayatında önemli bir kariyerin başlangıcı oldu. 1831-1859 yılları arasında 28 farklı gazetede muhabir ya da editör olarak çalıştı, 80 farklı gazetede 3.000 yazı yazdı. New York City'de matbaaların bulunduğu semt 1836'da büyük bir yangında yok olunca 17 yaşında öğretmenlik yapmaya başladı.

Whitman asla vasat, özensiz bir öğretmen değildir, ezber ve dayığa karşıdır; öğrencilerini farklı etkinlikler, oyunlar,

söyleşi gibi yöntemlerle eğitmeyi ilke edinmiş biridir. Ancak ara ara sığındığı öğretmenliği tatmin edici bulmadığı anlaşılmaktadır. Uzun çalışma saatleri, kalabalık sınıflar ve düşük ücretler canına tak etmiştir. Bir arkadaşına yazdığı mektupta, “Bu ayı yuvasında, bu Tanrı’nın bile unuttuğu yerde, ciyak ciyak bağırarak, terbiyeden nasibini almamış bu soytarılar ve taşra kabakları, yassı kafalar, kaba saba kahverengi suratlı kız çocuklar, çirkin veletler arasında milim milim eriyip bittiğimi görmekten artık gına geldi” (aktaran Eiselein 13). 1841-48 yılları arasında kaleme aldığı bir düzine kadar öyküden biri olan “Death in the School-Room” (Derslikte Ölüm) öğretmenlik deneyiminden esinlenmiştir.

19 yaşındayken haftalık *Long-Islander* gazetesini çıkardı. Bir matbaa satın almıştı ve dizgiyi kendisi yapıyordu, atı Nina’ya binip abonelere gazeteyi dağıtma işini de kendisi yapıyordu. Gazeteyi dağıtmak bir buçuk gününü alıyordu ancak insanlarla tanışmak, onlarla yüz yüze sohbet etmek paha biçilmez bir keyif veriyordu ona.

Ağustos 1839’da Jamaica, Long Island’da çıkan *Long Island Democrat*’ta iki yıl dizgici olarak çalıştı. Editör James Brenton Whitman’ı severdi, hatta onun 1838’de kendi çıkardığı *Long-Islander*’da bastığı birkaç şiirini ve yazısını kendi dergisinde yeniden basmıştı. Bu yazılardan birinde genç şair tütün, çay, kahve gibi keyif verici maddelerin tüketiminden uzak durulması gerektiğini ileri sürüyordu. Brenton Whitman’ın dokuz yeni şiirini *Long Island Democrat*’ta yayımladı.

Whitman’ın ilk romanı *Franklin Evans*’ı 1841 yılında yazdı, roman *New World* adlı haftalık gazetenin yanında dağıtıldı. Alkol bağımlılığı yaşayan ve bunun sonucunda başına olmadık işler gelen kimsesiz bir çocuğun öyküsünü anlatan roman 20 bin civarında sattı. *Franklin Evans* hayatını yazarak kazanan Whitman’ın tek romanı değildir. Whitman’ın tamamlanmış olarak Manhattan’da *Sunday Dispatch* dergisine teslim ettiği ve editörlerce altı sayıda ya-

yımlanan *Life and Adventures of Jack Engle* (1852-53) yıllarca sırta kadem basmıştı, sonunda Zachary Turpin adındaki bir akademisyen tarafından bulundu. (Roman Türkçe olarak 2017 yılında *Ben, Jack Engle* adıyla Aytek Sever'in çevirisiyle yayımlandı.)

Whitman Shakespeare oyunlarını izlemek için sık sık tiyatroya, müzik açlığını gidermek için konser salonlarına ve operalara gidiyor, uzun yürüyüşlere çıkıyor ve New York'u ve Long Island'ı gözlemliyordu. O zamana kadar gazete ve dergilerde birkaç şiiri ve öyküsü yayımlanmıştı, ancak ümit vaat eden bir şair izlenimi vermekten henüz uzaktı. Birkaç yıl New York'ta farklı gazete ve dergilerde çalıştıktan sonra Brooklyn'e döndü. Kendi hâlinde bir Güneyli olarak hatırladığı Edgar Allan Poe'nun editörlüğünü yaptığı *Broadway Journal*'da "Art-Music and Heart-Music" (Sanat-Müziği ve Kalp Müziği) adlı bir yazı yayımladı. Bu yazısında Avrupa müziğinin Amerikan müziğine etkisine veryansın ediyor gibi görünse de aslında operaya karşı derin bir ilgi duymaya başlamıştı. Verdi ve Donizetti'nin hayranı olup çıkmıştı; Astor Place Opera Binası 1847 yılında hizmete açılınca düzenli olarak gösterileri izlemeye başladı.

Whitman 1846-1848 yılları arasında editörlük serüveninde en çok ses getiren Brooklyn'deki *Daily Eagle*'da çalıştı. Bu gazetede demokrasi, ulusal politika ve politikacılar, Amerikan-Meksika Savaşı (1846-48), ekonomi, hapishane reformu, işçiler ve sendikalar, yerel gazeteler, eğitim ve okullar gibi konularda sayısı bini geçen yazı ve başyazı kaleme aldı. Gazete sahipleriyle siyasi fikir ayrılığına düşünce *Daily Eagle*'dan kovuldu, bir New Orleans gazetesi olan *Crescent*'in editörü olarak çalışmaya başladı. Bir süre sonra gazete patronları kendisine soğuk davranmaya başlayınca Whitman buradan ayrıldı. Ayrılış sebebinin gazetenin sahipleriyle yaşadığı siyasi görüş ayrılıkları mı, yoksa maaşın yetersizliği mi olduğu bilinmiyor. Bu arada New Orleans'da köleliğin ve köle pazarlarının ne denli iğrenç olduğunu doğrudan gözleme imkânı

bulmuştu. Brooklyn'e döndü. Özgür Toprak Partisi'nin temsilcisi olarak Buffalo'da bir toplantıya gitti. "Özgür topraklar, ifade özgürlüğü, çalışma özgürlüğü ve özgür insanlar!", "Köleci eyaletlere hayır, köleci bölgelere hayır ve köleliğe tavize hayır!" sloganlarının atıldığı toplantıya 20 bin kişi katılmıştı. Whitman ardından köleliğin yasak olduğu Brooklyn'de kölelik karşıtı *Brooklyn Freeman* adlı gazeteyi çıkarmaya koyuldu. Gazete ilk sayısını çıkardıktan hemen sonra bir yangında kül oldu. Whitman gazeteyi bir ara yeniden çıkardı, ardından kitap, kırtasiye ve inşaat malzemeleri satan bir dükkân açtı. Ama her iki işi de devam ettiremedi.

1850'lerde hâlâ düzenli olarak çalıştığı bir gazete yoktu. Ancak Ralph Waldo Emerson'n ilgisini çekecek o benzersiz tarzdaki şiirlerini kaleme almaya başlamıştı. 1850 yılında *New York Evening Post* ve *New York Tribune* gazetelerinde devrimci ruh taşıyan, kölelik karşıtı 4 şiiri yayımlandı.

1855'te on iki başlıksız şiir ve bir önsözden oluşan *Çimen Yaprakları*'nın (*Leaves of Grass*) 795 adetlik ilk baskısını yayımladı. Kitap 95 sayfa uzunluğundaydı, büyük boy basılmıştı, yeşil bir kapak üzerine kitabın adı altın yaldızlı harflerle yazılmıştı. Bu baskıda ne şairin ne de yayıncının adı yer alıyordu; 180 cm boyunda, geniş omuzlu Whitman'ı akla getiren tek şey ise kapakta yer alan fotoğrafıydı. Özgür koşukla yazılmış bu şiirler ve içerdiği fikirler dönemin ölçülü-uyaklı şiirine alışmış okurlar için kolay hazmedilir türden değildi. Birçokları şiirlerine şiir demeye bile değmediğini ileri sürmüş, onları anlamsız, müstehcen ve dinsiz bulmuştu (Higgings 441). Whitman kendi imkânlarıyla bastırdığı kitabının bir nüshasını arkadaşı ve ustası bellediği Emerson'a yolladı. Bir tek Emerson Whitman'ı Amerika'nın ilk gerçek şairi olarak selamladı; Bryant, Longfellow, Lowell, Whittier (ve Emerson'un kendisi) olsa olsa İngiliz şiir geleneğinin devamı niteliğinde şairler olabilirdi. Whitman Emerson'un mektubunu onun izni olmaksızın önce *New York Tribune*'de sonra da *Çimen Yaprakları*'nın ikinci baskısında yayımlattı.

Oliver şair Whitman'ın bütün deneyimlerinin (gazetecilik, editörlük, öğretmenlik, Emerson ve Thoreau gibi dönemin aydınlarının fikirleriyle teması, 3.000 yazı, pek de başarılı sayılamayacak bir roman ve 24 öyküden oluşan yazı serüvenin) aslında *Çimen Yaprakları*'ndaki şiirler için düşünülmüş notlar ve hazırlıklar olarak görülmesi gerektiğini iddia eder (12). Öyküleri ahlaki ders niteliğindedir, hiç de Whitman'a yakışmayacak kadar yüzeyseldir ve özensizce yazılmışlardır. Sanki felsefi ve çok katmanlı *Çimen Yaprakları*'nı yazan kişinin eseri değildir bunlar Oliver'a göre.

Kendi tarzını geliştiren Whitman 1856'da *Çimen Yaprakları*'nın 33 şiirlik ikinci baskısını piyasaya çıkardı. Kitap aynı zamanda Emerson'ın Whitman'a yazdığı övgü dolu mektubunu ve şairin yanıt olarak kaleme aldığı açık mektubu da içeriyordu. Bu baskıya 20 yeni şiir eklenmişse de kitap ilk baskı kadar rağbet görmedi. Bu arada Whitman Bronson Alcott and Henry David Thoreau gibi yeni hayranlar edinmişti. Yine o sıralarda New York'un bohem çevresinin uğrak yeri olan Pfaff adlı restoranın müdavimleri arasında görülmeye başladı.

Çimen Yaprakları'nın ilk iki baskısı ticari olarak fiyaskoyla sonuçlanmış, şair bir kez daha *Brooklyn Times* gazetesinin editörlüğü işine dönmüştü. 1860 yılında Thayer & Eldridge adlı Bostonlu bir yayıncı *Çimen Yaprakları*'nın genişletilmiş üçüncü baskısını çıkarmaya karar verdi. Whitman yayıncıyla görüşmek üzere Boston'a hareket etti. Burada Emerson'la buluştu, bir yürüyüş sırasında Emerson "Âdem'in Çocukları" şiirini kitaptan çıkarmasını salık verdi. Whitman buna kesin bir dille karşı çıktı. Mayıs ayında çıkan bu baskıya 146 yeni şiir eklemiş, eskileri gözden geçirmiş, şiirlerin başlıklarını değiştirmişti, ayrıca şiirleri izleksel olarak düzenlemeye başlamıştı. Bu edisyonda Whitman'ın gerçek mi yoksa kurmaca mı olduğu kestirilemeyen (Pfaff restoranın müdavimlerinden Fred Vaughn adlı genç işçiyle yaşadığı) eşcinsel ilişkinin izlerini taşıyan "Calamus" şiirleri de yer alıyordu.

Tanıtımı iyi yapılan üçüncü baskı öncekilerden çok satmış, eleştirmenlerin ilgisini çekmişti. Ne yazık ki yayıncı Thayer & Eldridge iflas etti ve Whitman hak ettiği teliften ancak 250 dolar alabildi. Kitabın baskı levhalarını ele geçiren Richard Worthington adlı bir yayıncı şiirlerin korsan baskısını piyasaya sürdü.

1861 yılında Güney’le Kuzey eyaletleri arasında ekonomik dengesizlikler, Birlik’ten ayrılma kararları ve kölelik sorunu yüzünden patlak veren İç Savaş 1865’te Kuzey’in zaferiyle sonuçlandı. Abraham Lincoln’ün ünlü deyişiyle Amerika’yı “bölünmüş bir ev”e çeviren İç Savaş sırasında Whitman serbest gazeteci ve sağlık görevlisi olarak çalıştı. Yaralı askerlerle ilgileniyor, onların bakımını üstleniyor, mektuplarını yazıyor, eksiklerini tedarik ediyordu. Savaşa giden kardeşi George’un Fredericksburg’da yaralandığı haberi üzerine 1862 Aralık ayında Virginia’ya gitti.

Whitman Mayıs 1865’te *Davul Sesleri* (*Drum Taps*) adlı iç savaşı ve dehşetini konu alan şiirlerini yayımladı. (Bir yıl sonra Herman Melville aynı konuda *Savaş Şiirleri* (*Battle Pieces*) adlı şiir kitabını yayımlayacaktı.) *Davul Sesleri* için Peter Eckler adlı New Yorklu bir yayıncı ile 500 nüshalık bir anlaşma imzaladı. Aynı yılın sonbaharında Abraham Lincoln suikast sonucu öldürüldü. *Davul Sesleri* baskıdan çıkmış, ciltlenmişti, ancak Whitman kitaba Başkan Lincoln hakkında yazdığı “Leylaklar Avluda Son Kez Açtığında” ve “Kaptan! Kaptanım” şiirlerini de koymak istiyordu. Kitabın dağıtımını geciktirip bu yeni şiirleri de ekledi ve *Davul Seslerine Ek* (*Sequel to Drum-Taps*) adıyla bastırdı. O sıralarda Washington’da tramvay kondüktörü olarak çalışan Peter Doyle ile tanıştı.

Washington’da on bir yıl kalan şair İç İşleri Bakanlığı’nda memur olarak çalışmaya başladı, ancak ahlak dışı bulunduğu *Çimen Yaprakları*’nın müellifinin Whitman olduğunu anlayan bakan James Harlan onu işten çıkardı. Gazeteci arkadaşı William O’Connor’ın Whitman’ı savunan ve onun

haksızlığa uğradığını vurgulayan *The Good Gray Poet* (Kır Saçlı Şair) (1866) adlı kitabı yazmasının ardından Adalet Bakanlığı'nda bir işe girebildi.

Hayatı boyunca geçim sıkıntısı çeken Whitman memurluktan elde ettiği sınırlı maaşla ve kitaplarından gelen az bir telifle kıt kanaat yaşıyordu. Eline geçen parayı bakımını üstlendiği askerlerin ihtiyaçlarını karşılamak için harcıyor, bir yandan da dul annesine ve yatalak kardeşine para gönderiyordu.

Çimen Yaprakları'nın gözden geçirilmiş ve yeniden düzenlenmiş dördüncü baskısı 1867 yılında çıktı. Bu baskıda yalnızca 6 yeni şiir yer alıyordu. Yaratıcılığı ve üretkenliği yavaşlamaya yüz tutan Whitman yine de 1860'lı yılların sonlarına doğru ününün doruğuna ulaştı denebilir. William O'Connor'ın *The Good Gray Poet* (1866), John Burroughs'un *Walt Whitman as Poet and Person* (Şair ve İnsan Olarak Walt Whitman) (1867) adlı kitapları Amerika'da şairin sesinin duyulmasını sağladı. Higgins Whitman üzerine yazılan ilk incelemelerin onun gerçek bir portresini çizmekten uzak kaldığını iddia eder. O'Connor'ın *The Good Gray Poet* (1866) adlı kitabının Whitman'ı demokratik talepleri destekleyen bir İsa figürü olarak tanıttığını ve bu görüşün modernizmin çıkışına kadar etkili olduğunu ileri sürer (441). Yine Higgins'e göre Camden'da şairle uzun sohbetler yapan ve bunları yazıya geçiren Horace Traubel'in 9 ciltlik *With Walt Whitman in Camden* (Walt Whitman'la Camden'da) (1906) adlı incelemesi şairi yarı-tanrısal bir sosyalist yalvaç olarak lanse eder. Whitman bu nitelemeyi onaylamamıştır, ancak onu Amerikan Solu'nun yalvacı, hatta Mesih'i olarak gören incelemelerin devamı gelmeye devam etmiştir (Higgins 442).

Whitman'ın sesi yalnızca Amerika'da değil, İngiltere'de de duyulmaya başladı. 1868'de İngiliz edebiyatçı ve eleştirmen William Michael Rossetti Whitman'ın şiirlerinin sansürlenmiş de olsa bir baskısını yayımladı. Amerika'nın büyük şairi-

nin yoksulluk içinde olduğunu düşünen Rossetti öncülüğündeki İngiliz hayranları Whitman için 1.000 dolar yardım bile toplamıştı. Yine Rossetti Londra'daki *Chronicle* dergisinde onun şiirleri üzerine övgü dolu bir inceleme kaleme aldı. Bu tarihten başlayarak Whitman İngiliz yazarlarından kayda değer bir destek gördü. Lord Tennyson ve John Addington Symonds gibi İngiliz yazarlardan övgü dolu mektuplar aldı, Swinburne onu öven bir şiir yazdı. Eski Dünya'dan kalkıp Camden'daki evinde onu ziyarete gelen İngilizler arasında Oscar Wilde ve Edward Carpenter gibi isimler yer almaktaydı.

İç Savaş sonrasında Whitman enerjisinin çoğunu düzyazıya kaydırdı. 1867'de aralarında "Democracy" (Demokrasi) ve "Personalism" (Kişiselcilik) bulunduğu denemeler yazmaya başladı. 1870 yılında bu denemeleri bir araya getirip *Democratic Vistas*'ı (*Demokrasi Üzerine Düşünceler*) ve *Passage to India* (*Hindistan'a Geçit*) adlı şiir kitabını bastırıldı. Aynı yıl *Çimen Yaprakları*'nın (üç farklı versiyonu bulunan) beşinci baskısı New York'ta piyasaya sürüldü.

Şair 1873'te Camden, New Jersey'ye yerleşti, kardeşinin evinde ölüm döşeginde yatan annesini sık sık ziyaret etti. Ancak felç geçirdi ve bir daha Washington'a dönemedi. Şiirlerinin hayranı Anne Gilchrist adlı İngiliz kadın yazarın evlilik teklifini reddetti. Ancak Whitman ve Gilchrist altı yıl boyunca dostça yazışmaya devam etti. Gilchrist onu görmek için Avrupa'dan kalkıp Amerika'ya geldi ve iki yıl Philadelphia'da yaşadı.

Whitman 1881'de James Osgood adlı bir yayıncı tarafından basılacak *Çimen Yaprakları*'nı yeniden gözden geçirmeye başladı. Bu baskıda devasa bir yeniden yapılandırmaya gitti, şiirlerin gruplandırmasını, sıralamasını değiştirdi, 17 yeni şiir ekledi, 39 şiiri ise kitaptan çıkardı. 382 sayfalık kitap ümit vaat ediyordu ve kısa sürede 1.500 adet satıldı. Ancak yayıncı Osgood müstehcen yayın yapma suçlamasıyla yargılanmak korkusundan kitabın baskısını durdurdu. Bu-

nun üzerine Whitman Philadelphialı bir yayıncıyla anlaştı. 18 Temmuz 1882'de basılan kitap daha ilk günden 1.000 adet sattı. Diğer 1.000 adetlik baskı ise sonraki hafta tüken-di. Yasaklama söylentilerinin oluşturduğu gündem sayesinde Whitman 1.439 dolar telif elde etti. Bu tutar 1881'deki (25 dolar) ve 1883'teki (329 dolar) teliflerle karşılaştırıldığında büyük bir başarı anlamına geliyordu.

Whitman kitabın yeniden basımından kazandığı paray-la 1884 yılında Camden'da Mickle Caddesi'nde "küçük gecekondum" dediği iki katlı, ahşap kaplamalı mütevazı bir ev satın aldı. Dostları da ona geziye çıkabilsin diye bir at ve fayton hediye etti. Aynı yıl içinde ikinci kez felç geçirdi. Hayatının son dönemlerini Camden'da şiirlerinin son (Ölüm Döşegi) baskısını ve *Good-Bye, My Fancy* (*Hoşçakal Düşgücüm*) adlı düzyazılarını içeren kitabını hazırlayarak geçirdi. 26 Mart 1892'de hayata gözlerini yumdu. Ölme-den önce *Çimen Yaprakları*'nın son baskısını tamamladığını söylemesine karşın hâlâ yeni şiirler üzerinde çalışıyordu. 30 Mart günü Harleigh Mezarlığı'nda kendi tasarlayıp yaptırdığı mezara defnedildi.

John Burroughs'un 1896'da şairin verdiği bilgilere dayanarak yazdığı *Whitman: A Study* adlı biyografisinde şairi şu sözlerle anlatır:

Şairin hayatı başından sonuna kadar—özgür, engelsiz, dünyevi şeylere karşı ilgisiz, renkli, yalın, para hırsından uzak, diğerkâm ve genel olarak keyifli ve hoşnut olarak yaşanmış bir hayattı. Dünyada keyifli ve ilgi dolu bir gezinti—acelesiz, telaşsız, kavgasız-gürültüsüz ve hâliyle kimseye gücenmeden, tükenmişlik hissi yaşamadan, hiçbir çabasının heder olduğunu düşünmeden. Bir çiftlik çocuğu, derken bir öğretmen, sonra matbaacı, editör, yazar, seyyah, tamirci, askerî hastanede sağlıkçı ve son olarak devlet dairesinde memur; ağır hareket eden iri ve alımlı bir cüsse; insanlara

karşı anlayışlı, yumuşak huylu, onları iyi anlayan ve demokratik; bütün zevklerinde ve ilgi duyduğu şeylerde hep büyük yasalara ve güçlere ayak uydurmayı, tamamen kendi zamanının ve ülkesinin özgür, kayıtsız ruhuyla yaşamayı hedefleyen bir insan (aktaran Oliver 4).

Aşkincılık, Demokrasi, Amerikan Kimliği

Whitman'ın düşüncesini ve şiirini besleyen kaynaklar kuşkusuz çok geniştir. Ancak çocukluğunda onu etkileyen önemli şeylerden biri karşılaştığı farklı dinsel cemaatlerdi. O dönemde Presbiteryenler, Metodistler, Lutherçiler, Quakerlar Long Island'daki etkili cemaatlerden bazılarıydı. Anne tarafından akrabaları kardeşlik sevgisi, kölelik karşıtlığı ve Güney'den Kuzey'e kaçan kölelere bilfiil yardım etmeleriyle bilinen Quaker inancına sahipti. Quakerlar kilise işleri konusunda bile demokratik bir işleyişe sahipti, dinsel fikirlerin ifadesi konusunda eşitliğe inanıyorlardı, kilisede isteyen ayağa kalkıp görüşlerini söyleyebiliyordu. Kilise törenlerine, düzenli ve planlanmış vaazlara kulak vermektense herkesin kalbini aydınlatan "İçsel Işık" dedikleri şeye inanıyorlardı. Henüz 10 yaşında dinlediği 81 yaşındaki ünlü Quaker vaiz Elias Hicks'in fikirleri Whitman'ı etkilemiş olmalıdır: Tanrı her bir bireye doğrudan hitap eder, onun ruhunu ruhsal bir coşkuyla dolduran İçsel Işık'a boğar, böylece kişi Tanrı ile doğrudan bağlantı kurmuş olur.

Bu dinî hareketlerden etkilenen Whitman aşkincılık düşüncesinin şiirdeki uygulayıcısı olduğu izlenimini verir. Temsilcileri arasında Ralph Waldo Emerson'un yanı sıra Henry David Thoreau, Margaret Fuller, Orestes Brownson, Elizabeth Palmer Peabody ve James Freeman Clarke gibi yazarlar bulunan aşkincılık, kilise cemaatlerinin atomize olmaya başladığı 19. yüzyılın ilk yarısında Amerikan ünitaryanizmine karşı köklü bir reform hareketi olarak New England'da or-

taya çıkmıştır. Ünitaryenler Locke'u takip ederek Tanrı'nın ve yasalarının sezgi yerine ussal düşünmeyle anlaşılabilceğini iddia ediyorlardı. Tam bir manifestosu olmayan aşkıncılık ise Locke'un duyulara dayalı görgül felsefesi yerine sezgilere bel bağlıyordu. 1820 ve 30'lu yıllardaki genç ünitaryenler için bu yaklaşım Tanrı ile insan arasındaki bağı kopardığı gerekçesiyle boğucu bir şey olarak görülmeye başlandı. Kant sonrası düşünceden esinlenen bu gençler Coleridge'den de esinlenerek insanın bilgi ve deneye dayalı görgül uslamla- ma, yani "anlama"nın (Understanding; *Verstand*) yanı sıra daha yüksek bir yeti olan ve tinsel gerçeği duyuların ötesinde algılamaya yarayan sezgisel "Akıl"a (Reason; *Vernunft*) sa- hip olduğunu ileri sürdüler. Akıl aşkıncıların yer yer "Ruh", "Us" ya da "Tın" adını verdikleri içsel bir ışık ya da vicdan, Tanrı'nın sesi ya da bizzat insana içkin olan Tanrı'nın kendi- si ile eş anlamlıydı.

Biçimci Hristiyanlığın dogmatik teolojik anlayışının yalnızca geçmişe ve ölümlerin seslerine kulak kabarttığından ya- kınan Ralph Waldo Emerson 6 yıl vaizlik yaptıktan sonra bu görevden ayrılmıştır. Günlüğüne "Benim işim yaşayan- larla" diye yazan Emerson bir din adamı değil, bir şair ve düşünür olarak Whitman'ı etkilemiş ve desteklemiştir. Em- erson özellikle 1837 Ağustosunda Harvard Üniversitesi'nde (Cambridge, Massachusetts) Phi Beta Kappa Society (Onur Cemiyeti) üyelerine hitaben yaptığı "The American Scholar" (Amerikan Aydını) adlı konuşmasında artık Amerika'nın kendi ayakları üzerinde durması gerektiğini ifade etmiştir: "Bağımlılığımız, diğer memleketlerin bilgisine yaptığımız uzun çiraklık artık sona yaklaşıyor. Etrafımızda hayatla do- lup taşan milyonlar her zaman yaban ellerin hasadıyla bes- lenemez" (1920: 39). Emerson Amerikan aydınının geçmişe sırtını dönmemesi gerektiğini, geçmişin düşünürlerini, şairle- rini, kitaplarını incelemenin kendi fikirlerini geliştirmek için elzem olduğunu söyler, ancak geçmişin mirasının Amerikan aydınının fikirlerinin yerine geçmemesi gerektiği konusunda

uyarıda bulunur. Geçmişin körü körüne yüceltilmesine karşı çıkar ve tarihte hiçbir dönemin bir diğerinden daha üstün olmadığını, içinde yaşanan dönemin de en az diğer dönemler kadar iyi olduğunu ileri sürer. Emerson Avrupa geleneğine, geçmişe kölece bağlı kalmayı yadsıyarak Amerikan kimliğinin, sanatının, biliminin ve düşüncesinin kendi değerlerine yaslanarak oluşabileceğini ileri sürer. Benzer şekilde 1841 tarihli “Self-Reliance” (Özgüven) adlı makalesinde içinde yaşanan zamanın ve mekânın geçmişten ve uzak diyarlardan daha iyi bir yol gösterici olduğunu vurgular (1920: 77-101). 1844 yılında kaleme aldığı “The Poet” (Şair) adlı makalede Amerikan şairine yalvaçsı misyonlar yükler. Çünkü şair yenilik ve özgürlükle eş anlamlıdır: “Bu yüzden ister bir *ode*’da, ister eylemde, görünümünde ya da davranışlarında bize yeni bir düşünce sunan şairi, mucidi severiz. Bizi zincirlerimizden kurtarır ve önümüzde yeni ufuklar açar” (1950: 336).

Emerson’ın aşkıncılık ve romantizm karışımı olan bu düşünceleri Whitman üzerinde etkili olmuştur. Öyle ki John Trowbridge’e yazdığı bir mektupta Emerson’ın etkisi konusundan bahsederken, “Yavaş yavaş ısınıyordum, Emerson beni kaynatma noktasında eritirdi” (Oliver 13) demiştir. Whitman 1871 yılında yalvaçsı ve coşkulu bir tonda yazdığı *Democratic Vistas* adlı kitabında “geçmişte, tamamen farklı koşullarda ortaya çıkan her şeyi değiştirecek olan sanat biçimlerini, şiirleri, okulları, teolojiyi kurup verimli bir şekilde geliştirene kadar” Amerikan demokrasisinin kendini kanıtlayamayacağını ileri sürer:

Günümüzde Birleşik Devletler’de içinde bulunduğumuz zamanın koşullarını ve geleceği doğrudan ve etraflıca dikkate aldığımızda, asıl ihtiyaç duyduğumuz şey bir sınıftır, buranın yazarlarından, edebiyatlarından oluşan aşikâr bir sınıf fikri, bugüne kadar bilinenlerden çok daha farklı ve üstün bir sınıf, yetkin, modern, bütün Amerikan anlayışına, beğenisine,

inancına, kendi koşullarımıza ve topraklarımıza hitap edebilecek, ona yeni bir soluk üfleyecek, onun hakkında kararlar verebilecek, Başkanlık ya da Kongre seçimlerinin de ötesinde politikayı üstünkörü oy hakından daha çok etkileyecek bir sınıf—ışık saçan, uygun öğretmenler, okullar, görgü kuralları peydahlayacak ve en büyük sonuç olarak da (bugüne kadar ne okulların ne de kiliselerin ortaya koyabildiği ve nasıl bir ev temelsiz ayakta kalamazsa onsuz bu ulusun sürekli ve sağlam ve ayakta duramayacağı) Amerika'nın siyasi, üretken ve entelektüel temelinin altını dolduracak bir dinsel ve ahlaki kişilik oluşturmaya bir sınıf (932).

Gerekli olan şey Amerika'yı demokrasiye götürecek olan yeni bir edebiyat, yeni bir metafizik, yeni bir şiirdir. “Her şeyden önce Doğa, uzun zamandır esamisi okunmayan gerçek anlamda Doğa fikri tamamen yeniden canlandırılmalı, büyütülmeli, şiirlere nüfuz eden atmosferi donatmalı ve bütün nitelikli ve estetik yapıtların ölçüsü hâline gelmelidir” (984). Whitman burada doğa fikriyle ne kastettiğini açıklarken şairin Amerikan topraklarına yoğunlaşması gerektiğini vurgular: “Kastettiğim şey İngiliz şairlerin düzgün yürüyüş yolları, özenle tıraşlanmış çalı çitleri, çiçek demetleri ya da bülbülleri değil, jeolojik tarihiyle ateş ve karla dolu, hudutsuzca yuvarlanan, milyarlarca ton ağırlığında da olsa tüy kadar hafif, bütün yeryüzü, kozmos” (984).

Tam anlamıyla aşkını bir şiir olmasa bile Emerson gibi Whitman da Amerika'nın Eski Dünya'nın etkilerinden ve baskısından kurtulması, yeni kurulan ülkenin kendine özgü bir kültür, dil ve sanat inşa etmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Edebiyatçı geçmişe ya da başka diyarlara kaçmak yerine şimdi'ye ve bura'ya odaklanmalıdır. Whitman'ın şiirleri bu anlamda ileri sürdüğü fikirlerin ete kemiğe bürünmüş hâlidir. Emily Dickinson'ın “bobolink”ini (Part Two: Nature

– LVII)* ve Whitman’ın “benekli şahin”ini (Song of Myself – 52) bu bağlamda okumak gerekir. Kuşkusuz Whitman’ın şiirindeki bu özellik yalnızca coğrafyaya, Amerika’ya özgü bitki örtüsü ve hayvan türlerine ait unsurların kullanılması-na indirgenemez. Onun şiirini önemli ve devrimci kılan şey Pound’un birkaç on yıl sonra sözünü ettiği şiire günlük konuşma ritimlerini sokmasıdır bir anlamda.

Şiiri

Helen Vendler çok üretken, çok yaratıcı ve çok tutkulu bir şair olan Whitman’ı sınıflandırmanın neredeyse olanaksız olduğunu gözlemler: “O ulusalcılık, demokrasi, beden, toplumsal cinsiyet gibi kapsamlı ve başat kavramlarla anlaşılamayacak denli zordur. O yalnızca Amerikan toplumunun sosyolojik bir kaydını yapan bir şair sayılamayacak denli entelektüel, on dokuzuncu yüzyılda kaydedilen ilerlemeyi coşkuyla kutlayan biri olarak özetlenemeyecek denli hüznü, Amerikan hitabet tarihine dâhil edilemeyecek denli kendine özgüdür” (63).

Böyle ele avuca gelmez boyut ve yapıda bir şairdir Whitman, ancak onun Amerikan şiirini hangi açılardan değiştirdiği konusunda somut saptamalar yapmak mümkündür. Higgins’e göre 1855’te basılan *Çimen Yaprakları* Amerika’da yazılan şiiri dört açıdan değiştirmiştir: 1) Ölçüye dayanmayan şiir (özgür koşuk) Amerikan şiirinde başat şiir yazma tekniği hâline gelmiştir. 2) Büyük oranda romantik olmasına karşın Whitman gündelik imgelere dayalı gerçekçi bir poetika yaratmıştır. 3) Whitman cinselliği ve bedeni şairin ele alabileceği konular hâline getirmiştir. 4) Whitman kültürün hem odağında hem de sınırlarında yer alan yalvaç olarak Amerikan şairi örneğini ortaya koymuştur. “Whitman’dan önce Amerikan şairi büyük ölçüde var olan düzenin bir fi-

gürüydü. Whitman'dan sonra Amerika şairi giderek karşı-kültürün bir figürü olmaya başlamıştır. Nihayet, "Kendimin Şarkısı"yla birlikte Whitman anlatıya dayalı uzun şiirden farklı olarak öznenin ve kültürün lirik keşfine dayalı modern uzun şiiri yaratmıştır" (440).

Whitman şiirlerinde demokrasi, kölelik, doğa sevgisi, eşcinsellik gibi konulara değindiği için değişik çevrelerin ilgisini çekmiştir. Ancak şiirlerindeki özne bir gazeteci gibidir: bir gözlemcidir, izler, kaydeder ve aktarır. Olaylara, kişilere müdahale etmekten kaçınır. Salık verdiği şeyleri de bir yetke edasıyla dayatmaz. Buna karşın Whitman hep güncel ve gündemde kalmış, farklı çevrelerce sahiplenilmiş ya da eleştirilmiştir:

"Neredeyse her siyasi hareket Whitman'ın kafasındaki Amerikan idealini kucaklamıştır. Yirminci yüzyılın başında ilericiler, 1930'larda sosyalistler olduğu kadar Franklin Roosevelt'in Yeni Düzen'inin destekçileri, 1940'lı yılların başında hem savaş taraftarları hem de karşıtları ve son dönemlerde feministler ve eşcinsel hakları savunucuları *Çimen Yaprakları*'ndan görüşlerini destekleyebilecek alıntılar bulmuşlardır" (Oliver 13)."

Gerçekten de Whitman şiirlerinde hayatı her yönüyle kucaklar, Amerika'yı bütün yönleriyle ele alır; onun dizeleri Amerika Birleşik Devletleri'nin sloganlarından olan *E Pluribus Unum* (Çokluktan Doğan Teklik – Birçok Eyaletten Doğan Ulus) ilkesinin şiirsel karşılığı gibidir. "Kendimin Şarkısı" adlı uzun şiirinde sayısal çokluklar Whitman'ın demokrasi idealini ve anlayışını öne çıkaran bir kavramdır ve bolca kullanır. Katrilyon, sekstilyon, oktilyon gibi insanın

---

** Sunuş'ta başka kaynaklara ek olarak Oliver'in kitabından fazlasıyla yararlandım, ancak okumayı güçleştirmemek için her alıntı için kaynak göstermedim.

zekâsını zorlayan sayılardır ve Whitman onları sıradan bir nitelemeymiş gibi kullanır. Çimen yapraklarına göz kırpan çokluk bildirici bu sözcüklerin kullanımı rastlantısal değildir. Bir açıdan kozmolojik-epik bir etki yaratır, bir diğer açıdan bireyin bu çokluk denizi içinde aslında eşitlik idealine varması gerektiğini ima eder.

Walt Whitman'ın şiirinin belirleyici bir yönü belli kalıplara sığdırılamayıştı, zira onun şiiri lirikle epik şiirin bir harmanını sunar. Lirik şiir şiirdeki özneye işaret ederken epik şiir lirik öznenin kendini bulduğu topluma ve onun ortak bilincine işaret eder. Kuşkusuz burada epikle kastedilen Homeros'un destanları değildir; Whitman'ın şiiri demokratik, dünyevi, seküler bir epiktir. Onun şiiri kendi deneyimlerini, iç dünyasını ifşa eden lirik özne ile yaşadığı toplumun bir dökümünü, kataloğunu sunan epik anlatıcının bir birleşimidir. Bir benzetme yapacak olursak Whitman Sappho ile Homeros'un kaynaşmasıdır; ilkinden lirik, ikincisinden *rhapsode* (icracı şair) özelliklerini almıştır. Konuşan lirik özne Whitman'la özdeşleştirebileceğimiz bir sestir: Yere uzanıp çimenlere hayranlıkla bakar, üstündeki giysileri çıkarıp ırmakta yüzer, kendi ruh hâlinden, duygularından bahseder. Ancak bu ses kendinden söz ederken bile sırf kendini anlatmaz; bu lirik özne bir Amerikan *Everyman*'idir, Amerika'yı Amerika yapan bireyleri kapsayan, onlarla aynı özelliklere sahip olduğunu ileri süren, kendisi ve diğer insanlar arasında bir ayrılık görmeyen, tekbenci ya da bireyci değil demokratik bir özne. "Whitman'ın 'Ben'i hep ve yalnızca kendileri hakkında yazan iç gözlemsel şairlerin 'Ben'i değildir. Aksine onun 'Ben'i dünya üzerindeki bütün bireyler ve ırklar arasında özgürlük, ılımlılık, onur, dostluk ve eşitlik arayan kozmik bir 'Ben'dir" (Perlman vd.den aktaran Higgins 451). Bu demokratik, kapsayıcı ve kucaklayıcı yön Whitman'a epiğin kapılarını açar. Homeros nasıl destanlarında kahramanlarını uzun uzadıya ele alır, tanıtırsa o da her cinsiyetten, yaştan, bölgeden, meslekten insanı buyur eder şiirine. Ölümlülere

tepeden bakan ve onların hayatına müdahale eden tanrılar, doğaüstü olaylar, insanüstü özelliklere sahip kahramanlar yoktur Whitman'ın eşiğinde. Doğaüstü güçlerle donatılmış kahramanlara yer de yoktur, ihtiyaç da; şiirdeki özne de herkes gibi Amerikan ulusunun doğuşuna omuz verir.

Whitman'ın büyük ölçüde kentli bir şair olduğunu vurgulamak gerekir. Bazı şiirlerinde kırsal, doğal imgeler göndermeler yapsa da büyük oranda büyük şehirlerin, özellikle de (şiirlerinde övünçle çocuğu olduğunu söylediği ve "Man-nahatta" dediği) New York'un vakanüvisi gibidir. Ücra kasabalardan, kırlardan, çalılıklardan bahsettiğinde bile konuya yaklaşımı kentli bir öznenin bakış açısına sahiptir. Bu yönüyle modernist şiirin öncüleri arasında sayılmayı hak eder.

Şiirin yerleşik kurallarına başkaldıran Whitman'ın aksine balad formunda, yarım uyaklara, ölçü biçimlerine yaslanan şiirler yazan (ancak yine de başkaldırısını kendine özgü yöntemlerle örgütleyen) Emily Dickinson kır saçlı şairi hiç okumamıştı. Yayıncı ve mektup arkadaşı Higginson'a yazdığı bir mektupta *Çimen Yaprakları*'nın şairini tanımadığını söyler: "Mr. Whitman'dan bahsediyorsunuz. Kitabını hiç okumadım—dediklerine göre yüz kızartıcı biriymiş" (261). Çağdaşı Dickinson onu okumamışsa da farklı ülkelerden birçok yirminci yüzyıl şairi için Whitman önemli bir esin kaynağı olmuştur:

Ezra Pound ve William Carlos Williams'tan Lawrence Ferlinghetti ve Allen Ginsberg'e, Langston Hughes ve Jean Toomer'dan June Jordan ve Michael Harper'a, Meridel LeSueur ve Muriel Rukeyser'den Patricia Hampl ve Sharon Olds'a, D. H. Lawrence ve Virginia Woolf'tan Charles Tomlinson ve Anthony Burgess'a, José Martí'den Pablo Neruda ve Jorge Luis Borges'a, Rubén Darío, Fernando Pessoa ve Federico García Lorca'dan Rudolfo Anaya, Garrett Hongo, Maxine

Hong Kingston ve Yusef Komunyakaa'ya kadar birçok yazarın Whitman'la yoğun şekilde diyaloga girme arzusu ırk, etnisite, ulus ve toplumsal cinsiyet sınırlarını aşmaktadır (Folsom ve Price "Introduction" x).

Higgins'e göre on dokuzuncu yüzyıl sonunda Whitman Anglofon dünyada daha çok fikirleriyle ilgi çekiyordu. On dan şair olarak ilk etkilenenler arasında Fransız simbolistleri vardı. Fransızlar Whitman'a önceleri olumsuz tepkiler verdilerse de okurlara onun daha çok çevirisini sunmaktan çekinmediler. Örneğin Jules Laforgue 1886'da Whitman'ın birkaç şiirinin çevirisini bastı. Laforgue, Arthur Rimbaud, Edouard Dujardin ve Francis Vielé-Griffin birkaç yıl sonra *vers libre*'i (özgür koşuk) belirgin, tasarlanmış bir prosodi olarak geliştirdiler. 1889 yılında *Joies* adlı ilk *vers libre* kitabı yazdığı iddia edilen Vielé-Griffin Amerika'da doğmuştu ve Whitman'ı İngilizce okuyabilmişti. Bu simbolistler Ezra Pound, T. S. Eliot, Wallace Stevens gibi ileri modernistler üzerinde etkili olacaklardı (442-443).

Ezra Pound Whitman'ı *Kantolar*'ında birkaç kere anar. 1909'da yazdığı bir denemede tam anlamıyla bir duygudaşlık olmasa da onun değerini teslim eder: "Onun şiirlerini (çoğunluğunu) keskin bir sancıyla okudum, ancak bazı şeyler konusunda yazarken onun ritimlerini kullandığımı fark ediyorum. (...) O Amerika'dır. Hamlığından yükselen koku dayanılır gibi değildir, ama bu Amerika'dır... Onun önünde saygıyla eğiliyorum zira onu sadece gurur duymam gereken bir ata olarak görsem de benim gelişimin mustusunu vermiştir" (aktaran Trachtenberg 194). Onu şiirsel bir baba figürü olarak gördüğünü ise "Bir Anlaşma" adlı şiirde itiraf eder:

Ateşkes yapıyorum seninle Walt Whitman—
Yeterince nefret ettim senden.
Dikkafalı bir babanın
Büyümüş bir çocuğu olarak geliyorum sana;

Herkesle ahbaplık edecek yaştayım şimdi.
Yeni keresteyi kesen sendin
Şimdi sıra oyma işinde.
Aynı öz suya, aynı köke sahibiz—
Artık alışveriş olsun aramızda (137).

Pound'un "daha iyi usta" diye şapka çıkardığı Eliot ise barbar, kaba bulduğu Whitman'a pek sıcak bakmamış, onun cinsellik konusundaki yaklaşımını da itici bulmuştur. Bu şaşılacak bir şey değildir, zira *Çorak Ülke*'nin şairi kendini cinsellikten olabildiğince uzak tutarken, *Çimen Yaprakları*'nın şairi cinselliği kucaklar (Higgins 445).

İngiliz romancı ve şair D. H. Lawrence *Klasik Amerikan Edebiyatı Üzerine Denemeler*'inde Whitman'a da bir bölüm ayırır, onu farklılıkları yok sayma pahasına birlik, tek kimlik ideali peşinde koşmakla eleştirir. Whitman'a eleştiriler yöneltse de ondan özgür koşuk konusunda az şey öğrenmemiştir. Örneğin Lawrence'ın *Birds, Beasts and Flowers* adlı kitabındaki şiirler –özellikle de "Snake" (Yılan) şiiri– ve "Poetry of the Present" (Anın Şiiri) yazısı onun Whitman'dan neler öğrendiği konusunda ipuçları barındırır.

Ardıllarından hiçbirinin şiiri Carl Sandburg'unkiler kadar bariz şekilde Whitman'ınkilere benzememiştir. "Sandburg'un 'Chicago' şiiri 1914'te yayımlandığında insanlar sanki Whitman'ın Ortabatı'da yeniden dirildiği hissine kapılmışlardır. Bu şiir Whitman'ın şiirlerinin birçok özelliğini barındırıyordu: uzun dizeler, retorik hitap, coşkulu ses, çalışma konusuna verilen önem, hayatın sevimsiz yanlarında güzellikler bulabilme. (...) Ancak bu dönemin birçok Amerikan yazarında görüldüğü gibi Sandburg'un şiiri de bedenin ve cinselliğin önemini görmezden geliyordu" (Higgins 448).

Beden ve cinselliğin yok sayılmadığı Whitman tarzı şiirin örnekleri 1950'lerin Beat kuşağında görülecekti. Beat şairi Allen Ginsberg'in (*Çimen Yaprakları*'nın ilk baskısından tam yüzyıl sonra) 1955'te yayımlanan "Howl" (Uluma) şiiri

rinde Whitman'ın prosodisini yeniden hortlatır, ancak Amerikan toplumunun yetersizlikleri konusunda daha keskin ve radikal bir eleştiri sunar (Gutman 255). "California'da Bir Süpermarket" şiirinde şapka çıkarır önceli ve hâliyle örnek aldığı Whitman'a:

Neler geçti aklımdan bu gece sana dair bir bilsen
Walt Whitman, yan yollardan geçerken başımdan
onulmaz bir ağrıyla ve farkındayken dolunayın.

Aç-sefil yorgunluğumda ve imgeler ararken, gir-
dim neon tabelalı manav-süpermarkete, düşleyerek
senin bitimsiz dökümlerini!

Ne şeftaliler, ne gölgeler! Herkes ailecek alışveriş-
te! Kocalarla dolu koridorlar! Avokadoların arasında
ev hanımları, domateslerin arasında bebeler!—ve sen
Garcia Lorca, ne işin var karpuzların arasında?

Gördüm seni Walt Whitman, çocuksuz, yalnız ih-
tiyar otlakçı, ellerken etleri buzdolabında, bir yandan
süzerken manav oğlanı.

Her bir şey hakkında sorular yağdırıyordun: Do-
muzu kim kesti? Muz kaç para? Meleşim olur musun?

Gezindim parlak konserve rafları arasında takip
ederek seni, bir mağaza görevlisinin de beni takip et-
tiğini hayal ederek.

Birlikte turaladık açık koridorlarda, tuhaf haya-
limizde tadına bakarak enginarların, dondurulmuş
enfes yiyeceklerin hepsinden tadararak ve bir kere bile
kasadan geçmeden.

Nereye gidiyoruz Walt Whitman? Kapılar kapana-
cak bir saat sonra. Sakalın nereyi gösteriyor bu gece?

(Kitabına dokunuyorum ve düşünüyorum süper-
marketteki destansı yolculuğumuzu ve bir tuhaf olu-
yorum.)

Yürüyecek miyiz bütün gece ıssız sokaklarda? Ağaçlar gölge katıyor gölgelere, evlerin ışıkları sönük, ikimiz de yalnız olacağız.

Turlayacak mıyız düşünüyü kurarak kayıp aşk Amerikasının, geçip evlerin önünde park etmiş mavi otomobillerin yanından, sonra gidecek miyiz ıssız kulübemize?

Ah, sakalı ağarmış sevgili baba, tek başına yaşayan cesaret öğretmeni, Kharon sandalını sürmeyi bırakınca nasıl bir Amerika gördün dumanlar tüten bir kıyıya ayak basıp izlerken sandalın Lethe'nin kara sularında kayboluşunu? (166)

Birçok modernist için örnek teşkil eden Whitman'ın değerinin yirminci yüzyılda daha açık bir şekilde anlaşılması kolay olmamıştır. Yüzyıl başlarında Whitman'ı ele alan incelemeler nesnel olmaktan çok şairin eserlerine psikoloji ve cinsellik açısından yaklaşan sansasyonel kitaplardı. Eduard Bertz *Der Yankee-Heiland* (Yanki Aziz) adlı incelemesinde Whitman'ın şiirindeki “patolojik kadınsılığın ve histerik niteliğin” modern psikolojiden anlayan okurun gözünden kaçmayacağını ve bunun Whitman'ın şiirlerindeki azizlik fikriyle örtüşmediğini ileri sürer (Killingsworth 112). Emory Holloway'ın 1926'da Pulitzer ödülü alan *Walt Whitman: An Interpretation in Narrative* adlı biyografisi ise Whitman'ı bir heteroseksüel olarak tanıtıyor, bir ilişkisinden birkaç çocuğu olduğunu iddia ediyordu. Killingsworth Holloway'ın kitabının izleyen 30 yıl boyunca standart bir biyografi işlevi gördüğünü; bunun eşcinselliğin o dönemlerde patolojik olarak değerlendirilme eğiliminin bir yansıması olduğunu ileri sürer (111).

Whitman'ın Amerikan şiirindeki başat yerinin anlaşılması F. O. Matthiessen'in *American Renaissance: Art and Expression in the Age of Emerson and Whitman* adlı (1941)

kitabıyla gerçekleşir. Yazar Amerikan kanonunun 1800 ve 1850 yılları arasında Emerson, Thoreau, Hawthorne, Melville ve Whitman tarafından oluşturulduğunu ileri sürer. Matthiessen'a göre Whitman'ı çağdaşlarından farklı kılan şey şiirsel gücün kaynağı olarak kişilik ya da ruhtan ziyade bedeni görmesi değil, aynı zamanda şiir dilini güçlendirmeye yarayan dilin yaşayan biçimlerini kullanması olmuştur (Killingsworth 113).

Çimen Yaprakları'nın yüzüncü yıldönümünde, 1955 yılında Anglo-Amerikan eleştiri çevrelerinde hâlâ Yeni Eleştiri ekolünün pratikleri geçerliydi. Edebiyat yapıtını doğduğu koşullardan, yazarın yaşamından bağımsız, kendi kendine yeten eşsiz bir yapıntı olarak bir yakın okumaya tabi tutan bu yaklaşım için Whitman'ın şiiri hiç de çekici değildir. Bu yüzden Yeni Eleştiri'nin uygulayıcısı eleştirmenler Whitman'dan uzak kalırken, bu yaklaşım için biçilmiş kaftan sayılabilecek Emily Dickinson rağbet görüyordu. Ancak bu eleştirel iklime karşın demokrasi şairi olarak görülen Whitman 1960'lardan itibaren Amerikan epik şiirinin ve kimliğinin önderi olarak birçok eleştirmenin incelemesine konu olmuştur ve 1970'li yıllardan başlayarak Whitman'ın şiiri psikanaliz ve gay / queer kuram açısından incelenegelmiştir (Killingsworth 113-120).

Bu Ciltte Yer Alan Şiirler

Yazıtlar

“Yazıtlar”ın (Inscriptions) başlarında yer alan şiirlere Whitman'ın sanatının en iyi örnekleridir demek biraz güçtür. (“Kır Saçlı Şair”in parlamaya başladığı şiirler için daha çok “Paumanok’tan Başlayarak” ve “Kendimin Şarkısı”nı beklemek daha doğrudur). Ancak bu yapıtlar onun şiirinin özelliklerini yavaş yavaş açıkladığı bir giriş niteliği taşır. Ölüm Döşegi baskısı olarak tanınan 1891-92 baskısı *Çimen*

Yaprakları bu bölümle başlar. Oliver “Yazıtlar”ı şu sözlerle özetler:

[Kitap] *Çimen Yaprakları*’nın beşinci (1871) baskısına giren 9 şiirle başlamış, altıncı baskıda (1881) bu sayı 24’e çıkmıştır. “Inscriptions” sözcüğü burada Whitman’ın bir anlamda dünyaya attığı imzası yerine geçer: Şair ve okur arasında bir samimiyeti, bir mace-rayaya katılmaya, insanlık durumunun olası yönlerini deneyimlemeye (bu deneyimlerin bazıları mistik bir niteliktedir) daveti imleyen bir dizi fikirler ve imgeler sunusu anlamını taşır. Buradaki şiirler bu dünyaya bir girizgâhtır (99).

Robert Johnstone ise “Yazıtlar”ın hem uzunluk hem de izlek olarak bir bütünlük taşımaktan uzak olduğunu, bas-kın bir ruh hâli yaratamadığını gözlemler. “Yazıtlar” yine de Whitman’ın “sıra dışı ve devrimci bir koşuk formunu ve içeriği genel okur kitlesine nasıl takdim edeceği” konusundaki soruya verdiği yanıttır (316). Bir başka deyişle bu bölüm Whitman’ın bireysel poetikasıdır, *apologia*’sıdır, olası saldırılara karşı bir hazırlıktır.

“Eidólonlar” *Yapraklar*’ın 1881-1882 edisyonunda “Yazıtlar” bölümüne dâhil edilen bir şiirdir. Yunanca “idol” anlamına gelen “Eidólon” sözcüğü yaklaşık olarak hayalet, ruh ya da maddi karşılığı olmayan imge olarak çevrilebilir. “Eidólonlar” esin perisiyle, yaratıcı gücüyle ya da Tanrı’yla karşılaşan şiir öznesinin yazacağı şiire ilişkin temel ipuçları verir. Bu özelliğiyle romantik önceli Blake’in ozanın kozmik işlevini serimleyen (örneğin “Masumiyet Şarkılarına Giriş” ve “Deneyim Şarkılarına Giriş”) ya da yirminci yüzyıl şairlerinden Dylan Thomas’ın veya William Butler Yeats’in kendi poetika anlayışlarına dair ipuçları barındıran şiirlerini anımsatır.

Paumanok'tan Başlayarak

“Paumanok'tan Başlayarak” (Starting from Paumanok) el yazmalarında sezi, içine doğma anlamlarına gelen “Premonition” başlığını ve “Yazıtlar” bölümünün amacına uygun olarak *Çimen Yaprakları*'nı okura tanııtma işlevini taşıyordu. Whitman 19 parçadan ve 272 dizeden oluşan bu şiiri yazmaya *Çimen Yaprakları*'nın ilk baskısından (1855) sonra başladı; bu uzun şiir ancak 4. baskıdan sonra (1867) bilinen başlığına kavuştu. Whitman bu şiirde “Eidolonlar”da olduğu gibi şiirsel manifestosuna devam eder. Buradaki şiirsel özne kendisini Amerika kıtasının şiirsel yalvacı, yol göstericisi olarak tasarlar ve sunar.

Kendimin Şarkısı

Whitman'ın şiirinin ulaştığı kanonik doruklardan biridir “Kendimin Şarkısı”(Song of Myself). Bu uzun şiirde elden geldiğince sürdürülmeye çalışılan anonimlik düşüncesi ön plandadır. Öyle ki Whitman bu kitabın ilk baskısında (1855) kendi adını kapağa koymamıştı, okurlar konuşan öznenin/şairin adını ancak kitabın ortalarında öğrenebiliyordu. 1891-92 baskısında da Whitman kendi adını ancak 24. Şarkı'da anar, 52 şarkıdan oluşan kitapta şair yine adını olabildiğince gizlemiştir. Bu Whitman'ın demokrasi fikrinin sembolü olarak gördüğü çimen yaprakları benzetmesiyle de pekişen bir yaklaşımdır. Şair de diğerleri gibidir: farklılıklarına karşın bir bütün parçası, diğerleriyle eşit, aynı havayı soluyan, aynı topraktan, aynı sudan beslenen bir birey.

Çeviri Üzerine

Çimen Yaprakları'nın şairin hayatı boyunca toplam dokuz farklı baskısı yapılmıştır: 1855, 1856, 1860, 1860-61, 1867, 1871, 1871-72, 1881-82 ve Ölüm Döşegi Edisyonu

olarak anılan 1891-92 baskısı. Bu çeviride de Whitman'ın vasiyetine uyularak 1891-92 edisyonu kullanılmıştır. "Kendimin Şarkısı"nın çevirisinde University of Iowa'nın WhitmanWeb sayfasında yer alan şiirlerin Fransızca ve Almanca çevirilerinden de yararlanılmıştır.

Whitman görünürde "kolay" bir şairdir: Shakespeare'in tımturaklı söz dizimi, metafizik şairlerin baş döndüren uzatmalı eğretilmelerle dolu dizeleri ya da Poe'nun bir dantel gibi işlediği uyaklı şiirlerinden fersah fersah uzaktır onunkiler. Şiirlerini ölçüsüz-uyaksız, düzyazıyı andıran bir tonda, iç uyalara bile fazla pabuç bırakmadan yazar. Bir başka şairi Türkçeye aktarırken çevirmene sıkı bir ayak bağı olan ölçü, uyak gibi müzikal ayrıntılar ya da içinden çıkılması güç söz sanatları yoktur. Ancak Whitman'ın şiirinde tümcelerin öznesi yer yer belirsizleşir, birbirini izleyen yığınla yan tümcecik karmaşık bir hâl alabilir. Bu büyük bir sorun yaratmasa da bir sayfa boyunca birbiri ardından sükun eden bu tür yapılar kimi okurun hevesini kırabilir. Bu tür durumlarda bazen küçük müdahalelerde bulunma gereği duyduğumu itiraf etmeliyim.

Ancak bu şiirleri çevirirken karşılaştığım en can yakıcı özelliklerden biri Amerikalı ozanın farklı dillerden sözcükleri şiirine buyur etmesidir. Fransızca, İspanyolca ve Amerikan yerlilerinin dillerinden alınmış sözcükleri birkaç durumda Türkçeleştirdim, bu tercihime ilişkin olarak dipnot koydum, ancak genellikle özgün metindeki hâllerini korudum. Bu tercihin metnin okunuşunu, akıcılığını kısmen sekteye uğrattığının bilincindeyim, yine de Whitman'ı Whitman yapan (demokrasi, çoğulculuk, çokdillilik, çokkültürlülük gibi) özelliklerin bu şekilde daha çok öne çıkacağı düşüncesi baskın çıktı.

Whitman ülkemiz okurlarının karşısına Memet Fuat'ın *Çimen Yaprakları* (ilk basımı 1954) adını taşıyan seçme şiirleri ve Can Yücel'in *Her Boydan* adlı seçkisindeki dört şiirle çıkmıştır. Memet Fuat'ın akıcı seçkisi farklı yayınevleri tarafından defalarca basılmıştır.

Whitman'ın *Çimen Yaprakları*'nı oluşturan bütün şiirleri Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi'nde dört cilt olarak tasarlandı. Elinizdeki kitap bu ciltlerin ilkidir.

Fahri Öz
Ankara, 2018

Kaynaklar

- Dickinson, Emily, *The Complete Poems of Emily Dickinson*, Boston, Little, Brown, and Company, 1924
- Dickinson, Emily, *The Letters of Emily Dickinson*, Theodore Walt (Yay. haz.), Harvard University Press, 1986
- Eiselein, Gregory, "Whitman's Life and Work, 1819-92", Donald D. Kummings (Yay. haz.), *A Companion to Walt Whitman*, Malden, Blackwell, 2006. 11-27.
- Emerson, Ralph Waldo, *Emerson's Essays*, Arthur Hobson Quinn (Seçen ve yay. haz.), New York, Charles Scribner's Sons, 1920.
- _____, *The Complete Essays and Other Writings of Ralph Waldo Emerson*, Brook Atkinson (Yay. haz.), New York, Modern Library, 1950.
- Folsom, Ed, "What We're Still Learning about the 1855 Leaves of Grass 150 Years Later", Susan Belasco, Ed Folsom, Kenneth M. Price (Yay. haz.), *Leaves of Grass: The Sesquicentennial Essays*. Lincoln and London, University of Nebraska Press, 2007, 1-32.
- Folsom, Ed and Price, Kenneth M., *Re-Scripting Walt Whitman: An Introduction to His Life and Work*, Oxford, Blackwell, 2005.
- Ginsberg, Allen, *Collected Poems: 1947-1997*, HarperCollins e-book, 2007.

- Gutman, Huck, "Allen Ginsberg", J. R. LeMaster ve Donald D. Kummings (Yay. haz.) *Walt Whitman: An Encyclopedia*, New York, Routledge, 1998, 255.
- Higgings, C. Andrew, "The Poet's Reception and Legacy", Donald D. Kummings (Yay. haz.), *A Companion to Walt Whitman*, Oxford, Blackwell. 2006, 439-454.
- Johnstone, Robert, "'Inscriptions' (1871)", J.R. LeMaster ve Donald D. Kummings (Yay. haz.), *Walt Whitman: An Encyclopedia*, New York, Routledge, 1998. 316-317.
- Killingsworth, M. Jimmie, *The Cambridge Introduction to Walt Whitman*, Cambridge, 2007.
- Lawrence, D.H., *Klasik Amerikan Edebiyatı Üzerine İncelemeler*, Çev. Nebile Direkçigil, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1996.
- Oliver, Charles M., *Critical Companion to Walt Whitman: A Literary Reference to His Life and Work*, New York, Facts on File, 2006.
- Pound, Ezra, *Ezra Pound's Poetry and Prose: Contributions to Periodicals*, prefaced and arranged by Lea Baechler, A. Walton Litz, and James Longenbach (New York and London: Garland, 1991), I (1902-1914).
- Trachtenberg, Alan, "Walt Whitman: Precipitant of the Modern", Ezra Greenspan (Yay. haz.), *The Cambridge Companion to Walt Whitman*, 2006, (194-207).
- Vendler, Helen, *Poets Thinking: Pope, Whitman, Dickinson, Yeats*, Cambridge, Harvard UP, 2006.
- Whitman, Walt, *Poetry and Prose: Complete Poetry and Collected Prose*, New York, The Library of America, 1982.

ÇİMEN YAPRAKLARI
(1891-92)

Gel dedi Ruhum,
Gel de şöyle şiirler yazalım Bedenim için, (zira ikimiz biriz,)
Olur da ölümden sonra dönersem diye görünmeden geri,
Veya bundan çok çok uzun zaman sonra, başka
dünyalarda,
Şarkılara devam eden bir grup ahbap varsa,
(Çetelesini tutarak Yeryüzü'nün toprağının, ağaçlarının,
rüzgârlarının, coşkun dalgalarının,)
Her zamanki memnun gülümsemeyle yüzümde,
Ve her zamanki gibi sahibi olarak bu şiirlerin—tıpkı başta
olduğu gibi, şimdi ve burada da,
Atıyorum Ruh ve Beden için onların altına imzamı,

Walt Whitman

☞ Şu anda Ç. Y.'nın farklı metinler içeren ve farklı tarihlerde yapılmış birçok baskısı olduğu için, olur da gelecekte basılacak olursa, var olan bu eksiksiz 438 sayfalık metni, bilhassa bu nüsha ve tıpkıbasımı tercih ettiğimi ve önerdiğimi söylemek isterim. Müteakiben, özellikle kitapları şekillendirmek ve piyasaya çıkarmak için çok önemli olan bir düzeltme süresi geçti; bütün bu sürenin tamamlanmasını beledikten sonra son söyleyeceklerime de (sayfa 423-438'de)¹ yer verdim.

---

1 Bütün şiirler tamamlandıktan sonra, kitabın sonunda.

İçindekiler

YAZITLAR	5
İnsanın Özünün Şarkısını Söylüyorum	5
Sessizce Düşüncelere Daldığımda	6
Denizde Kamaralı Gemilerde	6
Yabancı Diyarlara	8
Bir Tarihçiye	8
Sana, Eski Dava	8
Eidólonlar	9
Sana, Eski Dava	13
Okuduğumda O Kitabı	13
Başlayınca Etütlerime	13
Acemiler	14
Eyaletler'e	14
Yolculuklara Çıkıyoruz Eyaletler'de	14
Bir Şantöze	15
Gailesiz Ben	15
Bilgelik	16
Denize Açılan Gemi	17
Amerika'nın Şarkılarını Dinliyorum	17
Neresidir Kuşatılan?	18
Yine Birinin Şarkısını Söylüyorum	18
Kapatmayın Kapılarınızı	18
Geleceğin Şairleri	18
Sana	19
Sen Okur	19
PAUMANOK'TAN BAŞLAYARAK (1-19)	21
KENDİMİN ŞARKISI (1-52)	39

Yazıtlar

İnsanın Özünün Şarkısını Söylüyorum

İnsanın özünün şarkısını söylüyorum, basit, kendi başına insanın,
Yine de Demokratik sözcüğünü kullanıyorum, En-Masse² sözcüğünü.

Tepeden turnağa fizyolojinin şarkısını söylüyorum,
Tek başına ne fizyonominin ne de tek başına beynin bir hükmü vardır Esin Perisi'nin nezdinde, diyorum ki bir bütün olarak Beden çok daha kıymetlidir,
Kadının şarkısını da söylüyorum eşitçe, Erkeğinkini de.

Tutkuda, nabızda, kudrette muazzam Hayat'ın,
Neşeli ve en özgür eylem için kutsal yasalar uyarınca biçimlenmiş,
Çağdaş İnsan'ın şarkısını söylüyorum.

---

2 (Fr.) Birlikte, kitle hâlinde, bütün olarak.

Sessizce Düşüncelere Daldığımda

Sessizce düşüncelere daldığımda,
Döndüğümde şiirlerime, kafa yorup uzun uzadıya
uğraşırken,
Bir Hayalet belirdi önümde şüpheci bir ifadeyle yüzünde,
Dehşet vericiydi güzelliği, yaşı başı ve gücüyle,
Eski diyarların ozanlarının dehasıyla,
Dikip gözlerini meşaleler gibi bana,
Nice ölümsüz şarkıyı gösteren parmağıyla,
Ve tehditkâr sesiyle, *Neyin şarkısını söylersin sen?* dedi,
Bilmez misin, tek bir konu vardır her daim ölümsüz
ozanlar için?
O da Savaş konusudur, savaşların kaderi,
Mükemmel savaşçılar yaratma sanatı.

Öyle olsun, diye karşılık verdim,
Kibirli Hayalet ben de savaşın şarkısını söylerim, üstelik
hepsinden uzun ve daha muhteşemdir şarkım,
Kitabımda açılan savaş durmadan değişen kaderle, kaçışla,
ilerleme ve geri çekilmeyle, gecikmiş ve muallakta
zaferle,
(Yine de kesin bana kalırsa, veya kesin gibi bir şey,
nihayetinde,) savaş meydanı değil mi dünya,
Hem yaşam hem de ölüm için, Beden için ve ebedî Ruh
için,
İşte, ben de geliyorum söyleyerek muharebelerin ilahisini,
Ve yüceltiyorum yürekli askerleri.

Denizde Kamaralı Gemilerde

Denizde kamaralı gemilerde
Engin mavilikler genişlerken her bir yana,

Islık çalan rüzgârlarla, dalgaların ezgileriyle, kocaman
 buyurgan dalgaların ezgileriyle,
 Veya yoğun denizde tek başına salınan bir barkada,
 İnanç dolu, açmış beyaz yelkenlerini neşeyle,
 Yararak ilerlerken eteri günün ısıltısı ve köpüğü içinde
 ya da gece binlerce yıldızın altında,
 Ne mutlu ki genç, yaşlı denizciler arasında okunacak
 şiirlerim bir andacı olarak karanın,
 Sonunda tam bir dostluk havasında.

*İşte fikirlerimiz ki yolcuların fikirleridir onlar,
 Burada kara, sağlam kara belirmez sadece, diyebilirler
 mesela,
 Gökyüzü bir yay gibi açılır üzerimizde, hissederiz inip
 çıkan güverteyi ayaklarımızın altında,
 Hissederiz o uzun nabızı, sonu olmayan devinimin o akışını,
 Görünmeyen gizemin tımlarını, belli belirsiz ve engin
 çağrışımlarını tuzlu dünyanın, sıvı akan hecelerini,
 O koku, halatların hafiften gıcırtısı, o melankolik ritim,
 O engin manzara ve uzak, loş ufuk hepsi burada,
 Ve bu okyanusun şarkısı.*

Tereddüt etme Ey kitap, gerçekleştir alınyazını,
 Sen andacı değilsin yalnızca karanın,
 Eteri yararak ilerlerken bir barka olarak aynı zamanda,
 nereye niyetlendiğini bilmesem de dolusun inançla,
 Eşlik et yelken açmış her gemiye, şişir yelkenlerini sen de!
 Götür onlara katlayıp kapattığım sevgimi, (sevgili
 denizciler, her sayfaya koyuyorum onu sizin için;)
 Hızla yol alın kitabımda! açın beyaz yelkenlerinizi, küçük
 barkam süzülürken buyurgan dalgalara karşı,
 Devam edin şarkı söylemeye, yelken açmaya, götürün
 benden engin mavinin üstünde her denize,
 Denizciler ve gemileri için yazdığım bu şarkıyı.

Yabancı Diyarlara

Duydum ki Yeni Dünya denen bu bilmeceyi çözmek,
Amerika'yı ve onun atletik demokrasisini tarif etmek için
bir şeyler istemişsiniz,
İşte bu yüzden baktığınızda aradığınızı bulasınız diye
şüirlerimi yolluyorum sizlere.

Bir Tarihçiye

Sen maziyi kutlayan,
Dıştakini, ırkların satırlarını, kendini teşhir eden hayatı
keşfeden,
İnsanı siyasetin, yığınların, yönetenlerin ve rahiplerin
oyuncağı olarak gördün,
Bense Allegheny dağlarının yerlisi, insana olduğu gibi, hak
ettiği şekilde bakarım,
Kendini nadiren teşhir eden hayatın nabzını tutarak
(insanın kendinden duyduğu büyük gurur,
Kişiliğin İlahicisi, henüz olmamışların taslağını çizip,
Geleceğin tarihini tasarlarım.

Sana, Eski Dava

Sana, eski dava!
Sen eşsiz, tutkulu, iyi dava,
Sen ciddi, amansız, tatlı fikir,
Çağlar, ırklar, ülkeler boyunca ölümsüz,
Tuhaf, kederli bir savaştan, senin uğruna yapılan o büyük
savaştan sonra,
(Sanırım bütün savaşlar gerçekten senin uğruna yapılmıştı
ve gerçekten senin uğruna yapılacak,
Bu ilahiler sana, bu ebedî marş sana.

(Bir savaş Ey askerler sadece kendisi için değil,
Çok daha uzaklarda sessizce bekliyordu sırasını, işte şimdi
yürüyüşe geçiyor bu kitapta.)
Sen kürelerin küresi!
Sen fokurdayan ilke! sen iyi saklanmış gizli mikrop! sen
odak!
Senin etrafında dönüyor savaş fikri,
Bütün o hırslı ve öfkeli dava oyunlarıyla,
(Üç bin yıl geçerli olacak devasa sonuçlarla,)
Bu ezbere şarkılar sana—benim kitabım ve savaşım bir,
Ruhları birleşmiş bende, çekişme senin uğruna,
Bir tekerlek nasıl dönerse dingili üzerinde, bu kitap da
farkında olmadan
Döner senin fikrinin etrafında.

Eidólonlar³

Bir bilici gördüm,
Geçiyordu dünyanın renklerinden, nesnelerinden,
Sanat ve bilim tarlalarından, hazlarından ve duyularından
Toplamak için eidólonları.

Koyma şarkılarına dedi,
Sıra dışı saati ya da günü, kısımları, parçaları; koyacaksan,
Her şeyden ziyade herkese ışık olan, herkese giriş şarkısı
olan,
Koy eidólonları.

Her daim belirsiz başlangıç,
Her daim büyüme, tamamlanması çemberin,
Her daim zirve ve sonunda kaynaşma (yeniden başlamak
üzere kuşkusuz,)
Eidólonlar! eidólonlar!

---

3 (Yun.) Gerçek bir varlığı olmayan görüntü, hayalî bir insan veya nesne.

Her daim değişken,
Her daim maddeler, değişen, parçalanan, yeniden bir araya
gelen,
Her daim atölyeler, kutsal fabrikalar,
Eidólonlar üreten.

İşte, ben ya da sen,
Kadın ya da erkek ya da devlet, bilinen ya da bilinmeyen,
Sanırken yekpare bir zenginlik, güç, güzellik inşa ettiğimizi
Eidólonlar kuruyoruz aslında.

Görünürde fâni,
Tözü sanatçının ruh hâlinin ya da âlimin uzun
araştırmalarının,
Ya da savaşçının, şehidin, kahramanın çabalarının,
Şekil vermektir eidólonuna.

Her insan hayatında
(Birimler bir araya getirilmiş, hiçbir fikir, duygu, eylem
hariç tutulmadan,)
Bütün ya da çoğu ya da azı bir araya getirilip toplanmış,
Eidólonunda.

Antik zirveler üzerine kurulan,
O eski, eski dürtü, işte bak, daha yeni, daha yüce zirvelere
kurulan,
Bilimden ve çağdaş olandan yine harekete geçirir,
Eski, eski dürtüyü, eidólonlar.

Şimdi ve burada mevcut,
Amerika'nın yoğun, kaynayan, fırıl fırıl dönen burgacı,
Toplu yahut ayrışık, sadece bu yüzden salar ortaya,
Bugünün eidólonlarını.

Bunlar geçmişle,
Kaybolmuş ülkelerin, denizaşırı krallıkların,
Eski fatihlerin, eski savaşların, eski deniz seferlerinin,
Birleştirirler eidólonları.

Yoğunluklar, büyüme, dış görünüşler,
Dağ, toprak, kaya, dev ağaç katmanları,
Fi tarihinde doğmuş, çoktan ölmüş, uzun yaşayan,
bırakacaklar yerlerini,
Ebedî eidólonlara.

Coşmuş,⁴ mest olmuş, kendinden geçmiş,
Görünen, ama doğumun döl yatağı,
Küresel eğilimlerinin döl yatağı şekillendirecek,
şekillendirecek biteviye
Muazzam yeryüzü eidólonlarını.

Bütün uzam, bütün zaman,
(Yıldızlar, güneşlerin ürkütücü sapmaları,
Yükselen, çöken, sona eren, daha uzun, daha kısa
ömürlerine hizmet eden,)
Dolmuştur yalnızca eidólonlarla.

Gürültüsüz on binler,
Irmakların döküldüğü sonsuz okyanuslar,
Sayısız ayrı özgür kimlikler, görme gücü gibi,
Gerçek hakikatler, eidólonlar.

Bu dünyayı değil,
Bu evrenleri de değil, o evrenleri de
Tasarlar ve bitirirler, daima kalıcı hayatların hayatını,
Eidólonlar, eidólonlar.

---

4 Whitman özgün metinde Fransızca “exalté” sözcüğünü kullanmıştır.

Senin ezberlenen derslerinin ötesinde profesör,
Teleskopunun ya da spektroskopunun ötesinde keskin
rasatçı, bütün matematiğin ötesinde,
Ötesinde doktorun cerrahlığının, anatomisinin, ötesinde
kimyagerin kimyasının,
Varlıkların varlıkları, eidólonlar.

Sabitlenmemiş ama sabit,
Her daim öyle olacaklar, öyleydiler ve öyleler,
Şimdiki zamanı alıp götürerek sonsuz geleceğe,
Eidólonlar, eidólonlar, eidólonlar.

Yalvaç ve ozan,
Devam edecekler yine de var olmaya daha yüce safhalarda,
Vasıta olacaklar Çağdaş olana, Demokrasi'ye, yine de
yorumlayacaklar onları,
Tanrı'ya ve eidólonlara.

Ve sen ruhum,
Neşelerin, aralıksız didinmelerin, heyecanlarınla,
Hasretini fazlasıyla giderince sonunda, hazır olacaksın
karşılamaya
Ahbaplarını, eidólonları.

Senin baki bedeninin,
Bedeninin içinde gizlenen beden,
Tek anlamısın biçimin, gerçek ben olanın,
Bir imgesin, bir eidólon.

Senin o şarkıların şarkılarının içinde değil,
Söylenecek özel bir ezgi yok, yok kendi başına,
Ama bütünden ortaya çıkan bir şey var, sonunda yükselip
beliren,
Yusyuvarlak, mükemmel bir küre olmuş bir eidólon.

Ona Söylerim Şarkımı

Ona söylerim şarkımı
Yükseltirim şimdiyi geçmişin üstünde,
(Köklerinden yükselen uzun ömürlü bir ağaç misali, şimdi
geçmişin üstünde,)
Zaman ve mekânla genişletirim, kaynaştırırım onu
ölümsüz kanunlarla,
Bu sayede bir kanun yaparım onu kendi başına.

Okuduğumda O Kitabı

Okuduğumda o kitabı, şu ünlü biyografiyi,
(Dedim kendi kendime) bu mu yazarın insan hayatı dediği
şey?
Yani ben ölüp gittiğimde biri yazacak mı hayatımı?
(Sanki hiç kimse şuncağız biliyormuş gibi benim hayatımı,
Düşünürüm sıkça kendim bile ne kadar az biliyorum, hatta
hiçbir şey bilmiyorum diye gerçek hayatım hakkında,
Olsa olsa birkaç ipucunun, birkaç dağınık izin, dolambaçlı
sözün
İzini sürmeye çalışıyorum kendim için burada.)

Başlayınca Etütlerime

Başlayınca etütlerime ilk adım öyle çok mutlu etti ki beni,
Katıksız gerçeğe dayalı bilinç, bu biçimler, ivmenin gücü,
En küçük böcek ya da hayvan, duyular, görme yetisi, aşk,
İlk adım öyle huşu içinde bıraktı ve öyle mutlu etti ki beni,
Daha ileri gitmedim, arzu da duymadım gitmek için,
Durup hep aylaklık ederek esrik şarkılar söylemekten
başka.

Acemiler

Nasıl da karşılanmıştır bütün ihtiyaçları yeryüzünde (arada
bir ortaya çıkıp,)
Nasıl da değerli ve korkunçturlar yeryüzü için,
Nasıl da boyun eğrer her şeye—ne kadar da çelişkili gelir
yaşları başları,
Nasıl da karşılık verir insanlar, tanımadan onları,
Nasıl da amansız bir şeyler vardır alın yazılarında her
zaman,
Nasıl da yanlış seçer zaman onların övgü ve ödüllерinin
nesnesini,
Ve nasıl da aynı acımasız bedel ödenmelidir satın alınan o
aynı büyük şey için.

Eyaletler'e

Eyaletler'e, onlardan herhangi birine ya da Eyaletler'in
herhangi bir şehrine, *Direnin var gücünüzle, boyun
eğmeyin,*
Kayıtsız şartsız boyun eğmeyegörün, bir kere tamamen
köleleşmeyegörün,
Bir kere tamamen köleleşti mi, yeryüzünde hiçbir millet,
devlet, şehir bir daha geri alamaz özgürlüğünü.

Yolculuklara Çıkıyoruz Eyaletler'de

Yolculuklara çıkıyoruz Eyaletler'de,
(Daha doğrusu dünya üzerinde, bu şarkıların şevkiyle,
Yelken açıyoruz buradan her diyara, her denize,)
Her şeyi öğrenmeye hevesli bizler, herkesin öğretmenleri,
herkesin sevgilileri.

Gördük mevsimlerin kendinde olanı dağıtıp, geçip gittiğini,
Ve dedik, Neden bir erkek ya da kadın mevsimler gibi
akıtmasın varını yoğunu?

Her şehirde, her kasabada kalıyoruz bir süre,
Kanada'dan, Kuzeydoğu'dan geçiyoruz, Mississippi'nin
engin ovalarından ve Güney'deki Eyaletler'den,
Her Eyalet'le eşit koşullarda görüşüyoruz,
Yargılıyoruz kendimizi, dinlemeye çağırıyoruz kadın erkek
herkesi,
Diyoruz kendi kendimize, Unutma, korkma, dürüst ol, ilan
et bedeni ve ruhu,
Biraz kal, sonra devam et yoluna, verimli ol, ılımlı, iffetli,
çekici ol,
Ve özgürce verdiğin döner sana mevsimlerin döndüğü gibi,
Ve en az mevsimlerin verdiği kadar.

Bir Şantöze⁵

İşte, al bu armağanı,
Bir kahraman, bir hatip ya da general için saklıyordum,
O yararlı ve eski davaya, o büyük fikre, soyumuzun
ilerlemesine ve özgürlüğüne hizmet eden birine,
Zorbalara karşı koyan yürekli birine, cesur bir isyancıya;
Ama görüyorum ki sakladığım şey başka birine olduğu
kadar sana da ait.

Gailesiz Ben

Gailesiz ben, huzur içindeyim Doğa'da,
Her şeyin sahibi, her şeyin sahibesiyim, mantıksız şeylerin
ortasında dengeyim,

---

⁵ Whitman özgün metinde Fransızca "Cantatrice" sözcüğünü kullanmıştır.

Onlar gibi dolu, dingin, anlayışlı, onlar gibi sessiz,
Fark ederek işimin, yoksulluğumun, kötü şöhretimin,
zaaflarımın, suçlarımın sandığımdan daha önemsiz
olduğunu,

Meksika Körfezi'ne doğru veya Mannahatta'da,⁶
Tennessee'de, kuzeyin ücra bir yerinde ya da iç
kesimlerde,

Bir nehir adamı, bir orman adamı veya bu Eyaletler'de bir
çiftçi ya da sahilde, göller bölgesinde ya da Kanada'da,
Nerede yaşıyorsam hayatımı, Ah beklenmedik şeyler
karşısında kendi ayakları üzerinde durmak,
Ağaçlar ve hayvanlar misali karşı koymak geceye,
fırtınalara, açlığa, alay edilmeye, kazalara,
terslenmelere.

Bilgelik

Bakınca oraya görüyorum her sonucun, her görkemin
kendi kaynağına döndüğünü ve her zaman mecburen
birbirine sokulduğunu,

Oraya saatler, aylar, yıllar—oraya zanaatlar, sözleşmeler,
kurumlar, en küçüğü dâhil,

Oraya gündelik hayat, konuşma, kapacak, siyaset, kişiler,
mal mülk;

Oraya biz de gideriz; güvenen, hayranlık besleyen ben,
yapraklarım ve şarkılarımla,

Babasına giderken çocuklarını da yanına alan bir baba gibi.

---

6 Whitman Manhattan yerine kimi zaman yerli dillerindeki karşılığını kullanmayı tercih eder.

Denize Açılan Gemi

Hey hudutsuz deniz,
Göğsünde bir gemi hareket ediyor, açmış bütün
yelkenlerini, en üst küçük yelkenini bile.
Flaması uçuyor ta havalarda, öyle görkemle daha da
hızlandıkça tekne—altında rakip dalgalar da atılıyorlar
ileriye,
Sarıyorlar çevresini geminin parlayan, kıvrılan devinimlerle,
köpüklerle.

Amerika'nın Şarkılarını Dinliyorum

Amerika'nın şarkılarını dinliyorum, dinliyorum çeşit çeşit
ilahilerini,
Tamircilerin şarkılarını, her biri kendininkini söylüyor,
neşeli ve güçlü,
Marangoz şarkısını söylüyor kalasını ya da kirişini
ölçerken,
Duvarcı kendi şarkısını söylüyor başlarken ya da bitirirken
işini,
Kayıkçı teknesinde kendisine ait olanı söylüyor, tayfa vapur
güvertesinde şarkı söylüyor,
Ayakkabıcı tezgâhında otururken söylüyor şarkısını,
şapkacı ayaktayken,
Oduncunun şarkısı, saban süren oğlanın şarkısı sabahleyin,
ögle molasında veya gün batımında,
O nefis şarkısı annenin veya işteki evli genç kadının, dikiş
diken ya da çamaşır yıkayan genç kızın.
Her biri başkasının değil kendisinin şarkısını söylüyor,
Gün günün şarkısını—zinde, dost canlısı genç adamların
eğlencesinde geceleyin,
Söylüyorlar güçlü, ahenkli şarkılarını bağıra bağıra.

Neresidir Kuşatılan?

Neresidir kuşatılan ve beyhude çabalayan o kuşatmayı
kaldırmaya?

İşte oraya bir komutan yolluyorum, çevik, cesur, ölümsüz,
Ve yanına atlılar, piyadeler ve bir topçu birliği,
Ve topçular, en ölümcül silahı ateşleyenler.

Yine Birinin Şarkısını Söylüyorum

Yine birinin şarkısını söylüyorum,
(Biri ama çelişkilerle dolu,) şarkımı Ulus'a adıyorum,
Onu isyan ederken bırakıyorum, (Ey gizil ayaklanma
hakkı! Ey sönmeyen, kaçınılmaz ateş!)

Kapatmayın Kapılarınızı

Kapatmayın kapılarınızı bana mağrur kütüphaneler,
Tıka basa doldurulmuş raflarınızda olmayan, ama en çok
ihtiyaç duyulanı getiriyorum,
Savaştan ortaya çıkan, kendi hazırladığım bir kitabı,
Kitabımın sözcükleri bir hiç, anlamı ise her şey,
Kendi başına bir kitap, geri kalanlarla bağlantısı yok, aklın
hissettiği bir şey de değil,
Ama siz o ifşa edilmemiş sırlar, heyecan vereceksiniz her bir
sayfaya.

Geleceğin Şairleri

Geleceğin şairleri! geleceğin hatipleri, şarkıcıları,
müzisyenleri!

Günü değil kendimi haklı çıkarmanın ve ne işe yaradığıma
cevap vermenin,
Ama sizler yeni bir tür, doğal, atletik, bu kıtaya ait, daha
büyük bugüne kadar bilinenlerden, Canlanın! zira siz
haklı çıkarmalısınız beni.

Ben ancak bir iki yol gösterici söz yazarım gelecek için,
Ben tekerleği sadece bir an ilerletir, sonra gerisin geri
dönerim karanlığa.

Tam yerinde durmasa da aylaklık eden bir adamım ben,
o dönüp şöyle bir bakar size sonra başka tarafa çevirir
yüzünü,
Size kalmış onu ispatlamak veya tanımlamak,
Sizden beklenir asıl şeyler.

Sana

Yabancı, geçerken yoldan benimle karşılaşırsan ve
konuşmak geçerse gönlünden, neden konuşmayasın ki
benimle?
Hem ben neden konuşmayayım ki seninle?

Sen Okur

Sen okur, tıpkı benim gibi küt küt atıyor kalbin hayatla,
gururla, aşkla,
Bu yüzden senin için aşağıdaki şarkılar.

Paumanok'tan¹ Başlayarak

1

Yola çıkıp doğduğum yerden, balığa benzeyen
Paumanok'tan,
İyi bir soydan gelen, mükemmel bir ananın yetiştirdiği ben,
Nice yerler gezdikten sonra, düşkünüm kalabalık
kaldırımlara,
Yaşadım şehrim Mannahatta'da ya da güneyde
savanalarda,
Ya da bir askerdim kamp kurmuş veya omzumda sırt
çantam ve silahımı sırtlanmış ya da bir madenci
California'da,
Ya da Dakota ormanlarındaki evimde vahşi bir hayat
sürerek, yediğim varsa yoksa et, içtiğim pınardan akan
su,
Ya da bir kovuğa çekilip ilham bekleyerek derin
düşüncelere dalmışım,
Uzakta kalabalıkların gürültüsünden, kesintilerden, geçip
giderek esrik ve mutlu,
Farkında temiz, özgür, cömertçe akan tatlı Missouri'nin,
farkında kudretli Niagara'nın,

---

1 Long Island'ın yerli dillerindeki karşılığı. Paumanok "haraç veren ada" anlamına gelir. Long Island'da yaşayanlar kendilerine saldırmamaları için Kızılderililere haraç veriyorlardı.

Farkında düzlüklerde otlayan buffalo sürülerinin, kıllı ve geniş göğüslü boğaların,
Toprağın, kayaların, Beşinci Ay'ın çiçeklerini gördükten sonra, yıldızları, yağmuru, karı, şaşkınlığımı,
İnceledikten sonra alaycıkuşun² nağmelerini, dağ şahininin uçuşunu,
Ve duyduktan sonra şafakta o eşi benzeri bulunmayan, bataklık sedirlerinden seslenen ardıc kuşunu,
Bir başına, şarkı söyleyerek Batı'da, başlıyorum Yeni Dünya'nın şarkısına.

2

Zafer, birlik, inanç, kimlik, zaman,
Sağlam anlaşmalar, servet, gizem,
Ebedî ilerleme, kosmos, günlük haberler.

Demek bu, hayat denen şey,
Demek o kadar sancıdan, kıvranmadan sonra yüzeye çıkan şey bu.

Ne kadar tuhaf! ne kadar gerçek!
Ayağımızın altında kutsal toprak, başımızın üstünde güneş.

Bak şu fır dönen gezegene,
Uzakta öbeklenmiş ata-kıtalara,
Şimdinin ve geleceğin kıtalarına, kuzeyde ve güneyde,
aralarında bir kıstakla.

Bak şu engin, yolu izi olmayan yerlere,
Değişiyorlar bir rüyadaymışçasına, doluyorlar hızla,

---

2 Kuzey Amerika'ya özgü, ardıc kuşuyla akraba olan, diğer kuşların ötüşünü bire bir taklit etmesiyle bilinen gri renkli kuş, *Mimus polyglottos*.

Sayırsız kalabalıklar çıkıyor üstlerinde ortaya,
Şimdi hepsi bilinen en önemli insanlarla dolmuş, sanatlarla,
kurumlarla.

Bak, zamanla ortaya çıkıyor,
Benim için bitmez tükenmez dinleyiciler.

Yol alıyorlar durmaksızın, güçlü, kararlı adımlarla,
Birbiri ardınca insanlar, Americanolar, yüz milyonlarcası,
Bir kuşak rolünü oynuyor ve geçip gidiyor,
Bir başkası da rolünü oynayıp gidiyor sırası gelince,
Çevirerek başını yana ya da arkaya, dinlemek için beni,
Gözleri geçmişe dönük çevrilmiş bana doğru.

3

Americanolar! fatihler! insani yürüyüşler!
En önde gelenlerden! yüzyılın yürüyüşü! Libertad!
kalabalıklar!
İşte size bir şarkı gösterisi.

Çayırların şarkıları,
Uzun uzun akıp Meksika Körfezi'ne dökülen
Mississippi'nin şarkıları,
Şarkıları Ohio, Indiana, Illinois, Iowa, Wisconsin ve
Minnesota'nın,
Kansas'ın göbeğinden çıkıp eşit uzaklığa yayılan şarkılar,
Herkesi canlandırmak için biteviye çakarak ateşli
nabızlarda.

4

Al yapraklarımı Amerika, götür onları Güney'e, al götür
Kuzey'e,
Hoş tut onların gönlünü her yerde, çünkü senin çocuğun
onlar,
Sarıp sarmala onları Batı'da ve Doğu'da, çünkü onlar da
seni sarmalıyor,
Ve siz örnek olanlar, sevgiyle bağlanın onlara, çünkü onlar
da sevgiyle bağlanıyor size.

Dikkatle okudum eski zamanları,
Oturup dizlerinin dibine çalıştım büyük ustaların,
Ah mümkün olsa da şimdi gelip beni çalışsa büyük ustalar.

Bu Eyaletler adına hor mu göreceğim eskileri?
Ama olmaz ki, bunlar çocuğu değil mi eskilerin, onları
haklı çıkaracak?

5

Ölü şairler, filozoflar, rahipler,
Şehitler, sanatçılar, mucitler, gelmiş geçmiş bütün
hükümetler,
Başka sahillerde dile şekil verenler,
Bir zamanların güçlü ulusları şimdi zayıflamış, içine
kapanmış ya da perişan,
Devam edemem yoluma saygıyla övene dek buraya kadar
taşıyıp bıraktığınız şeyi,
Okudum dikkatle onu, teslim ediyorum takdire şayan
olduğunu (gezinip içinde bir süre,)
Hiçbir şey asla ondan daha mükemmel olamaz kanaatimce,
hiçbir şey liyakate ondan daha fazla layık değil,

Uzun süre dikkatle inceledikten ve bir kenara attıktan
sonra onu,
Duruyorum olduğum yerde, burada kendi zamanımda.

İşte buraya varır kadını, erkeği,
Buraya demir atar kadın erkek dünya mirasçılarının gemisi,
burada alevlenir madde,
Tinselliğin burada tercümesi, açık seçik,
Her daim göz kulak olan, görünen biçimlerin son hâli,
Tatmin edici, kaç zamandır yolu gözlenen yaklaşıyor işte,
Evet, sevdiğim, ruhum geliyor.

6

Ruh,
Daima ve daima—toprağın kahverengi ve katı oluşundan
daha uzun—daha uzun denizin gelgitinden.

Maddenin şiirlerini yapacağım, çünkü bence en tinsel şiir
onlar,
Bedenimin ve fâniliğin şiirlerini yazacağım,
Çünkü bence o zaman kendimi ruhumun ve ölümsüzlüğün
şiirleriyle beslemiş olacağım.

Bu Eyaletler için bir şarkı yapacağım, hiçbir Eyalet hiçbir
koşulda bir diğerine boyun eğmek zorunda kalmasın
diye,

Bir şarkı yapacağım bütün Eyaletler arasında her vakit
dostluk olsun diye ve herhangi ikisi arasında,
Bir şarkı yapacağım Başkan'ın kulakları için, sivri uçları
tehditkâr silahlarla dolu,
Ve ardında silahların sayısız memnuniyetsiz surat;
Ve herkesten oluşan Bir'in şarkısını yapıyorum,

Kafası herkesin tepesinde sivri dişleriyle parlayan Bir,
Kararlı, savaşçı Bir, herkesi kapsayan ve üstünde herkesin,
(Ne kadar yüksekte olursa olsun başka birinin kafası,
herkesin üzerinde olacak o kafa.)

Tanıyacağım çağdaş ülkeleri,
İzini süreceğim yerkürenin bütün coğrafyasının ve nezaketle
selamlayacağım irili ufaklı her şehrini,
Ve uğraşlarını! Sizin karada ve denizde kahramanlığa
çevirdiğiniz şeyi koyacağım şiirlerime,
Ve bütün kahramanlıkları anlatacağım bir Amerikan bakış
açısıyla.

Yoldaşlığın şarkısını söyleyeceğim,
Tek başına neyin nihayet bunları oluşturacağını
göstereceğim,
İnanıyorum kendi erkek aşk idealini kuracak bunlar, bende
göstererek onu,
Bu yüzden kendimden alevlendireceğim beni kül etmekle
tehdit eden harlı ateşleri,
Kaldıracağım bu için için yanan ateşleri uzun zamandır
zapt eden ne varsa,
Tamamen bırakacağım onları,
Yazacağım muştı şiirini yoldaşların ve aşkın,
Benden başka kim anlayabilir ki aşkı bütün kederi ve
sevinciyle?
Hem benden başka kim olabilir yoldaşların şairi?

Vasıfların, çağların, ırkların safdil adamıyım ben,
Halklardan yola çıkarım, onların kendi ruhlarından,
İşte burada sınırlanmamış inancın şarkısını söyleyen.

Omnes!³ omnes! Varsın başkaları onların mümkün
olabileceğini görmezden gelsin,
Ben kötülüğün şiiirini de yazıyorum, o tarafı da
kutluyorum,
Kendim de iyi olduğum kadar kötüyüm, ulusum da öyle—
ve aslında kötülük yok diyorum,
(Ya da varsa bile senin için, bu ülke için ya da benim için
herhangi bir şey kadar önemlidir.)

Nicesini takip eden, nicesince takip edilen ben, bir din
başlatıyorum, arenaya iniyorum,
(Kim bilir, çığlıkların en yükseğini atmak vardır yazgımda,
kazananın gürleyen haykırışını,
Kim bilir? ama içimden doğabilir, her şeyden daha yukarı
yükselirler.)

Hiçbir şey sadece kendisi için değildir,
Diyorum ki bütün yeryüzü, gökteki bütün yıldızlar din
uğruna vardır.

Diyorum ki hiçbir insan yarım yamalak bile dindar
olamamıştır daha,
Hiç kimse yarım yamalak bile tapmamış, ibadet etmemiştir
daha,
Hiç kimse kendisinin ne kadar kutsal ve geleceğin ne denli
kesin olduğunu düşünmeye başlamamıştır.

Diyorum ki bu Eyaletler'in gerçek ve kalıcı görkemi onların
dini olmalıdır,
Bunun dışında gerçek ve kalıcı görkem yoktur;
(Ne kişilik, ne de hayat din olmadan hak eder adını,
Din olmadan ne bir ülke, ne de erkek ya da kadın.)

---

3 (Lat.) Her şey.

8

Ne yapıyorsun genç adam?

Bu kadar ciddi misin, bu kadar kaptırdın mı kendini
edebiyata, bilime, sanata, aşka meşke?

Bu görünüşteki gerçeklere, siyasete, tartışmalara?
İhtirasına ya da her neyse işin ona?

Ne âlâ—sözüm yok böyle şeylere, onların da şairiyim ben,
Ama dikkat et! çabucak söner bunlar, yakılınca din uğruna,
Hem her şey ısıyı, ele avuca gelmez alevi, dünya hayatının
özünü besleyen şey değildir,
Nasıl dini besleyen şey değilse.

9

Ne arıyorsun böyle düşünceli, sessiz?

Neye ihtiyacın var camerado?⁴

Sevgili evlat sence aşk mı bu?

Dinle sevgili evlat—dinle Amerika, kızım, oğlum,
Acı verir aşırı sevmek bir erkeği ya da kadını, yine de
tatmin edicidir, muhteşemdir,

Ama daha muhteşem başka bir şey vardır, örtüşür bütünle,
Şahanedir o, maddenin ötesindedir, sürekli eliyle önüne
katıp donatır, besler herkesi.

10

Tanıyorum seni, sırf daha büyük bir dinin tohumlarını
serpmek için yeryüzüne,
Söylüyorum her biri kendine özgü aşağıdaki ilahileri.

---

4 (İsp.) Yoldaş.

Yoldaşım!

Senin işin benimle paylaşmak iki yüceliği ve ortaya çıkan kapsayıcı, daha göz alıcı bir üçüncüsünü, Yüceliğini Aşk'ın ve Demokrasi'nin ve yüceliğini Din'in.

Karış⁵ benimkiyle, görünmeyen ve görünenle, Nehirlerin boşaldığı gizemli okyanusla, Etrafımda değişen, titreşen maddenin yalvaçsı ruhuyla, Yaşayan varlıklarla, şimdi kuşkusuz yanımızda havada uçuşan, ne var ki bilmediğimiz kimliklerle, Yakamı bir gün olsun bir saat olsun bırakmayan temasla, Belirtilerle benden talep edilen bu seçimle.

Çocukluğumdan beri beni her gün öpen kişi değildi, Beni ona çeken şeyle sarıp sarmalayan etrafımı, Göklere ve bütün tinsel dünyaya tutundukça, Aklıma nice düşünceler getiren.

Ey o düşünceler—eşitlikler! Ey kutsal ortalama! Güneşin altında şakımlar, buyur edilen, şimdi olduğu gibi ya da öğle vakti ya da gün batımında, Çağlardan süzülüp şimdi buraya erişen ahenkli akışlar, Kaptırıyorum kendimi pervasız ve karmaşık akorlarınıza, bir şeyler katıp içlerine neşeyle aktarıyorum onları geleceğe.

11

Sabah yürüyüşümü yaparken Alabama'da, Çalılıkların arasındaki yuvasında kuluçkadan çıkmış yavrularının yanında duran dişi alaycı kuşu gördüm.

---

⁵ Whitman özgün metinde Fransızca “mélanger” fiilinin emir kipini aksan-sız olarak kullanmıştır.

Erkek alaycı kuşu da gördüm,
Durup dinledim hemen yakında gırtlaklığını şişirip neşeyle
şarkı söyleyişini.

Ve o sırada bana öyle geldi ki, aslında şarkısını söylediği
şey sadece orada değildi,
Ne eşi ne kendisi içindi yalnızca, ne de yankılarla geri
geliyordu hepsi,
İnceden, gizliden, çok ötelere gidiyordu,
Bir enerji yayılıyordu çevreye ve yeni doğanlar için
doğaüstü bir hediye.

12

Demokrasi! hemen yanı başında bir gırtlak şişiyor ve
neşeyle şarkı söylüyor şimdi.

Ma femme!⁶ bizden sonraki, bizden olma çocuklar için,
Buraya ait olanlar ve sonradan gelecekler için,
Coşkuyla karşılamak için onları, yeryüzünde bugüne kadar
duyulmuş olanlardan daha güçlü, daha gururlu ilahiler
tutturacağım.

Onlara yol göstereceğin diye tutkulu şarkılar düzeceğim,
Senin şarkılarınısa alt etti kabahatlıleri, zira aynı gözlerle
inceliyorum seni ve aynı şekilde yanımda taşıyorum
herhangi biri gibi.

Zenginliğin gerçek şiirini yazacağım,
Her ne varsa bedene ve akla ait, hem onlara bağlı
olan, hem onlardan çıkıp gelişen ama asla ölümle
kaybolmayan;

---

⁶ (Fr.) Kadınım.

Bencilik saçacağım ve göstereceğim onun her şeyin altında
yattığını, ozanı olacağım benliğin,
Erkeği ve kadını göstereceğim ve her birinin diğerine eşit
olduğunu,

Cinsel organları ve edimlerinin de! dikkatini veriyor
musun bana, zira kararlıyım ne kadar şanlı olduğunu
ispatlamak için cesur, billur gibi bir sesle anlatmaya,
Ve göstereceğim şimdiki zamanda kusur olmadığını ve
gelecekte de olamayacağını,

Ve göstereceğim başına ne gelirse gelsin insanın, bunun
güzel sonuçları olabileceğini,

Ve göstereceğim ölümden daha güzel bir şey olamayacağını,
Ve bir ipe dizerek şiirlerimi zamanın ve olguların bir yumak
olduğunu,

Ve evrendeki her şeyin mükemmel mucizeler olduğunu ve
her birinin bir diğeri kadar derin olduğunu.

Parçalara ilişkin bir şiir yazmayacağım,

Şiirler, şarkılar, düşünceler yazacağım bütüne ilişkin,

Bir güne ilişkin olarak söylemeyeceğim onları, bütün
günlere ilişkin söyleyeceğim,

Ve ne bir şiir yazacağım ne de bir şiir kırıntısı ruha ilişkin
olmayan,

Çünkü evrendeki nesnelere bakınca anlıyorum, ne bir
kimse ne de zerre var ruha ilişkin olmayan.

13

Birileri ruhu mu görmek istiyordu?

Öyleyse bakın kendi şeklinize şemailinize, kişilere,
maddelere, hayvanlara, ağaçlara, akan nehirlerle,
kayalara, kumlara.

Hepsi de tinsel hazlar barındırır ve sonra yayarlar onları;
Gerçek beden nasıl olur da ölür, nasıl olur da gömülür?

Gerçek bedeniniz, erkeğin ya da kadının gerçek bedeni,
Parça parça kurtulacaktır ölü yıkayıcıların elinden ve daha
uygun âlemlere geçecektir,
Taşıyarak doğduğu andan ölene kadar üstünde birikenleri.

Nasıl mürettibin harfleri değilse etkiyi, anlamı, asıl meseleyi
dile getiren,

Bir erkeğin tözü ve hayatı da, bir kadının tözü ve hayatı da
karşılığı değildir bedenin ve ruhun,
Fark etmez ölümden önce ya da sonra.

Dikkat edin, beden anlamdır, anlamı içerir ve asıl meseleyi;
ruhu içerir ve bizzat ruhtur;

Her kimsen, bedenin veya onun herhangi bir parçası ne
kadar müthiş ve ne kadar kutsal!

14

Her kim olursan ol, sana bu sonsuz duyurular!

Memleketlerin kız evlatları şairinizi mi beklediniz?

Akıcı dilini, yol gösteren elini mi beklediniz?

Eyaletler'in erkeklerine, Eyaletler'in kadınlarıdır,

Bu sevinç dolu sözler, Demokrasi'nin topraklarıdır.

Birbirine bağlanmış, verimli diyarlar!

Kömürün, demirin diyarı! altının diyarı! pamuğun, şekerin,
pirincin diyarı!

Buğdayın, sığır etinin, domuz etinin diyarı! yünün ve
kenevirin diyarı! elmanın ve üzümün diyarı!

Pastoral ovaların diyarı, dünyanın çayırları! tatlı havasıyla

bitimsiz yaylaların diyarı!
Sürülerin, bahçelerin, sağlıklı kerpiç evlerin diyarı!
Kuzeybatı Colombia'nın kıvrıldığı, güneybatı
Colorado'nun kıvrıldığı diyarlar.
Doğu Chesapeake'in diyarı! Delaware diyarı!
Ontario, Erie, Huron, Michigan⁷ diyarı!
Eski On Üçler'in⁸ diyarı! Massachusetts'in, Vermont'un,
Connecticut'ın diyarı!
Okyanus kıyılarının diyarı! sierraların⁹ ve zirvelerin diyarı!
Gemicilerin, denizcilerin diyarı! balıkçıların diyarı!
Ayrılmaz diyarlar! birbirine sıkıca tutunmuş! tutkulu!
Yan yana! küçük ve büyük kardeşler! sıska kollu bacaklı!
Muhteşem kadınların diyarı! tam kadın! deneyimli kız
kardeşler ve deneyimsiz kız kardeşler!
Uzun soluklu diyar! Kuzey kutbu zindeliğinin! Meksika
meltemlerinin! çeşit çeşit! yoğun!
Pensilvanyalı! Virginialı! her iki Carolinalı!¹⁰
Ah hepsini, her birini pek severim ben! gözü pek
eyaletlerimi! Ah, ne olursa olsun dâhil ediyorum
hepinizi mükemmel bir sevgiyle!
Sizden koparılamam! ne birinizden, ne bir diğerinizden!
Ey ölüm! Ah her şeye rağmen yine de seninim, şu göze
görünmeyen anda zapt olunmayan sevgimle,
Yürürken New England'da, bir dost, bir yolcu,
Su sıçratarak çıplak ayaklarımla Paumanok kumsalında
yaz dalgacıklarının kıyısında,
Çayırlardan geçerek, yeniden konaklayarak Chicago'da,
her kentte konaklayarak,
Gösterileri seyrederek, doğumları, yenilikleri, yapıları,
sanatları,

---

7 ABD'nin kuzeyinde yer alan Büyük Göller.

8 17. ve 18. yüzyıllarda Amerika'nın doğu yakasında Britanyalıların kurduğu on üç koloni.

9 Sıradağlar, dişli doruklar.

10 Whitman Güney ve Kuzey Carolina eyaletlerini kastediyor.

Dinleyerek erkek ya da kadın konuşmacıları konferans
salonlarında,
Hayatın içinden geçer gibi Eyaletler'den geçerken, her
erkek ve kadın komşum,
Louisianalı, Georgialı yakın bana olabildiğince, ben nasıl
yakınsam onlara,
Mississippili ve Arkansaslı hâlâ benimle, ben de hâlâ
onlarlayım,
Hâlâ o bel kemiği gibi nehrin batı düzlüklerinde, hâlâ
kerpiç evimde,
Hâlâ doğuya geri dönüyorum, hâlâ Seaside State'deyim¹¹
ya da Maryland'de,
Hâlâ kışa neşeyle göğüs geren Kanadalıyım, kar ve buz hoş
gelir bana,
Hâlâ özbeöz Maine'in çocuğuyum ya da Granite State'in¹²
ya da Narragansett Bay State'in¹³ ya da Empire
State'in,¹⁴
Hâlâ yelken açıyorum diğer kıyılara katmak için aynısını,
hâlâ buyur ediyorum yeni erkek kardeşleri,
Bu vesileyle ekliyorum bu yaprakları yenilerine onlar
kaynaşır kaynaşmaz eskileriyle,
Kendim de yenilerin arasında çıkıyorum ortaya, yoldaşı,
dengi olmak için onların, şimdi şahsen gelerek size,
Teşvik ederek sizleri de eylemlere, kişilere, gösterilere,
benimle birlikte.

---

11 Long Beach, New Jersey.

12 New Hampshire'in takma ismi.

13 Rhode Island'ın kuzeyinde, Atlas Okyanusu kıyısında bir bölge.

14 New York.

15

Yanımda durun sıkıca tutunarak bana, haydi çabuk olun,
çabuk.

Hayatınız için tutunun bana,
(Kendimi gerçekten size vermeye razı olmadan önce
defalarca ikna edilmem gerekebilir, iyi de ne var ki
bunda?)

Doğa'nın da ikna edilmesi gerekmez mi defalarca?)

Öyle nazik dolce affettuoso¹⁵ değilim ben,
Sakallı, güneş yanığı, ensesi kırışmış, ürkütücü, geldim
işte,
Boğuşmak zorundasınız evrenin esaslı ödülleri almak için
yürürken ben,
Yanımdayım onları kazanmak için sebat göstereceklerin.

16

Yolumda bir an duruyorum,
İşte bu sana! ve işte bu Amerika'ya!
Hâlâ armağanı yukarı kaldırıyorum, hâlâ Eyaletler'in
geleceğinin muştusunu veriyorum mutlu ve yüce,
Ve geçmişe gelince, söylüyorum havada ne kaldıysa kızıl
yerlilerden.

Kızıl yerliler,
Doğal soluk verişlerini, yağmurun ve rüzgârların seslerini,
ormandaki kuşların ve hayvanların seslenişlerini,
bırakıp hece hece isim diye bize,
Okonee, Koosa, Ottawa, Monongahela, Sauk, Natchez,
Chattahoochee, Kaqueta, Oronoco,

---

15 (İt.) Tatlı, sevecen.

Wabash, Miami, Saginaw, Chippewa, Oshkosh, Walla-
Walla,
Bunları bırakıp Eyaletler'e, eriyorlar, gidiyorlar, doldurarak
suyu ve toprağı isimlerle.

17

Bundan böyle, büyüyen ve çevik,
Unsurlar, soylar, düzenlemeler, çalkantılı, çabuk ve gözü
pek,
Yeniden esaslı bir dünya, fasılasız ve kollara ayrılan
muzaffer bakış açıları,
Öncekileri ve daha güçlü olanları yeni iddialarla bastıran
yeni bir ırk,
Yeni siyaset, yeni edebiyatlar ve dinler, yeni buluşlar ve
sanatlar.

İşte bunları ilan ediyor sesim—artık uyumayacağım, ayağa
kalkıyorum,
Siz, içimde dingin kalan okyanuslar! nasıl hissediyorum
sizi, dipsiz, coşkulu; eşi görülmedik dalgalar, fırtınalar
hazırlıyorum.

18

Bakın şiirlerimden buhar çıkararak geçen vapurlara,
Bakın şiirlerimde durmaksızın gelen, karaya çıkan
göçmenlere,
Bakın geriye doğru,¹⁶ Kızılderili çadırına, patikaya, avcı
kulübesine, sala, mısır yaprağına, hak talebine, derme
çatma çite, ücra orman köyüne,

---

16 Whitman özgün metinde Fransızca “en arrière” sözcüğünü “in arriere”
şeklinde kullanmıştır.

Bakın bir tarafta Batı Denizi, diğer yanda Doğu Denizi
nasıl da şiirlerimin üstüne yürüyüp geri çekiliyorlar,
kendi kıyılarına olduğu gibi,
Bakın şiirlerimdeki otlaklara, ormanlara—bakın vahşi
ve evcil hayvanlara—bakın Kaw'ın¹⁷ ötelerinde, kısa,
kıvrık otlarla beslenen sayısız buffalo sürülerine,
Bakın şiirlerimdeki mükemmel, çok büyük, iç kısımlarda,
caddeleri taş döşeli, demir ve taş yapılarla, ardı
kesilmeyen araçlarla ve ticaretle dolu şehirlere,
Bakın çok silindirli buharlı baskı makinesine—bakın karşı
kıtaya uzanan telgraf hattına,
Bakın Amerikan Avrupası'nın Atlantika'nın
derinliklerinden ulaşan nabız atışına, Avrupa'nın nabızı
nasıl da tam zamanında karşılık veriyor,
Bakın yola çıkan güçlü, hızlı lokomotif, nefes nefese,
öttürüyor buhar düdüğünü,
Bakın çift süren çiftçilere—bakın madenleri kazan
madencilere—bakın sayısız fabrikaya,
Bakın tezgâh başında aletleriyle çalışan tamircilere—bakın
aralarından yüksek yargıçlar, filozoflar, Başkanlar
çıkıyor, üstlerinde iş elbiseleriyle,
Bakın Eyaletler'in dükkânlarında, tarlalarında aylak aylak
dolaşan bana, herkesçe sevilen, gece gündüz sımsıkı
kucaklanan,
Duyun orada gür yankısını şarkılarımın—okuyun nihayet
gelen bu alametleri.

19

Ey yanı başımdaki camerado! Ey sen ve ben ikimiz baş
başayız sonunda.
Ey yolu sonsuza dek aydınlatacak bir sözcük!

---

¹⁷ Doğu Kansas ve burada yaşayan yerlilere verilen isim.

Ey mest edici ve kanıtlanamaz şey! Ey vahşi müzik!

Ey başarıyorum şimdi—sen de başaracaksın;

Ey el ele—Ey erdemli haz—Ey arzulayan biri daha ve bir
sevgili!

Ey sıkıca tutmaya acele ediş—acele ediş, acele et benimle.

Kendimin Şarkısı

1

Övüyorum kendimi ve şarkısını söylüyorum kendimin,
Neyi yakıştıırıyorsam kendime sen de yakıştıracaksın,
Çünkü bana ait her zerre bana olduğu kadar sana da ait.

Aylaklık ediyorum ve davet ediyorum ruhumu,
Eğilip gönlümce aylaklık ediyorum bir yaz çimenini
inceleyerek.

Dilim, kanımın her zerresi, bu topraktan olma, bu
havadan,
Burada doğmuşum, yine burada doğmuş ana babadan,
onların ana babası da öyle,
Ben, otuz yedi yaşında sapasağlam, başlıyorum,
Ta ölene dek durmamayı umut ederek.

İnançları ve ekolleri askıya alıyorum,
Bir süre geri çekiyorum, yettiler bana her ne iseler, ama asla
unutmadan,
İyiye de barındırıyorum içimde, kötüyü de; izin veriyorum
konuşmaya her tehlikeli şeyi,
Barındırıyorum ket vurulmamış doğayı, hakiki kudretiyle.

2

Evler, odalar kokularla dolu, raflar tıka basa kokularla.
İçime çekiyorum o ıtırı, biliyorum onu, hoşuma da gidiyor,
O damıtılmış öz beni sarhoş da eder, ama izin
vermeyeceğim buna.

Atmosfer bir koku değil, damıtılmış bir özün tadı yok
onda, kokusuz,
Sonsuza kadar ağzıma layık yaratılmış, âşığım ona,
Korunun yanındaki nehir kıyısına gidip soyunacağım,
çırılçıplak kalacağım,
Deliriyorum bana temas etmesi için.

Kendi soluğumun buharı,
Yankılar, ufak dalgalar, vızıltılı fısıltılar, aşk kökü, ipek
iplik, çatal ve asma kütüğü,
Soluk alışım ve soluk verişim, kalbimin atışı, ciğerlerimden
geçiş i havanın ve kanın,
Kokusu yeşil çimenlerin ve kuru çimenlerin, sahilin ve kara
renkli deniz kayalarının, ahırlarda samanların,
Rüzgârın burgaçlarına salıverdiğim sesimdeki fışkıran
sözcüklerin sesi,
Birkaç küçük öpücük, birkaç kucaklaşma, kolların
sarmalayışı,
Esnek dallar sallanırken ışığın ve gölgenin oynaşması
ağaçların üstünde,
Tek başınayken ya da sokakların telaşında ya da tarlalarda,
tepe yamaçlarında alınan haz,
Sağlıklı olma duygusu, öğle vakti terennümü, yataktan
kalkarken ve güneşi karşılar ken tutturduğum şarkı.

Bin dönüm fazla mı sayılır sizce? dünyanın fazla olduğunu
mu sanıyorsunuz?

Okumayı sökmek için çok mu çabaladınız?
Şiirlerin anlamını kavramaktan çok mu gururlandınız?

Durdurun bu günü ve geceyi benimle; bütün şiirlerin
kaynağına sahip olacaksınız,
Sahip olacaksınız dünyanın ve güneşin iyiliğine (daha
milyonlarca güneş var geride,)
Artık almayacaksınız hiçbir şeyi ikinci ya da üçüncü
elden, ölülerin gözleriyle bakmayacaksınız hiçbir şeye,
beslenmeyeceksiniz kitaplardaki hayaletlerden.
Benim gözlerimle de bakmayacaksınız, benden bir şey de
almayacaksınız,
Her yana kulak kabartıp onları kendi benliğinizden
süzeceksiniz.

3

Dinledim konuşmacıların ne konuştuğunu, dinledim
başlangıç ve sona dair söylediklerini,
Ama başlangıç ya da son hakkında konuşmuyorum ki ben.

Şimdi olduğundan asla daha çok başlangıç yoktu,
Daha çok gençlik ya da yaşlılık da yoktu şimdi
oldüğundan,
Şimdikinden asla daha çok kusursuzluk da olmayacak,
Şimdikinden daha çok cennet ve cehennem de.

Arzu, arzu, arzu,
Hep doğurgan arzusu dünyanın.

Şu muğlaklığın ötesinde zıtlık ilerleme demektir, her zaman
madde, çoğalma, her zaman cinsellik,
Her zaman kimliğin dokunması demektir, her zaman
üstünlük, her zaman üremesi hayatın.

Faydası yok ayrıntıya girmenin, bilen de bilmeyen de
hisseder bunun böyle olduğunu.

Hiç kuşkuya yer vermeyecek kadar emin, tamamen dik,
güzelce hatıl atılmış, kirişlerle güçlendirilmiş,
Bir at kadar güçlü, sevecen, kurumlu, elektrikli,
Ben ve bu gizem, duruyoruz işte burada.

Duru ve tatlıdır ruhum, duru ve tatlıdır ruhum olmayan
her şey.

Biri yoksa ikisi de yoktur ve görünen kanıtlar görünmeyeni,
Ta ki kendisi de görünmez olana ve karşılığında bulana
kadar kanıtını.

En iyisini göstermek ve onu en kötü çağdan ayırmak
rahatsız eder çağı,
Bilirim eşyanın mükemmel zindeliğini ve soğukkanlılığını,
bu yüzden onlar tartışırken susarım, gidip yüzerim ve
takdir ederim kendimi.

Başımın üstünde yeri var her organının, vashfının; candan
ve temiz her insanın organının, vashfının,
Ne bir santimi, ne de bir parçası bir santimin kabadır,
hiçbir şey diğerlerinden daha tanıdık değildir bana.

Memnunum kendimden—görüyorum, dans ediyorum,
gülüyorum, şarkı söylüyorum;
Beni sarmalayan ve seven yatak arkadaşım uyuyor yanı
başında gece boyunca ve sessiz adımlarla uzaklaşıyor
şafak sökerken,
Bereketiyle bütün evi dolduran beyaz havlularla örtülü
sepetler bırakıyor bana,
Kabul ve idrak edişimi erteleyip, gözlerime inanmayıp
çığlık mı atmalıyım,

Gözlerim onun ardından yola bakmayı bıraksın diye,
Ve hemen sıfırdan ulaşmaya kalksın diye yüze
Ki o da birden farklı değildir ya da ikiden ya da ondan
sonra gelenden?

4

Yolcular ve dilenciler sarıyor etrafımı,
Karşılaştığım insanlar, yansısı hayatımın ilk dönemlerinin,
koğuşun ve yaşadığım şehrin ya da ulusun,
Son dönemler, keşifler, icatlar, cemiyetler, eski ve yeni
yazarlar,
Yemeğim, giysilerim, arkadaşlarım, görünüşüm,
iltifatlarım, borçlarım,
Sevdiğim bir adamın ya da kadının bana karşı gerçek
ya da uydurma kayıtsızlığı,
Ailemden birinin ya da benim hasta olmam ya da bir
kötülük etmem ya da para sıkıntısı çekmem
ya da bunalımlarım ya da coşkunluklarım,
Savaşlar, kardeşler arası savaşın dehşeti, kuşkulu haberlerin
yol açtığı heyecan, değişken durumlar;
Her gün her gece gelir bana bunlar ve ardından
uzaklaşırlar,
Ama Benim kendim değil bunlar.

Bu itiş kakışın uzağında duruyor işte ben dediğim şey,
Duruyor neşeli, hâlimden memnun, merhametli, aylak,
bütün,
Tepeden bakıyor, dimdik veya dayıyor kolunu görünmeyen
bir şeyin üzerine,
Şöyle yandan kafasını uzatıp ne olacak diye merakla,
Oyunun hem içinde hem dışında, bakıp merak ederek.

Geriye dönünce görüyorum kendi günlerimde siste ter
içinde boğuştuğumu dildilerle ve laf ebeleriyle,

Ne alay ediyorum ne de bir görüş ileri sürüyorum, tanık olup bekliyorum.

5

Sana inanıyorum ruhum, diğerini küçük görmemeliyim
senin karşında,
Sen de küçük görülmemelisin diğerinin karşısında.

Gel aylaklık et benimle çimenlerin üstünde, çıkar
gırtlığındaki tıkaçı,
Sözcükler, müzik ya da kafiye değil istediğim, gelenekler
ya da öğütler de değil, en iyisinden bile olsa,
Sadece o sükûneti seviyorum, o uyumlu sesinin mırıltısını.

Hatırlıyorum bir keresinde nasıl yattığımızı yan yana pırıl
pırıl bir yaz sabahı,
Nasıl koyduğunu başını enlemesine kalçalarım ve sonra
yavaşça dönüp üzerime çıktığını,
Nasıl sıyırdığını gömleğimi göğsümden ve daldırdığını dilini
çırılçıplak kalbime,
Ve uzandığını ta ki sakallarım dokunana kadar ve
uzandığını ta ki ayaklarımı tutana kadar.

Dünyadaki bütün savları geride bırakan o huzur ve bilgi
peyda olup aniden sardı çevremi,
Ve biliyorum ki Tanrı'nın eli benim kendi vaadimdir,
Ve biliyorum ki Tanrı'nın ruhu benim kendi kardeşimdir,
Ve doğmuş bütün erkekler de erkek kardeşlerimdir ve
kadınlar da kız kardeşlerim ve sevgililerimdir,
Ve yaratılış gemisinin omurgasıdır aşk,
Ve sayısızdır tarlalarda diri ya da solgun yapraklar,
Ve onların altındaki küçük oyuklarda kahverengi
karıncalar,

Ve tahta çitlerin, yığılı taşların, mürverlerin,
sığırkuyruklarının, şekerciboyasının üstünde yosun
lekeleri.

6

Bir çocuk sordu *Çimen nedir?* diye, gidip bir avuç çimen
getirerek bana;
Çocuğu nasıl yanıtlardım? Ne olduğunu bilmiyorum ki
ondan daha fazla.

Olsa olsa ırmak dolu yeşil nesneden dokunmuş mizacımın
bayrağıdır o.

Ya da Tanrı'nın mendilidir zannımca,
Kokulu bir hediye ya da andaç, bilerek yere düşürülmüş,
Her nasılsa bir köşesinde sahibinin adını taşıyan, görüp
fark edelim ve soralım diye *Kimin bu?*

Ya da belki çimenin kendisi bir çocuktur, bitki örtüsünün
üretilmiş yavrucağıdır.

Ya da sanırım bir örnek bir hiyerogliftir,
Anlamı da şudur, hem geniş hem de dar bölgelerde göveren,
Siyah halkların arasında ve beyaz halkların arasında
yetişen,
Kanuck,¹ Tuckahoe,² Kongre üyesi, Cuff,³ hepsine aynısını
veriyorum, onlardan aynısını alıyorum.

---

1 (argo) Kanadalılar.

2 Tidewater Virginia'da verimsiz arazide yaşayan ve çok yoksul olduğu için
aynı isimle anılan mantarla beslenmek zorunda kalan beyaz çiftçilere veri-
len ad.

3 Afrika kökenli Amerikalı.

Ve şimdi mezarların kesilmemiş güzel saçları gibi geliyor
bana çimenler.

Nazikçe kullanacağım seni kıvrık çimen,
Genç erkeklerin göğüslerinden çıkıyorsa belki,
Belki tanısam severdim onları,
Belki de yaşlı insanlardan veya annelerinin kucağından
erken alınmış yavrulardan çıkıyorsa,
İşte şimdi annelerin kucağısın.

Çimen yaşlı annelerin beyazlamış saçlarından çıkamayacak
kadar koyu renkli,
Daha koyu yaşlı erkeklerin renksiz sakallarından,
Ağızların soluk kırmızı tavanlarından çıkamayacak kadar
koyu.

Ah konuşan ne kadar çok dil gördükten sonra fark
ediyorum,
Ve anlıyorum ağızların tavanından bir hiç uğruna
gelmediklerini.

Keşke anlatabilsem ölü genç erkeklerle kadınlar hakkındaki
işaretleri,
Yaşlı erkekler ve annelere ve onların kucağından erken
alınmış yavrulara dair işaretleri.

Ne oldu dersiniz genç ve yaşlı erkeklere?
Ne oldu dersiniz kadınlarla çocuklara?

Yaşıyorlar ve iyi bir yerde,
En ufak filiz gösteriyor aslında ölüm olmadığını,
Varsa bile hayata yol açtığını ve sonunda onu ele geçirmek
için beklemediğini,
Ve hayatın belirlediği anda sona erdiğini.

Her şey ileriye, öteye gidiyor, hiçbir şey yıkılmıyor,
Ölmek ise herkesin sandığından farklı ve daha uğurlu.

7

Doğmuş olmayı uğurlu sanan biri var mı?
Hemen deyivereyim ona, sadece ölmek kadar uğurlu o ve
biliyorum bunu.

Ölümü geçiyorum göçenlerle, yeni yıkanmış bebelerle
doğumu ve sıkışıp kalmış değilim şapkamla çizmelerim
arasına,

Türlü türlü nesneyi inceliyorum, yok benzer olan iki tane
ve her biri iyi,

Yeryüzü iyi, yıldızlar iyi, onlara ilıştırılmış her şey iyi.

Ne yeryüzüyüm ne de yeryüzüne ilıştırılmış bir şeyim,
Ahababı ve yoldaşıyım insanların, hepsi de benim kadar
ölümsüz ve derin,

(Bilmezler ne kadar ölümsüz olduklarını, ama ben bilirim.)

Her tür kendisi için ve kendisinin, benim, benim için erkek
ve dişi,

Benim için o erkek olanlar ve kadınları sevenler,

Benim için o gururlu ve küçümsenince kışkırtılan erkek,

Benim için o sevgili ve evde kalmış kız, benim için anneler
ve annelerin anneleri,

Benim için gülümseyen o dudaklar, yaş döken gözler,

Benim için çocuklar ve çocukları peydahlayanlar.

Kaldırın örtülerinizi! benim için ne suçlusunuz, ne eskimiş
ne de değersiz,

İster çuhadan, ister pamuklu kumaştan olsun veya olmasın,
görüyorum,

Hep etraftayım, ısrarcıyım, açgözlüyüm, yorulmak nedir bilmem, öyle kolay savuşturamazsınız beni.

8

Yavrucak beşiğinde uyuyor,
Tülbendi kaldırıp bakıyorum uzun süre ve sessizce
uzaklaştırıyorum elimle sinekleri.

Delikanlı ve yüzü kızarmış kız dönüyorlar çalılıklı tepenin
öbür tarafına,
Hayal meyal görüşlerine bakıyorum tepenin zirvesinden.

İntihar eden serilmiş yatak odasının kanlar içindeki
zeminine,
Görüyorum ıslanmış saçlarını cesedin, bakıyorum nereye
düştüğüne silahın.

Kaldırım gevezelikleri, araba tekerleklerinin, çamurlu çizme
tabanlarının sesleri, gezinenlerin konuşmaları,
Sürücüsü parmağıyla işaret eden ağır omnibüs, granit
zeminde nallı atların şakırtısı,
Atlı kızaklar, tıngırtılar, yüksek sesli şakalar, kartopu
savaşları,
Gözde mekânlara hücum, kışkırtılmış kalabalıkların öfkesi,
Örtülü sedyenin telaşı, içinde hastaneye taşıyorlar hasta bir
adamı,
Düşmanların karşılaşması, ani bir küfür, vuruşma ve
düşme,
Heyecana kapılmış kalabalık, yıldızlı polis hızla kalabalığın
ortasına yol açmaya çalışıyor,
Bir yığın yankıyı alan ve veren umursamaz taşlar,
Güneş çarpmasıyla ya da nöbet geçirip yere düşen aşırı
beslenmiş ya da yarı aç kalmış nicesinin iniltileri,

Aniden sancılanan ve evine koşup doğum yapan nice
kadının feryadı,
Nice canlı ve gömülü konuşmalarla sarsılıyor burası, nice
inleyiş nezaket gereği bastırılıyor!
Suçluların tutuklanması, hakaretler, yapılan zamparaca
teklifler, kabuller, büzülü dudaklarla reddedişler,
Dikkat kesiliyorum onlara, gösteri ya da uğultusuna
onların—geliyorum ve ayrılıyorum oradan.

9

Köydeki ahırın büyük kapıları açık ardına kadar,
Hasat zamanının kuru otları yığılmış yavaş giden yük
arabasına,
Pırıl pırıl bir ışık geziniyor kahverengi-gri-yeşil karışımın
üstünde,
Sarkan ot yığınının bir kucak dolusu daha tıktırılıyor.

Oradayım, yardım ediyorum, çıkıp uzandım yığının üstüne,
Hissediyorum yumuşak sarsıntılarını, bir bacağımı
diğerinin üstüne koymuşum,
Atlıyorum çapraz kırışlardan aşıya ve tutuyorum
yoncayı, çayır otunu,
Yuvarlanıyorum tepetakla ve saçım başım ot doluyor.

10

Bir başıma vahşi ıssızlığın ortasında, dağlarda avlanıyorum,
Dolaşıyorum şaşarak çevikliğime ve keyfime,
İkinci vaktinin sonlarında geceyi geçirmek için güvenli bir
yer seçiyorum,
Ateş yakıp kızartıyorum yeni vurduğum avı,

Uyuyakalıyorum topladığım yaprakların üstünde, yanımda köpeğim ve silahımla.

Yanki teknesi kontra yelkenini açmış, ışıklar, köpükler saçarak gidiyor,
Gözlerim seçiyor karayı, pruvada eğiliyorum
ya da bağırıyorum neşeyle güverteden.

Kayıkçılar ve istiridye toplayanlar erkenden kalktılar ve beni beklediler,
Pantolon paçalarını tıktırdım çizmelerimin içine, onlarla gittim ve güzel vakit geçirdim,
O gün bizimle olmalıydınız balık çorbası tenceresinin başında.

Uzak batıda kürk avcısının düğününü gördüm açık havada, gelin Kızılderili bir kızdı,
Babası ve arkadaşları bağdaş kurup oturmuşlardı ve sessizce tütün içiyorlardı, ayaklarında deri çarıklar, omuzlarından sarkan büyük, kalın battaniyeleri vardı,
Irmak kıyısında aylaklık ediyordu kürk avcısı, deriydi üstündekilerin çoğu, gür sakalı ve kıvrıkcık saçları koruyordu boynunu, elinden tutmuştu gelininin,
Uzun kirpikleri vardı kızın, başı açıktı, kaba, düz saçları, istek uyandıran bacaklarının üstünden aşağı iniyor, uzanıyordu ayaklarına kadar.

Kaçak köle evime gelip durdu dışarıda,
Kımıltısından odun yığınınadaki dalların çatırdadığını duydum,
Yarı açık mutfak kapısından gördüm aksadığını ve hâlsiz olduğunu,
Üzerine oturduğu kütüğün yanına gittim, içeri alıp güven verdim ona,

Su getirdim, küveti doldurdum zorlanmış bedeni ve yaralı
ayağı için,
Benimkinden geçilen bir oda verdim ona, kaba kumaştan
temiz giyecekler verdim üstüne,
Çok iyi hatırlıyorum fıldır fıldır dönen gözlerini, huzursuz
hâlini,
Boynundaki ve ayak bileklerindeki sıyrıkları sardığımı
hatırlıyorum;
İyileşip kuzeye gitmeden önce bir hafta benimle kaldı,
Masada yanı başımda oturttum onu, dayanmış duruyordu
çakmaklı tüfeğim bir köşede.

11

Yirmi sekiz genç adam kıyıda yıkanıyor,
Yirmi sekiz genç adam, hepsi çok dost canlısı,
Yirmi sekiz yıllık kadın hayatı ve hepsi de yapayalnız.

Kadın ırmak kıyısındaki tepede güzel evin sahibi,
Panjurların ardında gizleniyor hoş ve zengin elbisesiyle.

Bu genç erkeklerden hangisinden hoşlanıyor?
Ah, en gösterişsiz olanı güzel geliyor ona.

Nereye böyle han'fendi? çünkü görüyorum seni,
Orada suyun içinde sıçıyorsun, ama yine de odanda
duruyorsun.

Dans edip gülerek yirmi dokuzuncu yüzücü de geldi kıyıya,
Kızı görmedi onlar, ama kız gördü onları ve sevdi.

Parıldadı ıslaklıkla genç adamların sakalları, su aktı uzun
saçlarından,
Bütün bedenlerinden küçük derecikler süzüldü.

Görünmeyen bir el de geçti bedenlerinin üzerinden,
İndi titreyerek şakaklarından ve kaburgalarından aşağıya.

Genç adamlar sırtüstü yatıyorlar suyun üstünde, beyaz
karınları kabarıyor güneşe doğru, sormuyorlar kimdir
sıkıca kavrayan bedenlerini,
Bilmiyorlar kimdir salınan ve eğilen kavisle birlikte kabarıp
inen,
Düşünmüyorlar kimdir püskürtüyle ıslattıkları.

12

Kasap çırağı kesim önlüğünü çıkarıyor ya da bıçağını
bileyliyor pazardaki tezgâhında,
Oyalanıyorum keyfini çıkararak hazırcevaplığının, ayak
sürümeli, diz kırmalı dansının.⁴

Örsün etrafında kirlenmiş ve kıllı göğüsleriyle demirciler,
Her birinin elinde balyozu, cansıparane çalışıyorlar,
muazzam bir hararetle yanıyor ateş.

Cüruf-la kaplı eşikten izliyorum hareketlerini,
Bellerinin tam kıvraklığı uyum içinde işliyor iri kollarıyla,
Yukarıdan aşağı iniyor balyozlar, yukarıdan aşağı yavaşça,
yukarıdan aşağı öyle güvenle,
Acele etmiyorlar, sırası gelince vuruyor her bir adam.

---

4 “shuffle” ağırlıklı olarak ayak sürüme figürlerine dayalı bir dans, “break-down” ise özellikle 1880’lerde popüler olan şamatalı bir Afro-Amerikan dansı.

13

Zenci sıkıca tutuyor dört atının dizginini, altta fren demiri
sallanıyor bağlı olduğu zincirde,
Taş ocağının yük arabasını süren zenci, bir ayağı sürücü
basamağının üstünde, kıpırdamadan, boylu boslu
duruyor,
Mavi gömleğinden görünüyor heybetli boynuyla göğsü,
kuşağının üstünden gevşetiyor gömleğini,
Bakışları sakın ve buyurgan, alnından geriye kaydırıyor
geniş kenarlı şapkasını,
Güneş kıvırcık saçlarına, bıyıklarına düşüyor, oradan
parlak ve kusursuz uzuvlarına.

Bu resim gibi insan azmanına bakıyorum ve seviyorum
onu, durmuyorum oracıkta,
Atlarla birlikte ben de gidiyorum.

İçimde hayatı kucaklayan şey her nereye giderse, ister
ileriye ister geriye,
Yandaki oyuklara ve eğilmiş gence, bir kişi veya nesneyi
eksik bırakmadan,
Hepsini kendim için alıp özümsüyorum ve bu şarkı için.

Boyunduruğunu, zincirini şakırdatan ya da yapraklı
gölgede duran öküzler, nedir gözlerinizle anlattığınız
şey?

Bana öyle geliyor ki çok daha fazlası hayatım boyunca
bütün kitaplarda okuduklarımdan.

Ayak seslerim ürkütüyor gün boyu süren uzun
yürüyüşümde erkek ördekle karolin ördeğini,
Birlikte havalanıyorlar, yavaşça dönüyorlar havada.

Bu kanatlı amaçlara inanıyorum,
Ve kabulleniyorum içimde oynayan kırmızıyı, sarıyı,
beyazı,
Ve görüyorum yeşil ve morun ve sorguçlu kafanın kasıtlı
davrandığını,
Değersiz bulmuyorum kaplumbağayı başka bir şey değil
diye,
Ormandaki alakarga hiç prova etmemiştir nota dizisini,
ama ötüşü çok hoş gelir bana,
Doru kısrığın bakışı utandırır beni içimdeki aptallıktan.

14

Erkek yaban kazı sürüsünün başında gidiyor gece
serinliğinde,
Ya-honk diye bağıyor, sesi bana bir davetmiş gibi geliyor
aşağıda,
Şımarıklara anlamsız gelebilir bu, ama iyi dinlerlerse,
Bulacaklardır amacını ve yerini ta orada, kış göğünde.
Kuzeyin sert toynaklı Kanada geyiği, kapı eşiğindeki kedi,
baştankara, çayır köpeği,
Homurdanan dişi domuzun meme uçlarını çekiştiren
yavruları,
Yarı açık kanatlarıyla hindi ve civcivleri,
Onlarda ve kendimde aynı eski kanunu görüyorum.
Yere basınca ayağımı yüzlerce sevgi çıkıveriyor ortaya,
Hepsi de küçümsüyor anlatmaya kalkacağım en iyilerini.
Dışarıda büyümenin âşığıyım,
Sığırların içinde yaşayan, okyanusun ya da ormanın tadını
alan insanların,

İnşaat işçilerinin, gemilerde dümen tutanların, balta ve tokmak kullananların ve at sürüsü güdenlerin,
Onlarla yemek yiyip uyuyabilirim haftalar boyunca.

En sıradan, en ucuz, en yakın, en kolay ne varsa Ben'im,
Şansımı deniyorum, büyük kârlar için harcamalar yapıyorum,
Donanıyorum beni alacak ilk kişiye vermek için kendimi,
İstemiyorum gökyüzünün aşağılara inmesini iyi niyetim için,
Onu daima saçıyorum özgürce.

15

Saf sesiyle kontralto şarkı söylüyor org balkonundan,
Marangoz kalasını rendeliyor, rendesinin dili yükselen peltekliğinin ıslığını çalıyor,
Evli ve evli olmayan çocuklar eve dönüyorlar Şükran Günü yemeği için,
Kılavuz mafsalları kamasını kavırıyor, çekip çıkarıyor güçlü koluyla,
Denizci tetikte bekliyor balina gemisinde, elinde mızrağı ve zıpkınıyla,
Ördek avcısı sessiz, temkinli adımlarla yürüyor,
Diyakozlar kavuşturulmuş elleriyle papazlığa atanıyor mihrapta,
İplik eğiren kız büyük çıkırığın uğultusunda bir geri bir ileri gidiyor,
Çiftçi pazar günü gezintisinde çitlerin yanında durup yulaflara ve çavdarlara bakıyor,
Hastaneye naklediyorlar sonunda akıl hastasını kesinleşmiş vaka diye,
(Bir daha uyuyamayacak hep yaptığı gibi annesinin yatak odasındaki bebek karyolasında;)

Matbaa kalfası tezgâhının başında ağarmış saçları, sıska
çenesiyle,
Ağzında çeviriyor çiğnediği tütünü, gözleri bulanırken
önündeki el yazmasından,
Kusurlu uzuvlar sabitleniyor cerrahın masasına,
Kesilen şey korkunç bir şekilde düşüyor bir kovanın içine,
Zenci melezi kız mezatta satılıyor, ayyaş kafasını sallıyor
meyhanedeki sobanın başında,
Tornacı kollarını sıvıyor, polis devriye geziyor, kapı bekçisi
dikkat ediyor girip çıkana,
Genç adam posta arabasını sürüyor, (seviyorum onu,
tanımasam da hiç;)
Melez hafif botlarını bağlıyor yarışmak için koşuda,
Batıda hindi avı cezbediyor genç, yaşlı bir sürü insanı,
bazıları tüfeğine yaslanmış, bazıları kütüklere oturmuş,
Kalabalığın içinden bir nişancı çıkıyor, vaziyet alıyor,
silahını doğrultuyor;
Yeni gelen göçmenler kaplıyor rıhtımı ya da kabul alanını,
Kıvırcık kafalar şeker pancarı tarlasında çapa yapıyor,
kâhya izliyor onları eyerinin üzerinden,
Balo salonunda trompet sesi duyuluyor, beyefendiler
eşlerine koşuyor, dansçılar eğilerek selamlıyor birbirini,
Genç adam sedir kaplı tavan arasında uyanık yatıyor, kulak
veriyor yağmurun ezgisine,
Wolverine⁵ Huron Nehri'ne⁶ akan dereye tuzak kuruyor,
Kenarları sarı püsküllü örtüsüne sarınmış Kızılderili kadın
çarıklar, boncuklu çantalar satıyor,
Sanat eksperleri kısık gözlerle yana eğilmiş dikkatle bakıyor
sergi salonuna,
Güverte tayfası vapuru iskeleye bağlarken, kalas uzatılıyor
karaya çıkacak yolcular için,

---

⁵ Michigan yerlisi ya da sakini.

⁶ Güneydoğu Michigan'da Huron Bataklığı'ndan doğup Erie Gölü'ne akan bir nehir.

Küçük kardeş çileyi tutuyor, ablası yumak yaparken, arada
bir duruyor düğümleri açmak için,
Bir yıllık evli kadın iyileşiyor ve mutlu bir hafta önce ilk
çocuğunu doğurmaktan,
Tertemiz saçlarıyla Yanki kız çalışıyor dikiş makinesinde
ya da fabrikada ya da değirmende,
İki kollu şahmerdanına yaslanıyor kaldırım işçisi,
muhabirin kurşun kalemi uçuyor defterinin üzerinde,
tabelacı bir şeyler yazıyor mavi ve altın renginde,
Kanalda çalışan oğlan koşturuyor çekme yolunda,
muhasbeci hesap yapıyor masasında, ayakkabıcı
mumluyor ipliğini,
Şef orkestra için tempo tutuyor, bütün icracılar takip ediyor
onu,
Çocuk vaftiz ediliyor, mühtedi ilk yeminini ediyor,
Yarış tekneleri kaplamış koyu, yarış başlıyor (nasıl da
parlıyor beyaz yelkenler!)
Sığır çobanı göz kulak oluyor sürüsüne, uzaklaşanlara
bağırarak,
Çerçi terliyor sırtındaki yükten, (alıcı pazarlık ediyor üç
kuruş için;)
Gelin beyaz elbisesinin kırıksıklarını düzeltiyor, yavaş
ilerliyor saatin akrebi,
Kaykılmış yatıyor afyonkeş taş gibi kafası ve azıcık
aralanmış dudaklarıyla,
Fahişe yerde sürüyor şalını, şapkası zıplıyor sallanan
sivilceli boynunun üstünde,
Kalabalık gülüyor küfürlü lanetlerine, erkekler dalga geçip
göz kırıyorlar birbirlerine,
(Zavallı! Ne küfürlerine gülüyorum ne de dalga geçiyorum
seninle;)
Bir kabine toplantısı yapan Başkan'ın etrafını sarmış
önemli Bakanlar,
Meydanda üç yönetici kadın yürüyor, kollarını dolamış,
heybetli ve dost canlısı,

Balıkçı teknesinin mürettebatı kasalar dolusu kalkan
istifliyor ambarda,
Missourili ovoidan geçiyor satılık malları ve sürüsüyle,
Kondüktör trenin içinden geçerken haberdar ediyor
insanları şingirdatarak bozukluklarını,
Fayansçılar yere taş döşüyorlar, tenekeçiler saca kaplıyor
çatıyı, duvarcılar harç istiyor,
İşçiler tek sıra hâlinde harç teknesini omuzlarından
birbirine aktarıyor ileriye doğru;
Mevsimler kovalıyor birbirini, tarıfsız bir kalabalık
toplanıyor, yedinci ayın dördü (ne selam duruştur o
toplardan ve tüfeklerden gelen!)
Mevsimler kovalıyor birbirini, sabancı sabanını sürüyor,
tırpancı ekinini biçiyor, kış tohumu düşüyor toprağa;
Gölün açıklarında turna balığı avcısı dikkatle gözlüyor ve
bekliyor donmuş yüzeydeki deliğin başında,
Ormandaki açıklıkta bir yığın çotuk, tarlayı açan var
gücüsü savuruyor baltasını,
Kavak ya da Amerikan cevizi ağaçlarının yanında hızla
ilerliyor saldaki adamlar alacakaranlıkta,
Rakun avcıları dolaşüyor Kırmızı Nehir çevresinde
ya da Tennessee Nehri'nden su çekilen yerlerde
ya da Arkansas Nehri taraflarında,
Karanlıkta asılmış fenerler ışıldıyor Chattahooche
ya da Altamahaw'da,
Aile büyüğü oturuyor akşam yemeğinde etrafında oğulları,
torunları ve onların çocuklarıyla,
Kerpiç duvarlarda, yelken bezi çadırlarda günlük avın
ardından dinleniyor avcılar, tuzakçılar,
Şehir uyuyor, kır uyuyor,
Yaşayanlar kendi zamanlarınca uyuyor, ölümler kendi
zamanlarınca uyuyor,
Yaşlı koca karısının yanında uyuyor, genç koca da karısının
yanında uyuyor;

Ve bütün bunlar benim içime yöneliyor, ben de aynı şekilde
onlara yöneliyorum,
Ve ben de üç aşağı beş yukarı onlardan biriyim işte,
Ve onların birinden ve hepsinden dokuyorum kendimin
şarkısını.

16

Yaşlı ve gencim, bilge kadar aptalım,
Başkalarını dikkate almaksızın, hep başkalarını dikkate
alarak,
Hem anaç hem babacan, çocuk olduğu kadar bir adam,
Kaba saba şeylerden yoğrulmuş hamurum ve mükemmel
şeylerden yoğrulmuş hamurum,
Birçok ulusun Ulus'undan biri, en küçüğü de en büyüğü de
aynı olan,
Bir Güneyli olduğu kadar bir Kuzeyli, aşağılarda,
yaşadığım Oconee kıyısında sakin ve konuksever bir
çiftlik sahibi,
Bir Yankiyim yola koyulmuş ticaret için, eklemlerim
en esneğidir yeryüzündekilerin ve en sağlamıdır
yeryüzündekilerin,
Bir Kentuckyli Elkhorn vadisinde geyik derisi tozluklarımla
yürürken, bir Louisianalı ya da Georgialı,
Göllerde ya da koylarda ya da kıyı boyunca bir gemici, bir
Hoosier,⁷ bir Badger,⁸ bir Buckeye;⁹
Kanadalı kar ayakkabılarıyla evimdeymişim gibi rahat
ya da kırlarda ya da Newfoundland açıklarında
balıkçılarla,
Buzkıran filosunda evimdeymişim gibi, diğerleriyle denize
açılarak ve rüzgârda orsa ederek,¹⁰

---

⁷ Indiana yerlisi.

⁸ Wisconsinli.

⁹ Ohiolu.

¹⁰ Teknenin zikzak çizerek rüzgâra doğru ilerlemesi.

Evindeymişim gibi Vermont tepelerinde ya da Maine
ormanlarında ya da bir Texas çiftliğinde,
Californialıların yoldaşı, özgür Kuzeybatılıların yoldaşı
(severim onların iri cüsselerini,)
Yoldaşıyım salcıların ve kömürcülerin, yoldaşıyım elimi
sıkan ve beni yemeye, içmeye buyur eden herkesin,
En saflarla öğrenci, en düşüncelilerin öğretmeni,
Daha işin başında bir çömez, ama görüp geçirmiş binlerce
mevsimi,
Her renkten ve zümredenim ben, her kademedem ve
dinden,
Bir çiftçi, tamirci, sanatçı, beyefendi, denizci, ahbap,
Mahkûm, pezevenk, kabadayı, avukat, doktor, rahip.
Kendi çeşitliliğimden daha iyi olan her şeye karşı koyarım,
İçime çekerim havayı, ama bol bol bırakırım benden
sonraya,
Kendini beğenmiş değilim, olmam gereken yerdeyim.
(Güve de, balık yumurtası da yerinde,
Gördüğüm parlak güneşler de görmediğim karanlık
güneşler de yerinde,
Elle tutulur olan da yerinde, elle tutulamayan da yerinde.)

17

Bunlar sahiden bütün çağlardaki, bütün memleketlerdeki
insanların düşünceleri, bana göre orijinal değil hiçbirisi,
Benim olduğu kadar senin değillerse hiç önemi yok
ya da fazla bir önemi yok,
Bir bilmece ve o bilmecenin cevabı değillerse hiç,
Uzak olduğu kadar yakın değillerse hiç.

Toprağın ve suyun olduğu her yerde çıkan çimendir bu,
Bu bütün yerküreyi yıkayan alelade havadır.

18

Güçlü müzikle geliyorum, kornetlerimle ve davullarımla,
Kabul gören galipler için marşlar çalmıyorum sadece,
yenilmiş ve katledilmiş kişiler için de marşlar çalıyorum.

Zafer kazanmak iyiydi dendiğini duydunuz mu?
Diyorum ki düşmek de iyidir, savaşlar kazanıldığındakiyle
aynı ruh hâli içinde kaybedilir.

Vuruyorum, çalıyorum ölümler için,
Ağızlıklarımın üflüyorum en gür ve neşeli ezgilerimi onlar
için.

Başarısız olanlar için viva!¹¹
Ve denizde savaş gemisi batanlar için!
Ve denizde boğulanlar için!
Ve çarpışmayı kaybetmiş bütün generaller için ve galip
gelmiş bütün kahramanlar için!
Ve tanınmış en büyük kahramanlara denk olan sayısız
meçhul kahraman için!

19

Bu yemek herkes için, bu yemek doğal açlık için,
Bu dürüstler için olduğu kadar kötüler için de, herkesi
çağırıyorum,
Bir kişiyi bile küçük görmeyeceğim, bir kişiyi bile dışarıda
bırakmayacağım,
Bu vesileyle kapatma, beleşçi, hırsız da davetlimdir,
Kalın dudaklı köle de, zührevi hastalığı olan da davetli;
Hiçbir fark olmayacak aralarında ve onlarla geri kalanlar
arasında.

---

¹¹ (İsp.) Çok yaşa!

Bu mahcup elin dokunuşudur, bu uçuşması ve kokusu
saçın,
Bu dokunuşudur dudaklarımın dudaklarına, bu arzunun
mırıldanması,
Bu yüzümü yansıtan uzak mı uzak derinlik ve yükseklik,
Bu özgecil kaynaşmasıdır kendimin ve yeniden çıkış
noktası.

Sence anlaşılması güç bir niyetim mi var?
Tamam var, tıpkı nisan ayındaki sağanakların, kayanın bir
yanındaki mikanın nasıl bir niyeti varsa.

Sence şaşırtıyor muyum başkalarını?
Gün ışığı şaşırtıyor mu? ormanda kızilkuyruğun erken
vakit civıltısı şaşırtıyor mu?
Ben onlardan daha çok mu şaşırtıyorum?

İşte şimdi mahrem bir şeyler anlatacağım,
Herkesi anlatamayabilirim, ama anlatacağım sana.

20

Kim var orada? hasret dolu, iri yarı, gizemli, çıplak;
Nasıl oluyor da güç veriyor bana yediğim sığır eti?

Hem nedir insan dediğin? neyim ben? sen nesin?

Kendime attettiğim ne varsa onu kendininkiyle
dengeleyeceksin,
Yoksa zaman kaybı olur beni dinlemek.

Ağlayıp sızlamıyorum, bütün dünyaya ağlayıp
sızlamıyorum,

Sızlanmıyorum boşa geçiyor diye aylar, yerler çamur ve pislik içinde diye.

Sızlanmak ve boyun eğmek hasta için ilaca sarılmaktır, tabi olmaktır umuma dört kuşak öteden,
İçerde de dışarıda da takarım şapkamı canım nasıl isterse.

Neden dua edecekmişim? neden hürmet edecekmişim ve fazlasıyla nazik olacaktıymışım?

Etraflıca inceleyip kılı kırk yardıktan, doktorlara danışıp ince hesaplar yaptıktan sonra,
Daha tatlı bir et bulamıyorum kendi kemiklerime yapışandan.

Herkeste kendimi görüyorum, bir arpa tanesinden ne eksik, ne fazla,
Ve kendimden söz ederken iyi veya kötü ne diyorsam, onlar için de aynısını söylüyorum.

Sapsağlam ve dayanıklıyım,
Evrenin birleşen nesneleri sürekli bana akıyor,
Hepsi bana yazılıyor, çözmeliyim o yazının anlamını.

Biliyorum ölümsüz olduğumu,
Biliyorum bu benim yörüngemin üzerinden geçilmez bir marangoz pergelikle,
Biliyorum geçip gitmeyeceğim bir çocuğun yanmış bir dal parçasıyla karanlıkta çizdiği kıvrımlar gibi.

Biliyorum heybetli olduğumu,
Zahmete sokmuyorum ruhumu kanıtlasın diye kendini ya da anlaşılсын diye,

Görüyorum temel yasaların asla af dilemediğini,
(Sanırım daha mağrur davranmıyorum sonuçta evimi
diktiğim düzlükten.)

Nasılsam öyleyim, bu yeterli,
Farkında olmasa da varlığımın dünyada başka kimse,
memnunum hâlimden,
Herkes farkında olsa da varlığımın, memnunum hâlimden.

Bir dünya farkında ve bence en büyüğü, o da kendim,
Kendiminkine ister bu-gün ister on bin ister on milyon
yılda varsam bile
Hemen şimdi kabul ederim neşeyle veya aynı neşe içinde
bekleyebilirim.

Ayağımı basacağım yer granite oyulup sokulmuş,
Gülüp geçiyorum bozulma dediğin şeye,
Ve biliyorum genişliğini zamanın.

21

Beden'in ozanıym, Ruh'un da ozanıym,
Cennetin hazları bende, cehennemin acıları da,
İlkini nakledip kendime yükseltiyorum, diğerini yeni bir
dile tercüme ediyorum.

Nasıl erkeğin ozanıysam, kadının da ozanıym,
Diyorum ki bir kadın olmak erkek olmak kadar önemlidir,
Diyorum işte, daha büyük bir şey yoktur insanların
anasından gayrı.

Şarkısını söylüyorum genişlemenin ya da gururun,
Yeterince baş eğdik ve küçümsendik,
Büyüklüğü tek gelişme olduğunu gösteriyorum.

Diğerlerini geride mi bıraktın? başkan mı oldun?
Önemsiz bir şey bu, birçokları oraya erişmekten fazlasını
yapacak, daha ileriye gidecektir.

Benim o yumuşak ve büyüyen geceyle yürüyen,
Göcenin hemen hemen zapt ettiği karaya ve denize
sesleniyorum.

Yakına gel çıplak bağırlı gece—yakına gel mıknatıslı,
besleyen gecel!
Güney rüzgârının gecesi—birkaç büyük yıldızın gecesi!
Hâlâ başını sallayan gece—çılgın, çıplak yaz gecesi.

Gülümse Ey şehvetli, serin nefesli yeryüzü!
Uyuklayan, ıslak ağaçların yeryüzü!
Yola çıkan gün batımının yeryüzü—zirvesi sisli dağların
yeryüzü!
Yalnızca maviye çalan dolunayın camısı akışının yeryüzü!
Irmağın akışını benekleyen parıltı ve karanlığın yeryüzü!
Hatırım için daha parlak ve berrak görünen duru gri
bulutların yeryüzü!
Dirsekleriyle uzaklara çullanan yeryüzü—bol elma çiçekli
yeryüzü!
Gülümse, sevdiceğin geldi!

Cömertçe aşk verdin bana—bu yüzden ben de sana aşk
veriyorum!
Kelimelerle anlatılamayan tutkulu aşk.

Sen deniz! Kendimi sana bırakıyorum—tahmin ediyorum
ne demek istediğini,

Sahilden izliyorum davetkâr, kıvrık parmaklarını,
Biliyorum bana dokunmadan geri dönmeyi reddediyorsun,
Sarmaş dolaş olmalıyız birlikte, soyunuyorum, acele
ediyorum karadan uzaklaşmak için,
Altıma yastık koy yumuşacık, salla beni dalgalı uykunda,
Şehvetli sularınla ıslat, karşılığını verebilirim sana.

Gerili dip dalgasının denizi,
Geniş, çarpıntılı soluklar alan deniz,
Hayatın tuzunun, kazılmasa da her daim hazır mezarların
denizi,
Fırtınaların uluyucusu ve kepçecisi, kaprisli, narin deniz,
Bir bütünümlü seninle, ben de bir evreyim ve bütün
evrelerden biriyim.

İçe akışa ve dışa akışa katılan ben, methiyecisiyim nefretin
ve uzlaşmanın,
Methiyecisiyim kız arkadaşların¹² ve o birbirinin kollarında
uyuyanların.

Duygudaşlığı kanıtlayanım ben,
(Evdeki şeylerin bir dökümünü yapıp, onları barındıran evi
atlayıp geçecek miydim?)

Yalnızca iyiliğin ozanı değilim, reddetmiyorum kötülüğün
de ozanı olduğumu.

Nedir bu erdem ve ahlaksızlık hakkında edilen laflar?
Kötülük harekete geçirir beni ve kötülüğün ıslahı da
harekete geçirir, bir fark gözetmem,
Tarzım kusur bulanıncı değildir, reddedicinin tarzı da
değildir,
Sularım büyüyen her şeyin kökünü.

12 Whitman özgün metinde Fransızca "amies" sözcüğünü kullanmıştır.

Sıraca illetinden mi korktun bitmek bilmeyen hamileliğin
sırasında?

Göksel kanunların henüz işlemediğini ve düzeltilmesi
gerektiğini mi tahmin ettin?

Bir tarafı dengede, tamamen zıt tarafı da dengede
görüyorum,
Ilımlı öğretiyi de katı öğreti gibi istikrarlı bir çözüm olarak
görüyorum,
Şimdinin fikirleri ve eylemleri kalk zilimiz ve işbaşımızdır.

Bana geçmiş desilyonlardan¹³ ulaşan şu dakika,
Ondan ve şimdiden iyisi yok.

Geçmişte uygun olan ya da şimdi uygun olan şey o kadar
da şaşılası değildir,
Şaşılacak şey her zaman ama her zaman orada nasıl kötü
bir insanın ya da bir kâfirin olabileceğidir.

23

Biteviye ortaya serilişi çağların sözcüklerinin!
Benimki ise çağdaş sözcük, En-Masse sözcüğü.

Asla duraksamayan bir inancın sözcüğü,
Burada ya da bundan sonra hepsi bir benim için, Zaman'ı
mutlak olarak kabul ediyorum.

Bir tek onun kusuru yoktur, bir tek o tamamlayıp bitirir
her şeyi,
Yalnızca o gizemli şaşırtıcı mucize tamamlar her şeyi.

Kabul ediyorum Gerçekliği ve cüret etmem sorgulamaya,
Maddecilik nüfuz eder başlangıçtakine ve sondakine.

---

¹³ 10³³ şeklinde yazılan çok büyük sayı.

Yaşasın pozitif bilim! çok yaşa kesin kanıt!
Sedir ve leylak dallarıyla karışmış kaya koruğunu getirin,
Bu sözlükçü, bu kimyager, bu eski hiyerogliflerin¹⁴
dil bilgisini ortaya çıkardı,
Bu denizciler gemiyi bilinmeyen tehlikeli denizlerden
geçirdi.
Bu jeolog, bu bisturi ile çalışıyor, bu da bir matematikçi.

Beyler, ilk şeref payesi her zaman sizin!
Bulgularınız yararlı ama benim hanem değiller,
Onlar sayesinde sadece bir alanına girerim hanemin.

Bu özelliklerin andaçlarını söylemesin sözlerim,
Daha ziyade anlatılmamış hayatın, özgürlüğün ve
kurtuluşun hatırlatıcısı olsunlar,
Çok üzerinde durmadan cinsiyetsizlerin ve hadımların, tam
donanımlı erkeklerin ve kadınların tarafını tutsunlar,
Ve vursunlar isyanın gongunu, dursunlar yan yana
kaçaklarla, planlar yapıp komplo kuranlarla.

24

Walt Whitman, bir kozmos, Manhattan çocuğu,
Kavgacı, kalıplı, şehvetli, yiyen, içen, üreyen,
Duygusal değil, erkeklerin ve kadınların üstünde gören biri
değil kendini ya da onlardan ayrı,
Ne alçakgönüllü, ne de kendini beğenmiş:

Sökün kilitleri kapılardan!
Sökün kapıları pervazlarından!

Kim ki aşağılar birini, beni aşağılamış sayılır,
Ne yapıldıysa ya da söylendiyse hepsi bana döner sonunda.

14 Whitman özgün metinde Fransızca "cartouches" sözcüğünü kullanmıştır.

Dalga dalga kabaran ilham benden geçer, benden geçer
akım ve ibre.

Kadim parolayı söylüyorum, demokrasinin işaretini
veriyorum,

Yeminler olsun! Herkesin eşit koşullarda kendi karşılığını
bulamadığı hiçbir şeyi kabul etmeyeceğim.

Benden geçer uzun zamandır dilini yutmuş nice sesler,
Bitmez tükenmez mahpus ve kölelerin kuşaklarının sesleri,
Hastaların ve çaresizlerin sesleri, hırsızların ve cücelerin,
Hazırlık ve büyüme döngüsünün sesleri,
Yıldızları birbirlerine bağlayan ilmeklerin, rahimlerin ve
babalık maddesinin sesleri,
Başkalarının üstüne çöktükleri hakların sesleri,
Çarpık çurpuk, sıradan, yavan, aptal, aşağılanmış
olanların,
Havadaki sisin, gübre toprakları yuvarlayan böceklerin.

İçimden geçer yasaklanmış sesler,
Cinsiyetlerin ve şehvetlerin sesleri, peçelenmiş sesler ve
kaldırıyorum o peçeleri,
Açıklığa kavuşturduğum ve yücelttiğim açık saçık sesler.

Kapamıyorum ellerimle ağzımı,
Bağırsakları da kafa ve kalp kadar narin görüyorum,
Çiftleşme daha iğrenç değildir bence ölümden.

Bedene ve iştahlarına inanıyorum,
Görmek, duymak, dokunmak birer mucize, her bir kısmım,
her bir parçam birer mucize.

İçim de dışım da kutsal, kutsallaştırıyorum neye dokunsam
veya her ne dokunursa bana,

Bu koltuk altlarının kokusu duadan daha hoş,
Bu kafa daha hoş kiliselerden, İncillerden ve bütün
inançlardan.

Bir şeye bir diğerinden daha çok tapınırsam, bu ancak
bedenimin şöleni olabilir ya da onun bir parçası,
Benim yarı saydam kalıbım, bu sen olacaksın!
Gölgeli çıkıntılar ve geri kalanlar, bu sen olacaksın!
Sert, eril keski demiri, bu sen olacaksın!
Ekeneğime giden ne varsa, bu sen olacaksın!
Sen verimli kanım! sütümsü akış, solgun sağımı hayatımın!
Başka göğüslere bastırılan göğüsler, bu sen olacaksın!
Beynim, gizemli kıvrımlarınla, bu sen olacaksın!
Yıkanmış eğir kökü!¹⁵ ürkek göl çulluğu! yuvanın
koruduğu çifte yumurta! bu sen olacaksın!
Karman çorman olmuş, samana bulanmış kafa, sakal, kas
kuvveti, bu sen olacaksın!
Akçağacın damlayan özsuyu, erkeksi buğdayın lifi, bu sen
olacaksın!
O kadar cömert güneş, bu sen olacaksın!
Yüzümü aydınlatan ve gölgeleyen buharlar bu sen
olacaksın!
Terleyen dereler ve çiyyer, bu sen olacaksın!
Bana gıdıklarcasına sürtünen rüzgârın yumuşacık üreme
organları, bu sen olacaksın!
Geniş, kuvvetli tarlalar, yaprak dökmeyen¹⁶ meşe,
dolambaçlı yollarımdaki müşfik aylak, bu sen
olacaksın!
Tuttuğum eller, öptüğüm yüzler, ömrümde dokunduğum
tek ölümlü, bu sen olacaksın!

---

15 Dere kenarlarında ve durgun sularda yetişen, 50-125 cm yüksekliğinde, çok yıllık otsu bir bitki (Acorus calamus).

16 Kanyon meşesi, "live oak".

Üzerine titriyorum kendimin, ne çok var benden, hepsi de
çok çekici,

Her an ve var olan her şey coşturuyor beni neşeyle,
Anlatamam ayak bileklerimin nasıl büküldüğünü, ne de
nereden kaynaklandığını en belirsiz isteklerimin,
Ne çevreye yaydığım arkadaşlığın nedenini, ne de yeniden
kurduğum arkadaşlığın nedenini.

Verandaya çıkıyorum, durup kafa yoruyorum gerçek mi
diye,

Penceremde bir gündüzsefası kitaplardaki metafizikten
daha çok tatmin ediyor beni.

Gün doğumunu izlemek!

Küçücük ışık solduruyor uçsuz bucaksız, donuk karanlığı,
Hava pek tatlı geliyor damağıma!

Hareket eden dünyanın ağırlıkları masum sıçrayışlarla
sessizce yükselip tazelik yayıyor,

Yan yan kaçışıyor hepsi.

Göremediğim bir şey şehvetli çatallar dikeyyor göğe doğru,
Parlak su denizleri kaplıyor gökyüzünü.

Yerle gök birlikte duruyor her günkü birleşme noktalarının
sonunda,

Doğudan kabaaran meydan okuyuş o anda başımın
üstünde,

Alaycı bir sataşma. Bakalım sen mi olacaksın baş eğdiren!

Ne çabuk öldürüverirdi beni o göz kamaştırıcı ve muazzam
gün doğumu,

Atmasaydım içimdeki gün doğumunu hemen her seferinde.

Biz de yükseliriz güneş gibi göz kamaştırıcı ve muazzam,
Biz bulduk kendimizinkini Ey ruhum, sakinliğinde ve
serinliğinde şafağın.

Sesim ardından gider gözlerimin ulaşamayacağı şeyin,
Dilimin kıvrılışıyla dünyaları kuşatırım ve dünyaların
ciltlerini.

Söz ikizidir görüşümün, yetersizdir kendini dizginlemede,
Hep kışkırtır beni, alay ederek şöyle der,
*Walt, ne kadar çok şey tutuyorsun içinde, neden bırakıp
rahatlamıyorsun?*

Hadi oradan, boş yere umutlanmayacağım, ne de çok güzel
cümleler kuruyorsun sen.

Ey söz, bilmiyor musun altında nasıl istiflendiğini
tomurcukların?

Karanlıkta bekliyorlar, koruması altında ayazın,
Uzaklaşıyor pislik yalvaçça haykırıışlarım karşısında,
Dengeleyeceğim temel nedenleri sonunda,
Bilgim canlı parçalarımdır ve uyum içindedir her şeyin
anlamıyla,
Mutlulukla (her kim duyarsa beni, kadın ya da erkek, bu
günü aramak için yola çıkarır onu.)

Son meziyetim, reddediyorum seni, reddediyorum gerçekte
ne olduğumu ifade etmeyi,

Kuşat dünyaları, ama asla kuşatmaya kalkma beni,
Sırf sana doğru bakarak dolduruyorum en gösterişli ve şık
hâlini.

Yazı ve söz kanıtlamaz benim ne olduğumu,
Yüzümde taşıyım bütün kanıtları ve diğer her şeyi,
Sususuyla dudaklarımın büsbütün şaşırtırım şüphecileri.

Şimdi hiçbir şey yapmayıp kulak kesileceğim,
Duyduklarımdan bu şarkının payına ne düşer diye, sesler
katkıda bulunsun diye ona.

Kuşların bravura'sını¹⁷ duyuyorum, büyüyen buğdayların
telaşını, alevlerin dedikodusunu, yemeklerimi pişiren
ateşteki odunların çatırdayışını,
Sevdiğim sesi duyuyorum, insan sesini,
Akan bütün sesleri duyuyorum, birbiriyle birleşen,
kaynaşan ya da birbirini takip eden,
Şehrin seslerini ve şehir dışından gelen sesleri, gündüzün ve
gecenin seslerini,
Çenebaz gençlerin onlardan hoşlananlarla konuşmasını,
yemek yiyen işçilerin gür kahkahalarını,
Bozulan arkadaşlığın öfkeli bas sesini, hastalığın hâlsiz ses
tonlarını,
Solgun dudakları bir idam hükmünü bildirirken elleri
kürsüyü sıkıca kavrayan yargıcı,
Rıhtımda gemi boşaltan liman işçilerinin heyamolalarını,
demir alan gemicilerin nakaratını,
Alarm zillerinin çalmasını, yangın çığlıklarını, uyarı çanları
ve renkli ışıklarıyla vın diye geçen itfaiye ve hortum
arabasını,
Buhar düdüğünü, yaklaşan tren vagonlarının aralıksız
gümbürtüsünü,
İkili sıra hâlinde yürüyen kalabalığın önünde çalan ağır
marşı,
(Bir naaşın başında nöbete gidiyorlar, sancakların alemine
siyah muslin sarılmış.)

Viyolonsel duyuyorum, (genç adamın yürek sızlanmaları
bu,)

17 (müz.) Yorumda sıra dışı hız ve teknik hüner gerektiren pasaj.

Korneti duyuyorum, hızla kayıyor kulaklarımdan,
Delice, tatlı kasılmalarla sarsıyor karnımı ve göğsümü.

Koroyu duyuyorum, bir grand-opera¹⁸ bu,
Ah müzik gerçekten de bu—o kadar hoşuma gidiyor ki.

Kaplıyor içimi yaratılış kadar büyük ve canlı bir tenor sesi,
Büzülmüş dudaklarından taşıyor ve dolduruyor içimi
ağzına kadar.

Eğitimli sopranoyu duyuyorum (onunkiyile kıyaslanır mı bu
şarkı?)

Orkestra Uranüs'ten daha hızlı döndürüyor beni,
İçimden öyle heyecanlar söküp çıkarıyor ki bilmiyordum
bende olduklarını,

Bir yelkenli gibi alıp götürüyor beni, çıplak ayaklarımı
hafifçe sürüyorum, üşengeç dalgalar yalıyor
tabanlarımı,

Acı ve öfke dolu sağanağı kamçılıyor bedenimi, soluğum
kesiliyor,

Ballı morfinin içinde demleniyor, ölüm rodaları¹⁹ tıkıyor
nefes borumu,

Nihayet kurtuluyorum ve hissediyorum muammaların
muammasını,

Adına Varlık dediğimiz.

27

Herhangi bir biçimde olmak, nedir o?

(Döner dururuz her birimiz ve hep buraya geliriz,)

Hiçbir şey gelişmeseydi bile hissiz kalın kabuğunun içindeki
deniztarağı²⁰ yeterdi.

---

18 Ciddi ya da trajik bir konuyu ele alan ve bütün metni bestelenmiş opera.

19 (İt.) Denizcilikte düzgün sarılmış halat yumağı.

20 Whitman özgün metinde yerel “quahaug” sözcüğünü kullanmıştır.

Benimki hissiz kalın bir kabuk değil,
Nereden geçsem, nerede dursam hızlı paratonerler var
üzerimde,
Her şeyi yakalar ve zarar vermeden geçirirler içimden.

Sadece parmaklarımla karıştırır, yoklar, dokunurum ve
mutluyum bundan,
Katlanabileceğim bir şeydir bedenimin bir başkasınıninkine
dokunması.

28

Bu bir dokunuş mu yani? beni titreterek yeni bir kimliğe
büründüren,
Alevler ve esir²¹ hücum ederken damarlarıma,
Uzanıp dolduruyor onlara yardım etmek için kalleş ucum,
Tenim ve kanım tamamlıyor şimşeği, vurmak için hiç de
kendimden başka olmayan şeyi,
Her bir yandan sertleştiriyor uzuvlarımı şehvetli tahrikçiler,
Zorlayarak kalbimin memesini içinde tuttuğu damla için,
Reddetme nedir bilmeden, azgınca yanaşarak bana,
Soyarak en iyi elbiselerimi belli bir niyetle,
Düğmelerimi çözerek, tutarak çıplak belimi,
Gün ışığının sükûnetiyle ve otlaklarla gözünü boyayarak
kafa karışıklığının,
Arsızca uzaklaştırarak kardeşçe duyguları,
Kandırıp dokunuşu onun yerine geçiyorlar ve uçlarımda
otlanmaya başlıyorlar,
Düşünmeden, aldırmadan azalan gücüme ya da öfkeme,
Alarak yanlarına sürünün geri kalanını eğlenmek için biraz
daha,

---

21 (fiz.) Atomlar arasındaki boşluğu ve bütün evreni doldurduğu varsayılan, ağırlığı olmayan, ısı ve ışığı ileten töz.

Sonra bir tepenin üstünde toplanarak hep birlikte tedirgin etmek için beni.

Nöbetçiler ayrılıyorlar diğer her parçamdan,
Savunmasız bıraktılar beni kanlı bir yağmacı karşısında,
Toplandı hepsi bir tepenin üstünde seyretmek ve bana karşı yardım etmek için ona.

Hainler terk etti beni,
Deli gibi konuşuyorum, kaybettim aklımı, en büyük hain benim, başkası değil,
Kendim gittim o tepeye, kendi ellerim taşıdı beni oraya.

Sen hain dokunuş! ne yapıyorsun? soluğun kısılıp kalmış gırtlığında,
Aç bent kapaklarını, gücümü aşıyorsun artık.

29

Kör sevgi dolu kavgacı dokunuş, kılıflı, örtülü, keskin dişli dokunuş!

Çok mu acı verdi sana benden ayrılmak?

Ayrılığın ardından kavuşma gelir, sürekli borcun sürekli ödemesi,
Bereketli sağanak yağmur, nihayetinde daha bereketli ödül.

Filizler çıkar, çoğalır, direnir kaldırımın dibinde, verimli ve hayat dolu,
Eril manzara serilir meydana, kocaman ve altın rengi.

30

Bütün gerçekler bekler bütün şeylerin içinde,
Ne acele ederler doğmak için, ne de direnirler doğumlarına,
İhtiyaçları yoktur doğum uzmanının forsepsine,
Önemsiz şey büyüktür benim için herhangi bir şey kadar,
(Bir dokunuştan daha az ya da daha çok ne var ki?)

Mantık ve vaazlar asla ikna edici gelmez bana,
Gecenin rutubeti daha derinlerine işler ruhumun.

(Yalnızca kendini her erkeğe ve kadına kanıtlayan şey
öyledir,
Yalnızca kimsenin yadsımadığı şey öyledir.)

Bir dakikam, bir damlam yatıştırır beynimi,
İnanıyorum ıslak toprak dönüşecek sevgililere ve
lambalara,
Ve özetlerin özeti tenidir erkeğin ve kadının,
Ve birbirlerine duydukları hisler bir zirvedir, bir çiçektir,
Ve sınırsızca dallanıp budaklanacaktır o dersten her şeyi
yaratan hâline gelene dek,
Biri ve herkes bizi mutlu edene dek ve biz de onları.

31

Bence bir çimen yaprağı küçük değildir yıldızların
yolculuğundan,
Ve karınca eşittir mükemmellikte, bir kum zerresi ve çit
kuşunun yumurtası da,
Ağaç kurbağası bir şaheserdir en seçkinler için,
Böğürtlen birebirdir süslemek için cennetin salonlarını,
Elimdeki en küçük eklem gölgede bırakır bütün makineleri,

Kafasını eğip ot yiyen inek üstündür değme heykelden,
Ve bir sekstilyon²² imansız hayrete düşürecek kadar
mucizevidir bir fare.

Anlıyorum ki içimde barındırıyorum gnaysı, kömürü, uzun
lifli yosunu, meyveleri, hububatı, sebze köklerini,
Sıvanmış bedenim baştan aşağı dört ayaklılarla, kuşlarla,
Arkamda kalanları uzaklaştırmışım haklı nedenlerle,
Ama geri çağırıyorum onları canım çektiğinde.

Boşuna acele etmek ya da utangaçlık,
Boşuna magma kayalarının eski ateşini dökmesi yollarıma,
Boşuna mamutun toza dönmüş kendi kemikleri altında
çekilmesi geriye,
Boşuna nesnelerin fersahlarca uzakta durması ve çeşit çeşit
biçimlere bürünmesi,
Boşuna okyanusun oyuklara çökmesi ve büyük
canavarların gizlenmesi,
Boşuna şahinin gökyüzünü evi bilmesi,
Boşuna yılanın akıp gitmesi sarmaşıkla kütüklerin
arasından,
Boşuna Kanada geyiğinin orman içi geçitlere dalması,
Boşuna ustura gagalı deniz kuşunun kuzeyin ücra
köşelerinden Labrador'a kanat açması,
Hemen izini sürüyorum, iniyorum yuvaya bir kayalığın
yarığındaki.

32

Tutup hayvanlarla yaşayabilirim sanırım, o kadar kendi
kendine yeter ve sakinler ki,
Durup bakıyorum onlara uzun uzun.

---

22 10²¹ şeklinde yazılan çok büyük sayı.

Hâllerinden endişe edip yakınmazlar,
Günahları için ağlamazlar karanlıkta gözlerini yummadan
yatarak,
Tanrı'ya karşı görevlerden dem vurup hasta etmezler beni,
Hiçbiri hoşnutsuz değildir, hiçbiri çıldırmaz bir şeylere
sahip olma düşkünlüğünden,
Hiçbiri diz çökmez bir diğerine, ne de binlerce sene evvel
yaşamış kendi türünden birine,
Saygın ya da mutsuz değildir bütün dünyada biri bile.

Yakınlık gösterirler bana, ben de kabul ederim,
Kendi işaretlerimi getirirler bana, açıkça belli ederler onlara
sahip olduklarını.

Acaba nereden buldular bu işaretleri,
Çok uzun zaman önce oralardan geçtim de düşürdüm mü
dikkat etmeden?

İleri yürüyordum o zamanlar, şimdi de yürüyorum ve
yürüyeceğim sonsuza kadar,
Daima daha çok ve hızla bir şeyler toplayarak, göstererek,
Sonsuz ve her türden ne olursa ve onların benzerlerini,
Andaçlarımı uzananlara karşı fazla ayrıcalık tanımadan,
Hoşuma giden bir şeyleri alarak arada bir ve kardeşçe
davranarak karşıma çıkana.

Devasa güzelliği bir aygırın, zinde ve dokunuşuma karşılık
veren,
Başı yüksek alınlı, kulaklarının arasında genişleyen,
Bacakları gösterişli ve kıvrak, yerleri süpürüyor kuyruğu,
Kıvılcım saçıyor muziplik dolu gözleri, kulakları biçimli,
esnek ve hareketli.

Burun delikleri genişliyor topuklarım karnına dokununca,
Güzel yapılı bacakları titriyor hazla, dörtmala koşturup
gelince birlikte.

Seni bir dakikalığına kullanıyorum ve sonra bırakıyorum
aygır,
Adımlarını neyleyim ki benimkiler dörtlüye geçiyorsa
seninkileri?
Dururken ayakta veya otururken bile hızlıyım senden.

33

Uzam ve zaman! şimdi anlıyorum öngördüğüm şeyin
doğruluğunu,
Çimenlerin üstünde aylaklık ederken öngördüğüm şeyin,
Yatağında bir başıma uzanırken öngördüğüm şeyin,
Ve yürürken kumsalda, sabahın solgun yıldızları altında.

İplerim ve safram uzaklaşıyor benden, dirseklerim deniz
boşluklarında,
Sıradağlara sınır oluyor bedenim, avuçlarım kıtaları
kaplıyor,
Görümle birlikte yürüyorum.

Şehrin dört köşeli evlerinde—kütük evlerde, kerestecilerle
kamp yaparken,
Paralı geçidin tekerlek izleri boyunca, kuru ırmak ve dere
yatağı boyunca,
Soğan tarhında ot ayıklarken ya da havuç ve yaban havucu
dizilerini çapalarken, geniş çayırlardan geçerken,
ormanda iz sürerken,
Maden ararken, altın ararken, yeni satın alınmış ağaçları
bileziklerken,
Sıcak kumda bileklerime kadar pişen ayaklarımla, çekerken
teknemi sığ nehirden karaya,
Panterin ağacın üstünde bir ileri bir geri gezdiği, erkek
geyiğin hiddetle avcıya baktığı yerde,

Çingiraklı yılanın bir kayanın üzerinde gevşek gövdesini
güneşlendirdiği, su samurunun balıkla beslendiği yerde,
Derisi sert pürtüklü timsahın bataklık göl kenarında
uyuduğu yerde,
Kara ayının kök ve bal aradığı, kunduzun kürek şeklindeki
kuyruğuyla çamura pat pat diye vurduğu yerde;
Büyüyen şeker kamışlarının üzerinden, sarı çiçekli
pamukların üzerinden, alçak sulak tarladaki pirinçlerin
üzerinden,
Pislik bağlamış ve cılız otların çıktığı oluklarıyla dik çatılı
çiftlik evinin üzerinden,
Trabzon hurmasının, uzun yapraklı mısırın üzerinden,
narin, mavi çiçekli ketenin üzerinden,
Vınlayan, vızıldayan şeylerle akbuğdayların ve
karabuğdayların üzerinden,
Dalgalanıp gölgelenirken rüzgârda, çavdarın koyu yeşili
üzerinden,
Dağlara tırmanarak, kendimi dikkatle yukarı çekerek,
tutunarak zayıf dallara,
Otların arasında açılmış yolları takip ederek, yol açarak
çalılıkların arasından,
Bildircının ormanla buğday tarlası arasında öttüğü yerde,
Yarasanın yedinci ay gecesi uçtuğu yerde, bok böceğinin
karanlıkta düştüğü yerde,
Derenin yaşlı ağacın köklerini söktüğü ve çayıra doğru
aktığı yerde,
Sığırların ayakta derilerini titretip silkelenerek sinekleri
kovduğu yerde,
Tülbendin asılı olduğu mutfakta, sacayağının ocak taşının
üstünde durduğu yerde, örümcek ağlarının kirişlerden
çiçekli bezekler gibi düştüğü yerde,
Çekiçlerin indiği yerde, baskı makinesinin merdanelerinin
fırıl fırıl döndürdüğü yerde,
İnsan kalbi her nerede korkunç sancılarla çarpıyorsa
kaburgaların altında,

Armut şeklinde balonun göklerde süzüldüğü yerde (ben de süzülüyorum onun içinde ve sakince bakıyorum aşağıya,) İlk yardım sedyesinin hareketli halat üzerinde çekildiği yerde, sıcaklığın çukurlu kumda soluk yeşil yumurtaları olgunlaştırdığı yerde,
Dişi balinanın hiç terk etmeden yavrusuyla yüzdüğü yerde, Vapurun arkasında uzun bir duman flaması bıraktığı yerde, Köpek balığının yüzgecinin siyah bir kıymık gibi suyu yarıdığı yerde,
Yarı yanmış yelkenlinin meçhul akıntılarda sürüklendiği yerde,
Balçık kaplı güvertesinde deniz kabuklarının ürettiği, aşağıda cesetlerin çürüdüğü yerde;
Yıldızlı bayrağın alayın başında taşındığı yerde, Uzun adadan Manhattan'a doğru yaklaşarak, Niagara'nın altında çavlanın yüzüme bir tül gibi düştüğü, Bir kapı eşiğinde, dışarıda sert keresteden yapılma binek taşının üstünde,
Bir hipodromda ya da piknikte, dansta, sıkı bir beyzbol maçında eğlenirken,
Kaba saba lafların, belden aşağı fıkraların, erkek erkeğe dansların, içkinin ve kahkahanın gırla gittiği erkek eğlencelerinde,
Elma sıkılan mengine de tadına bakarken kahverengi mayşenin,²³ ekin sapıyla içerken suyundan, Bulduğum her kırmızı meyve için bir öpücük isterken elma soyanların arasında,
İçtimalarda, sahil partilerinde, arkadaş buluşmalarında, mısır soyarken insanlarla, imeceyle ev yaparken; Alaycı kuşun nefis agular, kıkırdamalar, çığlıklar, ağlar gibi sesler çıkardığı yerde,
Samanın çiftlik avlusunda durduğu, kuru çalıların oraya buraya saçıldığı, damızlık ineğin ağılda beklediği yerde,

23 Parçalanmış, ezilmiş meyve.

Boğanın eril işini görmek için yaklaştığı, aygırın kısarak,
horozun tavuk peşinde koşturduğu yerde,
Düvelerin otladığı, kazların kısa, ani hareketlerle
yiyeceklerini gagaladığı yerde,
Gölgelerin gün batımında sonsuz, ıssız çayırdan uzayıp
gittiği yerde,
Bizon sürülerinin göz alabildiğince geniş arazilerde yayıldığı
yerde,
Sinek kuşunun parıldadığı, uzun ömürlü kuğunun
boynunun kıvrılıp büküldüğü yerde,
Gülen martının²⁴ aniden kıyıya dönüp insan gülüşüne
benzer sesiyle güldüğü yerde,
Arı kovanlarının bahçede uzun otların arasında nerdeyse
kaybolmuş gri bir kalasın üzerinde sıralandığı yerde,
Ala boyunlu kekliklerin kafaları dışarıda, halka şeklinde
tünediği yerde,
Cenaze arabalarının mezarlığın kemerli kapısından girdiği
yerde,
Kışın kurtların karla kaplı düzlükte, buza dönmüş
ağaçların arasında pavkırdığı yerde,
Sarı başlı balıkçılın geceleyin bataklığın kenarına gelip
küçük yengeçlerle beslendiği yerde,
Suya atlayan yüzücülerin ve dalgıçların sıcak öğleyi
serinlettikleri yerde,
Çekirgenin kuyunun üstündeki ceviz ağacında kromatik
flütünü çaldığı yerde,
Ağaçkavunu bahçeleri ve gümüş telli yaprakları olan
salatalık tarhları arasından,
Hayvanların tuz yaladığı yerden, portakal ağaçlarının
arasından ya da konik köknarların altından,
Spor salonunun, perdeli barın içinden, bürodan ya da halk
evinden geçerken;
Yerliden de memnunum, yabancından da, yeniden de
memnunum, eskiden de,

---

²⁴ Amerika'ya özgü bir martı (*Larus atricilla*).

Çirkin kadından da memnunum, güzel olandan da,
Bonesini çıkarıp ahenkli konuşan Quaker kadından
memnunum,
Yeni badana edilmiş kiliseden gelen koro ezgisinden
memnunum,
Konuşurken terleyen Metodist vaizin ağırbaşlı sözlerinden
memnunum, açık havada yapılan dinî toplantıdan
cidden etkilendim;
Broadway'de mağaza vitrinlerine bakıyorum bütün öğleden
sonra, burnumu kalın cama dayayarak,
Aynı öğle sonu dolaşıyorum yüzüm bulutlara dönük, kâh
bir yoldan yokuş aşağı, kâh sahil boyunca,
Sağ ve sol kolum iki arkadaşımın belinde, ben de
ortalarında;
Dönünce eve, sessiz, kara yanaklı vahşi oğlanla (peşimi
bırakmadı bütün gün,)
Uzakta meskûn mahalden, hayvan izlerini ya da makosen
izlerini araştırarak,
Hastanede portatif bir karyolada ateşi çıkan bir hastaya
limonata uzatırken,
Ortaliğa sessizlik çökünce tabuta konmuş ölünün yanı
başında, bir mumla izlerken onu;
Seyahatte her limanda pazarlık ve macera,
Koşturarak zamane kalabalığıyla, onlar kadar sabırsız,
onlar kadar kaypak,
Nefret ettiğime hiddetliyim, öfkemden hazırım onu
bıçaklamaya,
Gece yarısı evin arka bahçesinde bir başıma, o fikirler
çoktan gitmiş kafamdan,
Kadim Judea tepelerinde yürürken, güzel, hoşgörülü Tanrı
yanı başımda,
Uzayda yolculuk ederek, yolculuk ederek göklerde,
yıldızların arasında,
Yedi uydunun arasından geçerken hızla ve geniş halkanın
içinden ve seksen bin milin çapından,

Kuyruklu göktaşlarıyla yarışarcasına giderken ve ötekiler
gibi ateş topları fırlatırken,
Kendi annesinin olgunlaşmış hâlini karnında taşıyan hilal-
çocuğu taşıırken,
Fırtınalar koparıp, keyiflenerek, planlar yaparak, severek,
temkin tembih ederek,
Geri çekilip hazırlanarak, bir görünüp bir gözden
kaybolarak,
Böyle yolları arşınıyorum gece gündüz.

Kürelerle dolu meyve bahçelerine giriyorum ve mahsule
bakıyorum,
Kentilyonlarca²⁵ olgun meyveye bakıyorum ve
kentilyonlarca yeşil meyveye.

Akışkan ve yutan bir ruhun uçuşuyla uçuyorum,
Yolum daha derinlerde seyrediyor iskandillerin
ölçtüğünden.

Maddesel olandan da tinsel olandan da aşırıyorum,
Hiçbir muhafız uzaklaştıramaz, hiçbir yasa engelleyemez
beni.

Gemim sadece kısa bir süreliğine demir atıyor,
Ulaklarım durmadan uzaklara gidiyor ya da haberlerle
dönüyorlar.

Kutuplarda kürk ve ayı balığı avlıyorum, kancalı
mızrağımınla derin yarıklardan atlıyorum, kırılğan ve
mavi zirvelere tırmanıyorum.

Pruva direğine çıkıyorum,
Gözcü yerinde mevzileniyorum gece geç vakit,

---

25 10¹⁸ şeklinde yazılan çok büyük sayı.

Kuzey Buz Denizi'nde seyrediyoruz, ortalık gün gibi
aydınlık,
Açık gökyüzünde seyre dalıyorum çevredeki harikulade
güzelliği,
Devasa buz kütleleri geçiyor yanımdan, ben de onları
geçiyorum, manzara her yönde apaçık,
Beyaz zirveli dağlar beliriyor uzakta, hayallere dalıyorum
onların karşısında,
Büyük bir savaş meydanına yaklaşıyoruz ve birazdan
çarpmaya başlayacağız,
Şaşırtıcı ileri karakollarını geçiyoruz ordugâhın, sessiz
adımlarla ve temkinli,
Ya da çok büyük ve harap bir şehre giriyoruz varoşlardan,
Caddeler ve binaların yıkıntıları yeryüzünün yaşayan bütün
kentlerinden daha heybetli.

Gönüllü bir yoldaşım, geceliyoruz istilacı nöbetçi ateşlerinin
ışığında,

Damadı yatağından kaldırıp, gelinle ben kalıyorum,
Bastırıyorum onu bütün gece uyluklarıma, dudaklarıma.

Sesim kadının sesi, merdiven tırabzanında acı bir çığlık,
Alıp getirmişler boğulmuş kocamın üstünden sular
damlayan cesedini.

Anlıyorum mangal yüreklerini kahramanların,
Şimdiki zamanın gözü peklğini ve bütün zamanların,
Nasıl görmüştü küçük geminin kaptanı harap olmuş
dümensiz, kalabalık vapuru ve Ölüm'ün alçalıp
yükselecek fırtınada takip ettiğini onu,
Nasıl da sımsıkı durmuş, bir milim geri adım atmamıştı ve
kaybetmemişti inancını günler geceler boyunca,
Ve bir tahtanın üzerine şöyle yazmıştı kocaman harflerle,
Kaybetmeyin cesaretinizi, bırakıp gitmeyeceğiz sizi;

Nasıl onların ardına düşmüş, onlarla birlikte orsa etmişti
üç gün boyunca ve asla vazgeçmemişti,
Sonunda sürüklenen yolcuları kurtarmıştı nasıl,
Sıksa, bol giysili kadınlar nasıl bakmışlardı ona,
geçtiklerinde hazır mezarlarından gemiye,
Suskun, ihtiyar yüzlü çocuklar, kucakta taşınan hastalar,
sert dudaklı, tıraşsız erkekler nasıl;
Bütün bunları yutuyorum, güzel geliyor tadı, hoşuma
gidiyor, benim bir parçam oluyor,
O adam bendim, acı çektim, oradaydım.

Şehitlerin küçümsemesi ve sükûneti,
Eskilerden bir anne, cadılıktan mahkûm, ateşte yakıldı,
gözleri önünde çocuklarının,
İzi sürülen köle, nefesi kesiliyor yarışta, bir çite yaslanıyor,
soluk soluğa, ter içinde,
Bacaklarını ve boynunu iğne gibi yakan sancılar, ölüm
saçan mermiler ve saçmalar,
Bütün bunları hissediyorum ve bütün bunlar benim.

İzi sürülen bir köleyim ben, köpeklerin ısırmasından ödüm
kopuyor,
Cehennem ve keder bırakmıyor peşimi, art arda ateş ediyor
nişancılar,
Çitlere tutunuyorum, kanım damlıyor yere, seyreliyor
derimden akan terle,
Otların, taşların üstüne yığılıyorum,
Sürücüler mahmuzluyorlar isteksiz atlarını, kapatıyorlar
mesafeyi,
Alay ediyorlar uğuldayan kulaklarıma eğilip, öldüresiye
vuruyorlar kafama sapıyla kamçıların.

Acılar bir kat elbisedir bana,
Sormam nasıldır diye yaralıya, kendim yaralı kişi olurum,

Yaralarım morarır, ben yaslanıp değneğe izlerken olup biteni.

Ezilmiş itfaiye eriyim ben, kaburgaları kırık,
Yıkılan duvarlar gömdü beni, molozların altında kaldım,
Ateş ve duman soludum, arkadaşlarımın bağırıp
seslendiklerini duydum sonra,
Uzaktan kazmalarının, küreklerinin tıkırtısını işittim,
Kirişleri çekip kaldırdılar, yavaşça çıkardılar beni oradan.

Kırmızı gömleğim üstümde, yatıyorum gece vakti, benim
için her yan sessiz,
Bütün olup bitenden sonra sancısız yatıyorum, bitkin ama
mutsuz değilim hiç,
Beyaz ve güzel yüzler sarmış etrafımı, miğferlerini
çıkarmışlar,
Fenerlerin ışığında soluyor çömelmiş kalabalık.

Uzaktakiler ve ölümler diriliyor,
Beliriyorlar saat kadranı gibi ya da dönüyorlar ben bir
saatmişim, onlar da benim yelkovanımmış gibi.

Eski bir topçu eriyim, kalemin bombalanışını anlatıyorum,
Yine oradayım ben.

Yine trampetçilerin uzun gümbürtüleri,
Yine saldırıya geçen toplar, havanlar,
Yine dinleyen kulağıma karşılık veren toplar.

Katılıyorum, görüyorum ve duyuyorum her şeyi,
Feryatları, küfürleri, gürlemeleri, isabetli atışlara yapılan
tezahüratı,
Yavaşça geçiyor cankurtaran sedyesi, ardında kırmızı
damlalardan bir iz uzuyor,

Hasarı araştıran, zorunlu tamiraty yapan işçiler,
Delik çatıdan düşen el bombası, yelpaze gibi açılan infilak,
Vınlayarak havaya saçılan kollar, bacaklar, kafalar, taş,
tahta, demir.

Yeniden hırıldıyor ölüm döşeğimdeki generalimin ağzı,
hiddetle sallıyor elini,
Kan pıhtıları arasında güçlükle konuşuyor *Beni boş verin—
siperlere—siperlere bakın.*

34

Şimdi anlatıyorum ilk gençliğimde Texas'ta ne olup
bittiğini,

(Alamo'nun düşüşünden bahsetmiyorum,
Bir kişi bile kurtulmadı Alamo'nun düşüşünü anlatacak,
Yüz elli kişi hâlâ dilsizdir Alamo'da.)

Bu dört yüz on iki genç adamın acımasızca katledilişinin
hikâyesidir.

Bir yanı açık kare şeklinde geri çekildiler, teçhizatlarını
göğüs siperi niyetine kullanarak,
Kendilerini kuşatan dokuz kat kalabalık düşmandan dokuz
yüz can almışlardı işin başında bedel olarak,
Albayları yaralanmış, cephaneleri tükenmişti,
Onurlu bir şekilde teslim olmayı kabul ettiler, mühürlü
bir anlaşma geldi ellerine, bıraktılar silahlarını ve geri
çekildiler savaş esiri olarak.

İftiharıydılar korucu sınıfının,
Üstlerine yoktu ata binmede, tüfekte, şarkıda, yemede, kur
yapmada,
Cüsseli, şamatacı, cömert, yakışıklı, gururlu ve sevecendiler,

Sakallıydılar, güneş yanıyordu tenleri, serbest avcı kıyafetleri
vardı sırtlarında,
Biri bile otuz yaşın üstünde değildi.

İkinci pazarın sabahı mangalar hâlinde getirildiler ve
katledildiler, yazın başlarında güzel bir gündü,
Saat beşte başladılar, saat sekizde bitmişti her şey.

Hiçbiri uymadı diz çökme emrine,
Bazıları deli gibi çaresizce atıldı öne, bazıları sert ve dimdik
durdu,
Birkaçı hemen düştü yere, vurulup alnından ya da kalbinden,
ölenler ve yaşayanlar yatıyorlardı yan yana,
Sakatlananlar ve korkunç biçimde yaralananlar elleriyle
tozu toprağı kazıyordu, yeni gelenler görüyorlardı
onları orada,
Yarı canlı birkaçı sürünerek uzaklaşmaya çalışıyordu,
Bunların icabına baktılar süngülerle veya darbettiler tüfek
dipçikleriyle,
Daha on yedi yaşına varmamış bir genç yakaladı katilini,
iki kişi daha gelip kurtarana kadar onu,
Üçü de hırpalanmış ve kaplanmıştı çocuğun kanıyla.

Saat on birde cesetlerin yakılmasına başlandı;
İşte budur hikâyesi dört yüz on iki genç erkeğin
katledilişinin.

35

Dinlemek ister misiniz eski bir deniz muharebesinin
hikâyesini?
Öğrenmek ister misiniz kimin kazandığını ayın ve
yıldızların şavkı altında?

Dinleyin anneannemin denizci babasının hikâyesini bana anlattığı kadarıyla.

Sinsilik falan yoktu gemisindeki düşmanımızda, (dedi,) Kavgacı İngiliz cesaretiydi ondaki, ondan çetini, ondan hakikisi yok, yoktu, olmayacak da; Akşam inerken korkunç bir şekilde bize ateş açarak geldi.

Yaklaştık düşmanla birbirimize, serenlerimiz birbirine dolaştı, birbirine sürtündü toplarımız, Kaptanım eliyle vurdu hızlıca geminin gövdesine.

On sekiz librelik birkaç isabet aldık su seviyesinin altında, İlk ateşte alt silah güvertemizde iki büyük top infilak etmişti, çevresindeki herkesi öldürmüştü ve başüstünü havaya uçurmuştu.

Gün batarken ve karanlıkta savaşıyorduk, Gece saat onda dolunay ta tepedeydi, sızıntı artıyordu, beş ayak su rapor edilmişti, Güvenlik zabiti kış ambarda hapsedilmiş tutukluları serbest bırakmıştı bir şans vermek üzere.

Nöbetçiler cephaneliğe giriş çıkışı artık kapatmıştı, O kadar çok yabancı yüz vardı ki bilemiyorlardı kime güveneceklerini.

Bizim fırkateyn yanmaya başlamıştı, Ötekiler soruyordu, aman diliyor muyuz? Teslim bayrağı çektik mi, çarpışma bitti mi?

Sonra basıyorum memnuniyetle kahkahayı, çünkü bizim küçük kaptanın sesini duyuyorum, Çekmedik, diye bağıırıyor sükûnetle, *daha yeni başlıyoruz biz savaşımaya.*

Yalnızca üç top kullanılır durumda,
Birini bizzat kaptan doğrultuyor düşmanın grandi direğine,
Misket ve şarapnelle doldurulmuş ikisi susturuyor tüfek
ateşini ve silip süpürüyor güvertelerini.

Yalnızca çanaklıklar destekliyor bu küçük bataryaları,
özellikle de grandi çanaklığı,
Çarpışma boyunca cesaretle direniyorlar.

Bir an bile arkası kesilmiyor,
Pompalarda sızıntılar artıyor, yangın cephaneliğe doğru
ilerliyor.

İsabet alıyor pompalardan biri, batmakta olduğumuzu
düşünüyor çoğumuz.

Sakince duruyor küçük kaptan,
Telaş ettiği yok, sesi ne yüksek ne de kısık,
Gözleri daha çok aydınlatıyor bizi savaş fenerlerinin
ışığından.

Saat on ikiye doğru ay ışığında teslim oluyor düşman.

36

Uzanmış ve sessizce yatıyor gece yarısı,
Vurulmuş iki kocaman gemi kıpırdamadan koynunda
karanlığın,
Gemimiz delik deşik ve yavaşça batıyor, hazırlıklar devam
ediyor ele geçirdiğimiz gemiye geçmek için,
Subay güvertesinde soğukkanlı emirler yağdırıyor kaptan,
yüzü kâğıt gibi beyaz,
Kamarada görev yapan çocuğun cesedinin yanı başında,

Uzun, beyaz saçları, özenle kıvrılmış bıyıklarıyla yaşlı bir
deniz kurdunun ölü suratı,
Her şeye rağmen alevler orada burada titreyerek devam
ediyor,
Boğuk sesleri duyuluyor hâlâ görev yapabilecek iki üç
subayın,
Yığılmış biçimsiz bedenler, direklerde ve serenlerde ceset
parçaları,
Kopmuş halatlar, sarkan teçhizat, dalgaların teselli edici
hafif vuruşları,
Siyah, hareketsiz silahlar, barut fıçılarının yere saçılmış
kalıntıları, keskin koku,
Gökte birkaç büyük yıldız, sessiz ve yasla parlayan,
Deniz esintisinin narin kokusu, kıyıdaki sazlık çimenlerinin
ve tarlaların kokusu, hayatta kalanlara verilen ölüm
emirleri,
Cerrahın bıçağının ıslığı, testeresinin kemiren dişleri,
Akan kanın hırıltısı, lıkırdaması, çağıldaması, kısa ve delice
bir çığlık ve uzun, hafif, azalan inleme,
Öyle telafi edilmez şeyler ki bütün bunlar!

37

Siz nöbet tutan uyuşuklar! sahip çıkın silahlarınıza!
Hücum ediyorlar ele geçirilen kapılara! Yakalandım!
Bende töcessüm ediyor bütün suçlu ya da acı çeken
varlıklar,
Sanki hapiste bir başka adam gibiyim,
Ve hissediyorum o hafif kesintisiz acıyı.

Benim için omuzlarında karabinalarıyla nöbet tutuyor
gardiyanlar,
İşte benim o sabahları dışarı bırakılıp gece parmaklıkların
arkasına kapatılan.

Hiçbir isyancı yoktur elleri kelepçeli hapse giden, eğer ben onunla kelepçelenmemişsem ve yürümüyorsam yanı sıra,

(Daha az keyifli olan benim ve seğiren dudaklarından ter damlayan daha sessiz olan da.)

Hiçbir delikanlı hırsızlıktan tutuklanmamıştır ben de onunla gitmemiş, yargılanıp mahkûm olmamışsam.

Hiçbir kolera hastası yatıp son nefesini vermemiştir, ben de yatıp son nefesimi vermemişsem,
Kül gibidir yüzüm, çarpıktır kas tellerim, köşe bucak kaçır benden insanlar.

Yardım isteyenler bende tecessüm ederler, ben de onlarda, Şapkamı uzatırım, mahcup bir yüzle oturup dilenirim.

38

Yeter! yeter! yeter!

Nasıl da sersemledim. Geri durun!

Biraz zaman verin bana, kelepçelenmiş kafamdan,
uyuklamalarım, düşlerimden, esnemelerimden
kurtulayım diye,

Alışıldık bir hatanın eşiğinde buluyorum kendimi.

Ah unutabilsem alay edenleri ve hakaretleri!

Ah unutabilsem süzülen gözyaşlarını, sopa ve çekiç darbelerini!

Ah başka bir gözle bakabilsem, kendi çarmıha gerilişime ve kanlı taç giyme törenime.

Hatırlıyorum şimdi,

Kaldığı yerden sürdürebilirim fazladan kalan kısmı,

Kaya mezar çoğaltıyor kendine ya da herhangi bir mezara
emanet edileni,
Ölüler canlanıyor, kesikler iyileşiyor, sargılar düşüyor
bedenimden.

Toplu hâlde ilerliyorum yüce güçle tazelenmiş olarak,
ortalama bitimsiz bir tören alayının gücüyle,
Ülkenin içlerine doğru, kıyılara doğru gidiyoruz, bütün
sınırları aşyoruz,
İvedi emirlerimiz yayılıyor bütün yeryüzüne,
Şapkalarımıza taktığımız çiçekler binlerce yılın ürünü.

Eleves,²⁶ selamlıyorum sizi! beri gelin!
Devam edin şerhlerinize, sorgularınıza.

39

Kimdir o dostça ve çağlayarak akan vahşi?
Uygarlığı mı bekliyor, yoksa onu geçti de denetimi altına mı
alıyor?

Açık havada büyümüş bir Güneybatılı mı? Kanadalı mı?
Mississippi taraflarından mı? Iowa, Oregon, California?
Dağlardan mı? çayırlardan mı, çalılıklardan mı? yoksa
seferden dönen bir gemici mi?

Nereye gitse kabul eder, arzular onu erkekler ve kadınlar,
İsterler ki sevsin onları, dokunsun, konuşsun onlarla, kalsın
yanlarında.

Kar tanecikleri gibi öngörülmez davranış, çimen kadar
yalın sözcükler, taranmamış saçlar, kahkaha ve saflık,

---

26 (Fr.) Öğrenciler.

Ağır adımlar, sıradan özellikler, sıradan tavırlar ve bıraktığı
izlenim,
Hepsi yeni şeyler olarak dökülüyor parmaklarının
ucundan,
Bedeninin ya da nefesinin kokusuyla havalanıp uçuşuyorlar
bakışından.

40

Güneş ışığının kibri, ihtiyacım yok senin sıcaklığına—uzan
yere!
Yalnızca yüzeyleri aydınlatırsın sen, oysa yüzeyleri de
derinlikleri de zorlarım ben.

Yeryüzü! elimde bir şeyler arar gibisin,
Söyle ihtiyar saç topuzu, ne istiyorsun?

Erkek ya da kadın, ne kadar sevdiğimi söyleyebilirim sana,
ama yapamam,
İçimde ne olduğunu, senin içinde ne olduğunu
söyleyebilirim, ama yapamam,
Neyin hasretini çektiğimi, gecelerimin ve gündüzlerimin
çarpıntısının ne olduğunu söyleyebilirim.

Bakın, ders ya da küçük bir sadaka vermiyorum burada,
Verdim mi kendimi veririm ben.

Hey siz, aciz, dizleri tutmayanlar,
Açın kaşkolla tutturulmuş çenenizi, ben içinize cesaret
üfleyene dek,
Açın avuçlarınızı, kaldırın ceplerinizin kapaklarını,
Reddedilecek biri değilim, mecbur ederim, hazinem boldur
ve hazır dağıtılmaya,
Ve bağışlarım sahip olduğum her şeyi.

Kimsin diye sormam, önemli değil bu benim için,
Hiçbir şey yapama ve bir hiç ol, yine de kucaklayacağım
seni.

Meylederim pamuk tarlasındaki köleye, hela temizlikçisine,
Yanağına bir öpücük kondururum aileden biri gibi,
Ve ruhum üstüne yemin ederim onu asla yadsımayacağım.

Gebe kalmaya uygun kadınlardan daha iri, daha çevik
bebeler peydahlarım,
(Bugün çok daha gururlu cumhuriyetlerin maddesini
fişkırıyorum.)

Ölen biri mi var, hızla oraya giderim ve kapının tokmağını
çeviririm,
Yatak örtülerini açarım yatağın ayak ucuna kadar,
Gönderirim doktoru da, rahibi de evlerine.

Karşı konulmaz bir iradeyle tutup kaldırırım düşen adamı,
Ey umutsuzluğa kapılan, işte boynum burada,
Tanrı şahidimdir, düşmeyeceksin! ver bütün ağırlığını
üstüme.

Muazzam nefesimle ayağa kaldırırım seni,
Evin her odasını silahlı birliklerle doldururum,
Sevgililerimle, mezarları şaşkına çevirenlerle.

Uyu—ben ve onlar nöbet tutacağız bütün gece,
Kuşku duymayasın, kılına dokunmaya cesaret edemeyecek
ölüm,
Kucakladım, bundan böyle sahiplendim seni,
Sabah kalktığında göreceksin doğru olduğunu sana ne
söylediysem.

Nefes nefese kalmış, sırtüstü yatan hastalara yardım
getirenim ben,
Güçlü kuvvetli erkeklerle ihtiyaç duydukları yardımı
getiren de.

Duydum evren hakkında söylenenleri,
Duydum, duyuyorum binlerce senedir;
Aslında şöyle böyle şeyler—iyi de hepsi bu mu?

Büyüterek ve kendimi vererek geliyorum,
İlkin ihtiyatlı eski madrabazlardan daha fazla pey sürerek,
Tıpatıp Yehova'nın²⁷ boyutlarına girerek,
Kronos'un²⁸ taş baskısını yaparak, oğlu Zeus'un ve torunu
Herkül'ün,
Osiris'in, İsis'in,²⁹ Belus'un,³⁰ Brahma'nın,³¹ Buda'nın³²
taslaklarını satın alarak,
Çizim çantama Manitu'yu³³ koyarak, bir yaprağa Allah'ı,³⁴
diğerine çarmıhta İsa'yı,
Odin'i³⁵ ve çirkin suratlı Mexitli'yi³⁶ ve her putu ve tasviri,
Hepsini değeri ne ise ona alarak, bir metelik fazlasına değil,
Bir zamanlar yaşadıklarını ve çağlarının işlerini yaptıklarını
teslim ederek,

27 Musevi ve Hristiyan inancında benzeri ve ortağı olmayan, yeryüzünün ve tüm varlıkların yaratıcısı tanrı.

28 Oğlu Zeus'un alt ettiği Titan.

29 Antik Mısır kralı Osiris İsis'le evlenir. Kardeşi Set tarafından öldürülen Osiris karısı İsis sayesinde hayata döner. Osiris güneş tanrısı, İsis ise ay tanrıçası olur.

30 Kenanlı adı Ba'al olan Mısır kralı.

31 Hindu mitolojisinde yaratıcı tanrı.

32 Sakyamuni, Gautama ya da Siddhartha adıyla bilinir, MÖ 5. yüzyılda Budizmin kurucusudur.

33 Kuzey Amerika'daki yerli mitolojisinde doğaüstü yaşam kaynağıdır.

34 Whitman özgün metinde "Allah" sözcüğünü kullanmıştır.

35 İskandinav mitolojisinde baştanrı.

36 Azteklerin savaş tanrısı.

(Kurtçuklar taşıyorlardı şimdi artık kanatlanıp uçan ve
kendi şarkılarını söyleyen o tüysüz kuşlar için,)
Kabul ediyorum bu kaba ilah taslaklarını kendimde
mükemmelleştirmek için, karşılıksız veriyorum onları
önüme çıkan erkeğe, kadına,
Bir evin çatısını kuran kişide belki daha çok şey
keşfediyorum,
Kıvırdığı kollarıyla kullanırken çekicini, iskarpelasını ona
daha çok bel bağlıyorum,
Reddetmiyorum özel vahiyleri, sadece bir duman kıvrımını
ya da elimin üstündeki bir kılı herhangi bir vahiy kadar
ilginç bularak itibar ediyorum,
İtfaiye arabasını, itfaiye merdivenini idare eden delikanlılar
antik savaş tanrılarından daha küçük değiller bence,
Kulak kabartıyorum yıkım gümbürtüleri arasında çınlayan
seslerine,
Kaslı uzuvları güvenle geçiyor kömüre dönmüş çıtalara
arasından, beyaz alınlarında bir çizik bile yok alevlerin
arasından çıkarlarken;
Bebeğini emziren makinistin karısının yanında dua
ediyorum doğan herkes için,
Hasat zamanı üç tırpan vızıldıyor, gömlekleri bellerinden
fırlamış üç gürbüz meleğin elinde,
Fırlak dişli, kızıl saçlı seyis bağışlatıyor geçmişin ve
geleceğin günahlarını,
Sahip olduğu her şeyi satıp yayan yola koyuluyor
sahtekârlıktan yargılanan kardeşinin avukatlarına para
vermek ve mahkemede oturmak için onun yanında;
Saçılan ne idiyse bolca etrafa, önümdeki bir evlek yere,
doldurmuyor o evleği hâlâ,
Boğaya ve böceğe hak ettiğinin yarısı kadar tapınılmadı,
Dışkı ve pislik hayal edilenden daha takdire değer,
Doğüstünün önemi yok, sıramın gelmesini bekliyorum
ben ululardan biri olmak için,

O gün hazırlanıyor bana, en iyisi kadar iyi ve en olağanüstü
olanı kadar olağanüstü olacağım o gün,
Yaşam yumrularım adına! şimdiden bir yaratıcı olup
çıkıyorum,
Şimdi ve burada yerleştiriyorum kendimi pusuya düşen
karanlıkların rahmine.

42

Kalabalığın ortasında bir ses,
Kendi sesim, davudi, coşkulu, kesin.

Gelin çocuklarım,
Gelin oğullarım, kızlarım, kadınlarım, hane halkım, yakın
arkadaşlarım,
İcracı şimdi gayretini ortaya koyacak, içindeki kamış
düdükten çıkan prelüdü tamamladı.

Kolayca yazılmış, acemi dokunuşlu akortlar—hissediyorum
doruğunuzun ve finalinizin çınlayışını.

Kafam dönüyor boynumun üzerinde,
Müzik gürültüyor, ama orgdan değil,
İnsanlar var etrafımda, ama hane halkımdan değil.

Her daim katı, göçmeyen zemin,
Her daim yitip içenler, her daim yükselip batan güneş, her
daim hava ve sonu gelmeyen gelgitler,
Her daim kendim ve komşularım, güç veren, hınzır, sahici,
Her daim anlaşılmaz o eski soru, her daim o diken batmış
başparmak, o heveslerin, susayışların ruhu,
Her daim o şeytanı yuvasından çıkarana kadar hu! hu!
diyen sinir bozanın sesi,
Her daim aşk, hayatın hıçkırın sıvısı,
Her daim çene bağı, her daim tabut sehpası.

Gözlerini para hırsı bürümüş, yürüyorlar ortalıkta,
Midenin hırsını beslemek için beyin bolca kaşıklarken,
Bilet alarak, alıp satarak, ama bir kere olsun katılmadan
şölene.

Birçoğu ter içinde, tarla sürerek, harman döverek sonunda
ücret diye saman tozu alır,
Her şeye sahip birkaç aylak durmadan buğday talep eder.

Burası şehir ve ben hemşerilerden biriyim,
Diğerlerini ne ilgilendirirse beni de ilgilendirir, siyaset,
savaşlar, piyasalar, gazeteler, okullar,
Belediye başkanıyla meclis üyeleri, bankalar, vergiler,
vapurlar, fabrikalar, hisse senetleri, mağazalar,
gayrimenkuller ve menkuller.

Yaka takmış ve frak giymiş bir sürü küçük manken atlayıp
sıçırıyor ortalıkta,
Kim olduklarının farkındayım (kesinlikle solucan veya pire
değiller,
Kendi suretlerimi kabul ediyorum, en zayıfı da, en sığı da
benimle ölümsüzdür,
Ne yapıyorsam, ne söylüyorsam, aynı şey onları da bekler,
İçimde uyanan her düşünce onların içinde de uyanır.

Çok iyi bilirim bencilliğimi,
Bilirim her şeyi yutan dizelerimi, daha az yazmaya da
yanaşamam,
Her kim olursan ol seni yakalar, birlikte akarım.

Sıradan sözcükler değil benim bu şarkım,
Aniden sorular sorma, ötelere sıçrayıp uzağı yakın etme
şarkısıdır;
Bu basılı, ciltli kitap—peki matbaacıya ve onun çırağına ne
demeli?
Güzel çekilmiş fotoğraflar—peki kollarınla sıkıca sardığın
karın ya da arkadaşın?

Demir zırhlı siyah gemi, taretlerinde güçlü toplarıyla—peki
cesaretine ne demeli kaptanla mühendislerin?
Evler kap kakakla, erzakla, mobilyayla dolu—peki ev
sahibiyle ev sahibesi ve gözlerindeki o bakış?
Yukarıdaki gökyüzü—iyi de, ya burası veya yan komşu
veya yolun karşısındaki?
Tarihteki azizler ve âlimler—peki ya sen?
Vaazlar, inaçlar, ilahiyat—peki dibine erişilmez insan beyni,
Peki mantık nedir? sevgi nedir? hayat nedir?

43

Dünyanın gelmiş geçmiş bütün rahipleri, hor görmüyorum
sizleri,
İmanım en büyüğüdür imanların ve en önemsizi,
Barındırır eskil ve çağdaş tapınmaları ve eskille çağdaş
arasındakileri,
İnanıyorum beş bin yıl sonra yeryüzüne yeniden
geleceğime,
Bilicilerden cevap bekleyerek, tanrıları onurlandırarak,
güneşi selamlayarak,
Putlar yaparak ilk kayadan ya da ağaç kökünden, Afrikalı
büyücülerin ortasında elimde bir asayla ayin yaparak,
İlahların fenerlerini süsleyen bir Tibet ya da Brahma
rahibine yardım ederek,
Bir fallus töreninde dans ederek sokakta, ormanda mest
olmuş sade, süssüz yaşayan bir jimnosofist³⁷ gibi,
Kafatası kadehinden bal şarabı içerek, Şastalara ve
Vedalar³⁸ hayranlık duyarak, sözünü dinleyerek
Kuran'ın,

37 Düşünceye engel olduğu gerekçesiyle hayatın konforundan uzakta, çıplak
yaşayan Hint düşünürü.

38 Whitman muhtemelen kutsal Hint metinleri olan Shastra'yı kastediyor, Ve-
dalar bilinen en eski kutsal Hint metinleridir.

Taş ve bıçağın kanla lekelediği teokallilere³⁹ tırmanarak,
yılan derisi tamtamlara vurarak,
İncillere inanarak, çarmıha gerileni kabul ederek ve bilerek
kesinlikle kutsal olduğunu,
Ayinde diz çökerek veya püriten duaları ederek ya da bir
kilise sırasında sabırla oturarak,
Çılgınlık nöbetinde atıp tutarak, ağzımdan köpükler
saçarak ya da ölü gibi bekleyerek ruhum beni
canlandırana dek,
Kaldırım taşlarına ya da toprağa dikerek gözlerimi
ya da kaldırım taşlarından ve topraktan uzaklara,
Çemberlerin çemberinin zembereğiyim ben.

Ben de o merkezci ve merkezkaç güruhtanım ve yola
çıkmadan önce durup emirler bırakan biri gibi
konuşuyorum.

Kederli şüpheciler, kasvetli ve dışlanmış,
Uçar, asık suratlı, sikkın, öfkeli, yapmacık, cesareti
kırılmış, tanrıtanımaz,
Her birinizi tanıyorum, biliyorum o azap, şüphe,
umutsuzluk ve inançsızlık denizini.

Nasıl da suya çarpıyor balinanın iki kanatlı kuyruğu,
Nasıl da kıvrılıveriyor şimşek gibi, kasılmalarla ve kan
püskürtüleriyle!

Müsterih olun kanlı balina kuyruklu şüpheciler, asık suratlı
bunalmışlar,
Sizin yanınızda alıyorum yerimi, başkalarının yanında
aldığım gibi,
Geçmiştir sizi iteleyeni, aynı şekilde beni, herkesi,
Henüz denenmemiş ve gelecek olan sizindir, aynı şekilde
benimdir ve herkesin.

---

³⁹ Aztek tapınakları.

Bilmiyorum nedir henüz denenmemiş ve gelecek olan,
Ama biliyorum sırası gelince yeterliliğini kanıtlayacağını,
başarısız olmayacağını da.

Her geçen dikkate alınıyor, her bekleyen dikkate alınıyor,
biri bile göz ardı edilmeden.

Göz ardı edemez ölüp gömülen genç adamı,
Ne de ölüp yanına gömülen genç kadını,
Ne de kapıdan içeri bakan, sonra giden ve bir daha
görülmeleyen çocuğu,
Ne de amaçsız hayatını safradan da beter bir acılıkla
hisseden ihtiyarı,
Ne de içkiden ve düzensiz hayattan verem olmuş fukarayı,
Ne de boğazlanmış ve mahvedilmiş sayısız insanı, ne de
insanlığın dışkısı denilen vahşi Kubu'ları⁴⁰
Ne de yiyecek girsin diye suda ağzı açık sürüklenen
çuvalları,
Ne de yeryüzünde ya da yeryüzünün en eski mezarlarında
herhangi bir şeyi,
Ne de on binlerce gök kubbede bir şeyi, ne de onları
barındıran on bin kere on binlerce gök kubbeyi,
Ne şimdiki anı, ne de bilinen en küçük bir tutamı.

44

Kendimi açıklamanın zamanı geldi—ayağa kalkalım.

Bilineni söküp atıyorum,
Benimle birlikte Bilinmeyen'in içine atıyorum bütün erkek
ve kadınları.

Saat şimdiki anı gösterir—iyi de sonsuzluk neyi gösterir?

40 Sumatra'da Palmeba yerlileri.

Trilyonlarca kış ve yaz geçirdik şimdiye kadar,
Önümüzde daha trilyonlarcası var, onların önünde de
trilyonlarcası.

Doğumlar zenginlik ve çeşitlilik getirdi bize,
Başka doğumlar da zenginlik ve çeşitlilik getirecek.

Birine daha büyük, ötekine daha küçük demem,
Zamanını ve yerini dolduran eşittir herhangi bir diğerine.

İnsanlar öldürdü mü seni, kıskandılar mı kardeşim, kız
kardeşim?

Üzgünüm senin için, beni öldürmediler, kıskanmadılar da,
Her şey yolunda gitti benim için, katiyen sızlanarak
hatırlamıyorum hiçbir şeyi,
(Sızlanmayla ne işim olsun ki?)

Başarılmış şeylerin bir zirvesiyim ben ve olacak şeyleri sarıp
kuşatanım.

Ayaklarım basamakların doruğunun doruğuna basar,
Her adımda bir demet çağ, adımlar arasında daha büyük
çağ demetleri,
Aşağıdakilerin hepsini gezdim hakkını vererek, yine de
devam ediyorum tırmanmaya.

Her tepede boyun eğiyor bana hayaletler,
Ta aşağılarda ilk büyük Hiç'i görüyorum, bir zamanlar
orada olduğumu da biliyorum,
Görünmeden ve hep bekledim, uyudum uyuşuk sisin
içinde,
Acele etmedim, kokmuş karbon zarar vermedi bana.

Bir şey sımsıkı sarıldı bana uzun süre—hem de çok uzun
süre.

Çok büyük hazırlıklar yapıldı benim için
Vefalı ve dostçaydı bana yardım eden kollar.

Devirler taşıdı beşiğimi, kürek çekerek neşeli sandalcılar
misali,
Yıldızlar kenara çekildi güzergâhlarında, yer vermek için
bana,
Etkilerini kullandılar beni barındıracak şeye göz kulak
olmak için.

Daha doğmadan anamdan, yol gösterdi bana kuşaklar,
Hiç uyuşuk olmadı ceninim, hiçbir şey alt edemezdi onu.

Onun için bir gök cismiyle kaynaştı nebula,
Uzun hantal katmanlar üst üste dizildi ona yaslanmak için,
Kocaman bitkiler besledi onu,
Dev sürüngenler⁴¹ taşıdılar onu ağızlarında ve güvenle
teslim ettiler.

Bütün güçler seferber oldu tamamlamak ve memnun etmek
için beni,
İşte duruyorum zinde ruhumla buracıkta.

45

Ey gençlik çağı! her daim zorlanmış esneklik!
Ey erkeklik, dengeli, kırmızı yanaklı ve dolgun.

---

41 Whitman özgün metinde “sauroid” (saurianları andıran) sözcüğünü kullanmıştır. Saurian kertenkele gibi sürüngenleri ve daha eski sınıflandırmalarda kertenkeleyi andıran timsah ve soyu tükenmiş dinazorları barındıran alttakımdır. Bu sözcük seçimi Whitman’ın dinsel dogmaların sarsılmasına yol açan evrim kuramından ve yeni jeolojik bulgulardan haberdar olduğunu imleyen bir olgu olabilir. Amerika’da ilk fosil *Çimen Yaprakları*’nın ilk baskısından (1855) dört yıl evvel bulunmuştur.

Boğuyor beni sevgililerim,
Üşüşüyorlar dudaklarıma, tenimdeki gözeneklere,
Sürtünüp duruyorlar sokaklarda, meyhanelerde, çıplak
sokularak yanıma geceleri,
Gündüzleri Hey! diye bağırarak ırmak kenarındaki
kayalardan, salınıp cıvıldayarak kafamın üstünde,
Adımı çağırarak çiçek tarhlarından, asmalardan, birbirine
girmiş çalılıklardan,
Hayatımın her anını aydınlatarak,
Yumuşak merhem gibi öpücüklere boğarak bedenimi,
Kalplerinden sessizce avuç dolusu alıp benim olsun diye
vererek bana.

Yaşlılık ne muhteşem çıkıyor ortaya! Hoş geldin ey
anlatması imkânsız son günler!

Her durum yalnızca kendini neşretmez, kendinden sonra
büyüyeni ve kendinden doğan şeyi de neşreder,
Ve kara sükûnet diğer her şey kadar neşreder kendini.

Çatı penceremi açıyorum gece vakti ve görüyorum uzağa
saçılmış galaksileri,
Seçebildiğim köşede gördüklerim öyle çoğalıyor ki yukarı
doğru, çok uzak sistemlerin kenarında.

Gittikçe genişleyerek yayılıyorlar, büyüdükçe büyüyorlar,
Dışa doğru, dışa doğru, hep dışa doğru.

Güneşimin güneşi var ve dönüyor etrafında itaatkârca,
Arkadaşlarıyla birlikte daha büyük bir çemberin grubuna
katılıyor,
Ve daha büyükleri sükün ediyor, içlerindeki en büyükleri
zerrelere dönüştürüyor.

Orada dur durak yok, asla olamaz da,
Eğer ben, sen, bütün âlemler ve onların yüzeyinin altında
ya da üstündeki her şey, şu anda küçülüp havada
süzülen soluk bir şeye dönsek, bu faydasız olurdu uzun
vadede,
Kuşkusuz yeniden boy atardık şimdi durduğumuz yerde,
Ve kuşkusuz giderdik daha uzaklara, sonra daha da
uzaklara.

Birkaç katrilyonluk dönem, birkaç oktilyon⁴² fersah küp
tehlikeye atmazdı bu çağı, sabırsız da kılmazdı,
Sadece parçadır onlar, her şey parçasıdır bir başka şeyin.

Ne kadar bakarsan bak uzaklara, onun dışında sınırsız bir
uzay var,
Ne kadar sayarsan say onun etrafında sınırsız bir zaman
var.

Randevum belirlenmiş, kesin hem de,
Tanrı orada olacak ve bekleyecek ben tam zamanında
gelene kadar,
Orada olacak büyük Yoldaş, burnumda tüten gerçek
sevgili.

46

En iyisine sahibim biliyorum zamanın ve uzayın, ölçemedi
beni hiçbir şey, asla ölçemeyecek de.

Sonu olmayan bir yolculuktayım, (gelin dinleyin hepiniz!)
Alametifarıkamdır yağmur geçirmeyen paltom, sağlam
ayakkabılarım ve ormandan kestiğim bir sopa,

---

42 10²⁷ şeklinde yazılan çok büyük sayı.

Hiçbir arkadaşım keyif çatmaz koltuğumda,
Koltuğum yok, kilisem yok, felsefem yok,
Kimseyi buyur etmem sofraya, kütüphaneye, borsaya,
Ama içinizden her erkeği ve kadını buyur ediyorum bir
tepenin üstüne,
Sol elim kanca gibi kavramış belini,
Sağ elim işaret ediyor anakaraların ve yolların manzarasını.

Ne ben ne de bir başkası yürüyebilir o yolu sizin yerinize,
Kendiniz yürümek zorundasınız.

Uzak değil öyle, ulaşılabilir durumda,
Belki de doğduğunuzdan beri üzerindeydiniz o yolun, ama
farkına varmadınız,
Belki de her yerde o, suda, karada.

Yüklen pılı pırtını evlat, alayım ben de benimkileri, hemen
çıkalım,
Harika şehirleri, özgür ulusları görelim yolumuz boyu.

Yorgunsan, ver iki çıkını da, yasla avucunu kalçama,
Sırası gelince sen de aynı yardımı edersin bana,
Zira başladıktan sonra durmayız bir daha.

Şafaktan önce bu gün bir tepeye tırmandım ve kalabalık
göğe baktım,
Dedim ki ruhuma *Elde ettiğimizde bu gök cisimlerini ve
sahip olduğumuzda hazzına ve bilgisine içlerindeki her
şeyin, doyacak mıyız, tatmin olacak mıyız?*
Şöyle karşılık verdi ruhum, *Hayır, o yükseklerle varınca
devam edeceğiz ve geçeceğiz ötelere.*

Sen de bana sorular soruyorsun, duyuyorum,
Cevabım yok diye cevaplıyorum, kendin keşfetmelisin onu.

Birazcık otur evlat,
Bak yemek için bisküvi var, içmek için de süt,
Ama uyuyunca ve canlanınca yeniden güzel giysiler içinde,
öpeceğim seni bir elveda öpücüğüyle ve açacağım kapıyı
çıkıp gidebilesin diye.

Yeterince rezil rüyalar gördün,
Şimdi temizliyorum gözlerindeki çapakları,
Hazırla kendini ışığın gözlerini kamaştırmasına ve
hayatının her anına.

Kıyıda bir tahta parçasına tutunarak epeyidir yürüdün
çekine çekine suda,
Gözü pek bir yüzücü olmanı istiyorum şimdi,
Denizin ortasına atlayıp yeniden suyun yüzüne çıkmanı,
beni selamlamanı başınla, bağırmanı ve gülerek ileri
atılmanı saçlarınla.

47

Hocasıyım atletlerin,
Benden daha geniş göğsü olan kanıtlar benimkinin
genişliğini,
Hocasını alt etmeyi öğrenendir tarzımı en çok
onurlandıran.

Sevdiğim oğlan edinilmiş bir güç sayesinde değil, hakkıyla
bir erkek olup çıkıyor,
Muzip biri, uyum ya da korku yüzünden erdemli değil,
Düşkün sevgilisine, tadına varıyor bifteğinin,
Keskin çeliğin kesiğinden daha çok yakıyor canını
karşılıksız aşk ya da bir hakaret,
Emsalsiz ata binmede, dövüşte, keskin nişancılıkta, kayığı
idare etmede, şarkı söylemede ya da banço çalmada,

Tercih eder yaraları, sakalı, çiçek bozuğu bir suratı bütün o
sabunlanmışlara,
Ve yanık tenlileri güneşten köşe bucak kaçanlara.

Benden uzak durmalarını tembihlerim herkese, ama kim
uzak durabilir ki benden?

Takip edeceğim seni kim olursan ol şu andan başlayarak,
Sözcüklerim tırmalayacak kulaklarını, sen anlayana kadar
onları.

Para pul için söylemiyorum bunları ya da vakit geçirmek
için vapur beklerken,
(Sen de benim kadar konuşuyorsun, senin dilinin yerine
geçiyorum,
Ağzında bağlı duran dilin çözülüyor benim ağzımda.)

And olsun bir daha asla evin içinde söz etmeyeceğim aşk
ya da ölümden,
And olsun ki hiç tercüme etmeyeceğim kendimi, benimle
açık havada baş başa kalan kadın veya erkekler dışında
hiç kimseye.

Beni anlamak istiyorsan dağlara git ya da deniz kıyısına,
Şu tatarcık bir izahtır, bir damla yahut dalgaların hareketi
bir anahtardır,
Tokmak, sandalın küreği, testere destekler sözlerimi.

Kapalı bir oda ya da okul hasbıhâl edemez benimle,
Ama kaba saba insanlar, küçük çocuklar daha iyidirler bu
konuda.

Genç tamirci çok yakındır bana, iyi tanır beni,
Baltasıyla testisini omuzlamış oduncu beni de alacak
yanına bütün gün,

Sesimi duyunca mutlu oluyor tarla süren çiftçi oğlan,
Denizlerde seyreden yelkenlilerde seyrediyor sözlerim,
balıkçılarla, denizcilerle yola çıkıyorum ve seviyorum
onları.

Kamp kuran ya da yürüyen asker benimdir,
Geceleyin başlayacak çarpışmadan evvel birçoğu beni
arıyor, ben de yüzüstü bırakmıyorum onları,
Şu mühim gecede (belki de son geceleridir) beni tanıyanlar
beni arar.

Yüzüm battaniyesinin altında tek başına yatan avcının
yüzüne sürtünüyor,
Beni düşünen arabacı aldırıyor arabanın sarsıntısına,
Genç anne de, yaşlı anne de anlıyor beni,
Genç kız ve evli kadın azıcık ara veriyorlar tığ işine ve
unutuyorlar nerede olduklarını,
Onların hepsi başlayacaklar anlattığım şeyi yapmaya.

48

Ruhun bedenden üstün olmadığını söyledim,
Bedenin de ruhtan üstün olmadığını söyledim,
Hiçbir şey, Tanrı bile büyük değildir insanın kendi
özünden,
Her kim ki şefkatle atmaz üç beş adımı, yürür kefeninin
içinde kendi cenazesine,
Sen ya da ben, cebinde bir metelik bile olmadan satın
alabilir canı ne çekerse,
Şöyle bir bakmak ya da göstermek kabuğunun içindeki
fasulyeyi, afallatır bilgisini gelmiş geçmiş bütün çağların,
Hiçbir iş ya da meslek yoktur ki onu icra eden genç biri
duayeni hâline gelmesin o işin,
Hiçbir yumuşak nesne yoktur ki evrenin tekerinin göbeği
olmasın,

Ve her erkeğe ya da kadına söylüyorum, Bırakın ruhunuz serinkanlı ve sakın dursun milyonlarca evrenin karşısında.

Ve insanlığa şunu diyorum, Meraklı olma Tanrı konusunda, Herkesi merak eden ben, merak etmiyorum Tanrı'yı, (Hiçbir süslü laf anlatamaz Tanrı'yla ve ölümle ne kadar barışık olduğumu.)

Her şeyde Tanrı'yı işitir, görürüm ama zerre kadar anlayamam Tanrı'yı, Ne de aklım erer kendim kadar harikulade başka bir şey olmayışına.

Neden Tanrı'yı bugün gördüğümünden daha iyi görmeyi arzulayayım?

Tanrı'nın bir parçasını görüyorum günün her saati ve her anı, Erkeklerin, kadınların yüzlerinde görüyorum Tanrı'yı ve aynadaki yüzümde, Sokakta Tanrı'nın düşürdüğü mektuplar buluyorum, her biri Tanrı'nın imzasını taşıyor, Olduğu yerde bırakıyorum onları, çünkü biliyorum nereye gitsem, Diğerleri tam zamanında gelecek sonsuza değin.

49

Sana gelince Ölüm, sen acı kucaklayışı fâniliğin, boşuna beni korkutmaya çalışman.

Ebe⁴³ çekinmeden koyuluyor işine, Görüyorum deneyimli elini bastırıldığını, çektiğini, desteklediğini,

---

43 Whitman özgün metinde Fransızca "accoucheur" sözcüğünü kullanmıştır.

Zarif, esnek kapıların pervazına yaslanıyorum,
Ve çıkışı görüyorum, görüyorum rahatlamayı ve kurtuluşu.

Sana gelince Ceset, bence iyi gübresin, ama incitmiyor bu
beni,
Kokusunu alıyorum mis gibi kokan büyüyen beyaz
güllerin,
Yapraklı dudaklara uzanıyorum, uzanıyorum kavunların
parlak memelerine.

Sana gelince Hayat, sanırım birçok ölümün artakalanısın,
(Kuşku yok, daha önce on binlerce kere öldüm.)

Yukarılarda fısıldadığınızı duyuyorum Ey gökteki yıldızlar,
Ey güneşler—Ey mezarların çimenleri—Ey ebedî nakiller ve
terfiler,
Siz bir şey söylemezseniz ben nasıl söyleyebilirim?

Sonbaharda ormandaki bulanık gölete dair,
İnleyen alacakaranlığın yamaçlarından inen aya dair,
Saçın ışığınızı gündüzün ve alacakaranlığın kıvılcımları
üstüne —saçın çamurda çürüyen kara ağaç gövdelerinin
üstüne,
Saçın kuru uzuvların inleyen anlamsız inlemelerinin üstüne.

İniyorum aydan, geceden iniyorum,
Soluk pırıltı meğer öğle vakti yansıyan güneş
hüzmeleriymiş,
Ve açılıyorum büyük ya da küçük zürriyetten sabit ve
merkezde olana.

50

Bir şey var içimde—bilmiyorum ne—ama biliyorum içimde olduğunu.

Bükülmüş, terli—sakinleşip serinliyor işte o zaman
bedenim,
Uyuyorum—uzun uzun uyuyorum.

Tanımıyorum onu—yok bir adı—söylenmemiş bir söz o,
Yer almıyor hiçbir sözlükte, ifadede, simgede.

Salınıyor benim de salındığım dünyadan daha büyük bir
şeyin üzerinde,
Yaratılış beni kucaklayışıyla uyandıran arkadaşdır onun.

Belki daha çok anlatabilirim. Ana hatlar! Dileğim budur,
erkek kardeşlerim, kız kardeşlerim için.

Görüyor musunuz Ey erkek kardeşlerim, kız kardeşlerim?
Bu kaos ya da ölüm değil —biçim bu, birlik, tasarı—sonsuz
hayat—bu Mutluluk.

51

Geçmiş ve şimdi soluyor—doldurdum ve boşalttım onları,
Sonra diğer katımı, geleceği doldurmaya devam ediyorum.

Sen, oradaki dinleyici! açacak sırrın var mı bana?
Yüzüme bak ben yaklaşan akşamı içime çekerken,
(Açık konuş, seni duyan kimsecik yok, ben de sadece bir
dakika kalırım.)

Çelişiyor muyum kendimle?
Peki, tamam, çelişiyorum kendimle,
(Genişim ben, çokluklar barındırırım içimde.)

Yakında olanlara veriyorum dikkatimi, kapı eşiğinde bekliyorum.

Kim günlük işlerini tamamladı? kim akşam yemeğini ilk bitirecek olan?
Kim benimle yürümek ister?

Ben gitmeden konuşacak mısınız? zaten çok geç mi diyeceksiniz?

52

Benekli şahin üstüme çullanıyor ve suçluyor beni, yakınıyor gevezelik ve aylaklık ediyorum diye.

Ben de öyle evcilleşmiş sayılmam, ben de tercüme edilemem,
Ünlüyorum barbar ötüşümü dünyanın çatıları üstünden.

Günün rüzgârla sürüklenen son bulutları duruyor benim için,
Fırlatıyor suretimi diğerlerinin ardı sıra ve gölgelenmiş kırlardaki herhangi biri kadar sahici,
Çeliyor aklımı sise ve alacakaranlığa.

Hava gibi ayrılıyorum, kaçak güneşe karşı savuruyorum beyaz saçlarımı,
Akıtıyorum tenimi girdaplara, sürükleniyorum dantelimsi kayalıklarda.

Miras bırakıyorum kendimi toprağa, canım çimen olarak
çıkayım diye,
Beni görmek isterseniz yeniden bakın ayakkabılarınızın
tabanına.

Kimim, ne demek istedim neredeyse hiç bilemeyeceksiniz,
Ama yine de iyi geleceğim sağlığınıza,
Arındırıp gürleştireceğim kanınızı.

Beni yakalamayı başaramazsanız, yitirmeyin cesaretinizi,
Bir yerde kaçırdınız mı beni, başka yerde arayın,
Durup bir yerde beklerim sizi.

Walt Whitman (1819-1892): Amerikan şiir geleneğinin önde gelen, kurucu şairlerinden Walt Whitman sokağın, kalabalıkların ve onları oluşturan bireylerin sözcüsüdür. Amerika'da demokrasi, ulus olma, beden ve cinsellik kavramlarını şiire taşıyan Whitman ilk modernist şairlerdendir. Çimen Yaprakları'nın ilk baskısı 1855 yılında yapıldı, bir önsöz ve 12 başlıksız şiirden ibaretti. Whitman yaşamı boyunca yazdığı şiirleri kitabına ekleyerek defalarca yeni baskılarını hazırladı. Son günlerini yine Çimen Yaprakları'nın son baskısını düzenleyerek geçirdi. Ölüm döşeği edisyonu olarak adlandırılan bu baskıda şairin "Yolculuğun Sonundan Geriye Doğru Bir Bakış" adlı yazısıyla birlikte kitap 438 sayfa ve 400 civarında şiirden oluşuyordu. Çimen Yaprakları'nı oluşturan bütün şiirler Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi'nde yayımlanırken dört ciltte toplandı. Elinizdeki kitap bu ciltlerin ilkidir.

Fabri Öz (1969): Antalya'da doğdu. DTCF İngiliz Dili ve Edebiyatı ABD'nden mezun oldu. Çeşitli üniversitelerde okutman ve öğretim üyesi olarak çalıştı. Şu sırada çevirmenlik yapıyor. Çevirdiği eserler arasında Christina Rossetti'den Cin Pazarı, Jack London'dan Midas'ın Müridleri, Sakî'den Kaderin Tazıları, William S. Burroughs'tan İçerideki Kedi ve Arabölge, Bob Dylan'dan Şiirler ve Eliot Weinberger'den Temel Şeyler yer alıyor

9 786052 957257

14 TL